

მერაბ თხელიძე, გიორგი სიბაშვილი

**ჭადრაკი ოსტატებისათვის
თამაში ტაბიებიდან**

თამაში დასწრებაზე, დებიუტების დაგეგმილი ცვლა, დებიუტების
ჩაკეტილი სისტემა

წიგნი I (ორ წიგნად)

თბილისი

2021

რეცენზენტები:

თორნიკე სანიკიძე - საერთაშორისო დიდოსტატი, საქართველოს ქალთა ოლიმპიური გუნდის მწვრთნელი.

დავით ჯანოვი - საერთაშორისო სპორტის ოსტატი, საქართველოსა და რუსეთის დამსახურებული მწვრთნელი.

რედაქტორები:

ქეთევან ნანობაშვილი - პროფესორი, საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

ჰამლეტ მელაძე - ფიზ.-მათ. მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, ევროპის მეცნიერებათა აკადემიის წევრი, საქართველოს განათლების ეროვნული აკადემიის წევრი.

წიგნი დაიბეჭდა საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციისა და საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის ფინანსური მხარდაჭერით.

ძვირფასო მკითხველო!

თქვენს წინაშეა წიგნი, რომლის მსგავსი საჭადრაკო სამყაროში დღეისთვის არ არსებობს. ის განკუთვნილია ჭადრაკის ოსტატისთვის, რომელსაც უნდა გააგრძელოს აღმასვლა ჭადრაკის ოლიმპისაკენ და მიაღწიოს თავისი შესაძლებლობების მაქსიმუმს.

ეს არის ამ წიგნის ავტორების, ბაბუისა და შვილიშვილის, როგორც ისინი ეძახიან ერთმანეთს, თეორიტიკოსის - მერაბ თხელიძის და პრაქტიკოსის - გიორგი სიბაშვილის მიზანი.

ოსტატების გარდა ამ წიგნის გამოყენება შეუძლიათ ჭადრაკის მწვთნელებს, მაღალი კვალიფიკაციის მქონე მოჭადრაკეებს და ყველა დაინტერესებულ ჭადრაკის მოყვარულს.

გავიცნოთ წიგნის ავტორები!

მერაბ თხელიძე

დაიბადა 1939 წელს ქ.თბილისში. დაამთავრა თბილისის №1 საშუალო სკოლა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტი. სწავლა გააგრძელა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითი ცენტრის ასპირანტურაში, შემდეგ თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტის დოქტორანტურაში. არის ფიზ.-მათ. მეცნიერებათა დოქტორი, მათემატიკისა და ჭადრაკის პროფესორი, ეროვნული ოსტატი ჭადრაკში, მსოფლიოს მოყვარულ მოჭადრაკეთა მეორე ჩემპიონატის ვიცე-ჩემპიონი. სხვადასხვა დროს მოღვაწეობდა საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში, თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში, საქართველოს სპორტის აკადემიაში, თბილისის ილიას უნივერსიტეტში, საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში, საქართველოს უნივერსიტეტში. მისი ვიწრო სპეციალიზაცია მათემატიკაში არის „კომპიუტერის მათემატიკური უზრუნველყოფა, გამოყენებითი მათემატიკა და მოდელირება“.

მერაბ თხელიძის 1953-2017 წლებში საჭადრაკო

შეჯიბრებებში მიღწეული

მნიშვნელოვანი შედეგების ნუსხა:

№	ჩატარების დრო	ჩატარების ადგილი	შეჯიბრების დასახელება	შედეგი
1	1953 წლის ივნისი	ბათუმი	საქართველოს მოსწავლეთა გუნდური პირველობა ხუთ დაფაზე, მეხუთე დაფა	7-დან 7 ქულა. I ადგილი
2	1955 წლის სექტემბერი	თბილისი	თბილისის მამაკაცთა პირველობის ნახევარ-ფინალი	12-დან 10 ქულა. I-III ადგილი
3	1957 წლის 26 ივნისი-10 ივლისი	ბორჯომი	საქართველოს მოსწავლეთა ჩემპიონატი	15-დან 12 ქულა. I ადგილი
4	1958 წლის ნოემბერი	თბილისი	თბილისის მამაკაცთა პირველობის ნახევარ-ფინალი	13-დან 12,5 ქულა. I ადგილი
5	1959 წელი	თბილისი	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩემპიონატი	15-დან 12,5 ქულა. I ადგილი
6	1961 წელი	თბილისი	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩემპიონატი	I ადგილი
7	1963 წლის 21 თებერვალი-23 მარტი	თბილისი	მამაკაცთა საქართველოს ჩემპიონატის ფინალი	19-დან 12 ქულა. II-IV ადგილები
8	1963 წლის 4-27 მაისი	თბილისი	ამიერკავკასიის ჩემპიონატი	15-დან 9 ქულა. V-VI ადგილი. სსრკ სპორტის ოსტატის ნორმა 8,5 ქულა

9	1964 წელი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატის ნახევარ-ფინალი	13-დან 11,5 ქულა. I-II ადგილი
10	1963 წლის 18 დეკემბერი - 1964 წლის 9 იანვარი	თბილისი	ნსს „ქარიშხალას“ საქართველოს ჩემპიონატი	12-დან 9,5 ქულა. I-II ადგილი
11	1966 წლის ივლისი	ხარკოვი	საკავშირო გუნდური პირველობის ნახევარ-ფინალი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის რვა დაფაზე. მეექვსე დაფა	7-დან 6,5 ქულა. I ადგილი
12	1966 წლის 18 ივლისი - 1 აგვისტო	მინსკი	საკავშირო გუნდური პირველობის ფინალი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის რვა დაფაზე. მეექვსე დაფა	7-დან 5,5 ქულა. I ადგილი
13	1967 წელი	თბილისი	საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ჩემპიონატი	I ადგილი
14	1969 წელი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატის ნახევარ-ფინალი	10-დან 7,5 ქულა. I-V ადგილი
15	1970 წლის დეკემბერი	თბილისი	საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ჩემპიონატი	12-დან 10 ქულა. I ადგილი
16	1972 წლის 17-27 ოქტომბერი	თბილისი	საკავშირო თამაშების ფინალი სტუდენტურ გუნდებს შორის. III დაფა	7-დან 5,5 ქულა. I ადგილი
17	1986 წლის 8-30 იანვარი	თბილისი	ჭადრაკის სასახლის თასის გათამაშების ფინალი	15-დან 12,5 ქულა. I ადგილი
18	1987 წლის თებერვალი	პალანგა	საკავშირო ღია ფესტივალი „პალანგა-87“	7-დან 6,5 ქულა. I ადგილი
19	1987 წლის ივლისი	კლაიპედა	საკავშირო ღია ფესტივალი „კლაიპედა-87“	10-დან 6,5 ქულა. I-II ადგილები
20	1987/88 წლები	თბილისი	ჭადრაკის სასახლის თასის გათამაშების ფინალი	17-დან 12,5 ქულა. I ადგილი

21	1995 წლის 31 მარტი - 2 აპრილი	თბილისი	საქართველოს პირველობა აქტიურ ჯადრაკში ორმოც წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეთა შორის	9-დან 7 ქულა. I ადგილი
22	1996 წლის 28 დეკემბრიდან 1997 წლის 5 იანვრამდე	დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი	მოყვარულთა მსოფლიო მეორე ჩემპიონატი ჯადრაკში	9-დან 8 ქულა. II ადგილი
23	2009 წლის 21-29 აგვისტო	ქობულეთი	საერთაშორისო საჯადრაკო შეჯიბრება „ქობულეთი - 2000“	9-დან 7 ქულა. I ადგილი
24	2004 წლის 20-26 სექტემბერი	თბილისი	სენიორთა საქართველოს ჩემპიონატი	7-დან 6 ქულა. I ადგილი
25	2005 წლის 10-19 აპრილი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატი (ცალკე ითვლება სენიორთა შედეგები)	9-დან 5,5 ქულა. I ადგილი სენიორებს შორის
26	2005 წლის 31 მაისი - 9 ივნისი	თბილისი	საჯადრაკო ფესტივალი „ნონას თასი - 2005“ (ცალკე ითვლება სენიორთა შედეგები)	9-დან 5,5 ქულა. I ადგილი სენიორებს შორის
27	2006 წლის 15-28 აგვისტო	თბილისი	სენიორთა საქართველოს ჩემპიონატი	10-დან 6,5 ქულა. III ადგილი

1987-2005 წლებში ასწავლიდა სახალხო უნივერსიტეტში. 2005 წლიდან 2012 წლამდე იყო საქართველოს ჯადრაკის ფედერაციის გამგეობის საკვალი-ფიკაციო და ეთიკური კომისიების თავჯდომარე.

გიორგი სიბაშვილი

დაიბადა 1998 წლის 8 აპრილს თბილისში.

ევროპის ორგზის პრიზიორი, მრავალგზის გამარჯვებული საქართველოს ასაკობრივ კატეგორიებსა და საერთაშორისო ტურნირებში. საერთაშორისო ოსტატი ჭადრაკში.

საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის მწვრთნელთა ფაკულტეტის ჭადრაკის სპეციალიზაციის მაგისტრანტი.

შესავალი

ჭადრაკი აღმოცენდა როგორც სამხედრო თამაში. უძველესი ინდური ჭადრაკი-**ჩატურანგა**-ოთხი სახეობის ჯარის ბრძოლის იმიტაცია იყო: „ჩატურ“-ოთხი, „ანგა“-ჯარის ნაწილი. დაფაზე ფიგურების წყობა უძველესი ინდური ჯარის სახეობების განლაგების სქემას წააგავდა: ქვეითი ჯარი, მხედრობა, სპილოები, ეტლები. ჩატურანგას ოთხთა თამაშას უწოდებდნენ.

VII-VIII საუკუნეებში ჩატურანგა გავრცელდა მთელს აღმოსავლეთში, მაგრამ უკვე შეცვლილი სახით. ახალ თამაშს **შატრანგა** ეწოდებოდა, რაც ორის თამაშს ნიშნავს. შატრანგი თანამედროვე ჭადრაკის წინაპარია. ის სწრაფად გავრცელდა შუა აზიის მეზობელ ქვეყნებში, ინდოეთში კი შეცვალა თავისი წინამორბედი.

შატრანგის ეპოქაში შემოიღეს პარტიის ჩაწერის წესი, შეიქმნა საჭადრაკო ამოცანები - მანსუბები. მოშატრანგის ძალის განმსაზღვრელად დაწესდა სხვადასხვა წოდება. უმაღლესს ალიას (დიდოსტატს) უწოდებდნენ. XIII საუკუნიდან ჭადრაკში იცვლება მოძრაობის წესები, თანდათან იხვეწება და ღებულობს ჭადრაკის თამაშის თანამედროვე სახეს. ჭადრაკი, რომელსაც ჩვენ ვთამაშობთ, 350 წელიწადზე მეტი ხნისაა. გავიხსენოთ რომ რადგან შატრანგში თამაში მდორედ მიმდინარეობდა, ბრძოლას იწყებდნენ გარკვეული სადებიუტო პოზიციებიდან - **ტაბიებიდან**.

წიგნში ტერმინ ტაბიას ვიყენებთ ჩვენს მიერ დამუშავებულ დებიუტებში მიღებული კრიტიკული პოზიციების აღსანიშნავად, რომლებშიც თეთრებს ან უპირატესობა აქვთ, ან პოზიცია თანაბარია ან გვაქვს რთული მწვავე თამაშია. დამოუკიდებელ შემოქმედებით თამაშს შესწავლილი ტაბიებიდან ვიწყებთ.

როგორ შევძელით ამის მიღწევა? სწორედ ეს არის მოთხრობილი წინამდებარე წიგნში. დავსვათ მეორე კითხვა: მოწინააღმდეგე რომ იყოს

შეიარაღებული ამ წიგნში მოცემული ცოდნით, ან სხვა ანალოგიური ცოდნით, მაშინ რა მოხდება და როგორ მოვიქცეთ? ჩვენი პასუხი ასეთია: თუ თქვენი მეტოქე თქვენსავით შრომისმოყვარეა, ფლობს იმდენ ცოდნას მაინც რაც ამ წიგნშია მოცემული (და თქვენი მწვრთნელია მერაბ თხელიძე, იხუმრა გიორგიმ), მივიღებთ რთულ, მწვავე ორმხრივ შანსებიან თამაშს და ვინც უფრო ძლიერია დაე გაიმარჯვოს!

ბოლოს მივმართავთ ყველა ჩვენს მკითხველს და პირველ რიგში ახალგაზრდა ოსტატებს მსოფლიო მეთორმეტე ჩემპიონის **ანატოლი კარპოვის** სიტყვებით: „ჭადრაკი ჩემი ცხოვრებაა, მაგრამ ჩემი ცხოვრება მარტო ჭადრაკი არ არის“.

პატივისცემით ავტორებისაგან.

თავი I. პოზიციის შეფასების მეთოდოლოგია

§1. პოზიციის შეფასება დებიუტში

განვიხილოთ სიტუაცია: მოცემულია კონკრეტული სადებიუტო ტაბია და გვთავაზობენ ავირჩიოთ რომელ მხარეს გვინდა თამაშის გაგრძელება და რატომ?

ცხადია, სწორი არჩევანის გასაკეთებლად საჭიროა ჯერ შევავალსოთ მოცემული პოზიცია. გამოვიყენოთ პოზიციის შეფასების მეთოდოლოგია მოცემული [6]-ში, ან სხვა შესაბამის ლიტერატურაში. პოზიციის შეფასებას ვიწყებთ ე.წ. სტატიკური ფონის შეფასებით. გამოვიყოფთ ექვს სტატიკურ ელემენტს:

1) **მატერიალური თანაფარდობა:** მატერიალური უპირატესობის შემთხვევაში, შევეცადოთ თამაშის გამარტივება. მატერიალური დანაკლისის შემთხვევაში, შევეცადოთ თამაშის გართულებასა და გამწვავებას.

2) **მეფეთა მდგომარეობა.** მათი მდგომარეობა განსაზღვრავს თამაშის გეგმას: იერიში ან დაცვა. თუ მეფე უსაფრთხოდაა, მაშინ საჭიროა სხვა ობიექტის მოძებნა.

3) **ღია ხაზები:** ვერტიკალები, დიაგონალები, ჰორიზონტალები. მათ გასაკონტროლებლად ან დასაპყრობად ვიყენებთ მძიმე ფიგურებს და კუებს.

4) **ფიგურების განვითარება და განლაგება.**

5) **ცენტრი:** ვინ აკონტროლებს ან უპყრია ცენტრი.

6) **პოზიციის თავისებურებები:** ძლიერი და სუსტი პუნქტები და უჯრები, ჩამორჩენილი პაიკები, პაიკთა კუნძულები და სხვა. მათი არსებობა განაპირობებს ღირს თუ არა ენდშპილში გადასვლა. ამ ელემენტების მიხედვით ვაკეთებთ დასკვნას მიღებული პოზიციის სტატიკური ფონის შესახებ.

პოზიციის შეფასების მეორე ეტაპია **დინამიკა**. შემდგომი თამაში დამოკიდებულია პირველი ეტაპიდან სწორი დასკვნების გამოტანაზე.

თანაბარი ძალის ექსტრა-კლასის მოჭადრაკეების შეხვედრების დროსაც კი პოზიციის უფრო სწორად და ღრმად შეფასება წარმოადგენს წარმატების ერთ-ერთ გადამწყვეტ ფაქტორს. ბუნებრივია, რომ უფრო დაბალ დონეზე პოზიციის შეფასების ხვედრითი წონა გაცილებით დიდია.

პოზიციის დინამიკის გააზრება დაკავშირებულია კონკრეტულ გათვლებთან და სვლა-კანდიდატების მოძიებასთან, რომლებიც ყველაზე ზუსტად შეესაბამება პოზიციის ფონს. აქ მივაღწევთ საკითხს: როგორია მოჭადრაკის კომბინაციური ხედვის დონე. ეს დონე 70% მაინც უნდა იყოს. ამიტომ პოზიციის შეფასების მეთოდის შესწავლას წინ უნდა უსწრებდეს ტაქტიკური ხედვის დონის შემოწმება საჭიროების შემთხვევაში მისი ამაღლება და სისტემატიური ვარჯიში. მაგალითად(7); [13]) ან სხვა შესაბამისი ლიტერატურით.

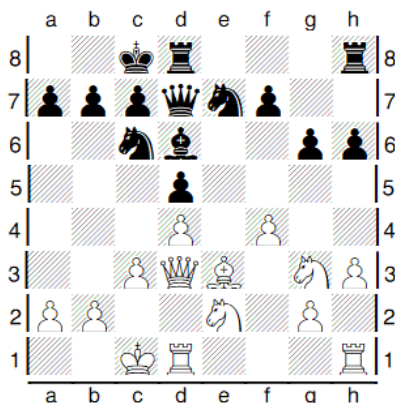
მართალია საჭადრაკო პოზიციები განუმეორებელია, რადგან ყველას აქვს თავისი სპეციფიკური განსაკუთრებულობა, მაგრამ არსებობს ცნობილი ტრადიციული მეთოდები და ხერხები თანაბარ, უარეს და უკეთეს პოზიციებში თამაშისათვის. მაგალითისთვის მოვიყვანოთ ჭადრაკში მსოფლიო პირველი ჩემპიონის ვილჰელმ სტეინიცის სიტყვები: „ვისაც უპირატესობა აქვს, ვალდებულია დაიწყოს იერიში უპირატესობის დაკარგვის მუქარის გამო.“

§2 უკეთეს პოზიციებში თამაშის მეთოდისა სადებიუტო ტაბიდან მიტელშპილში გადასვლის დროს თამაშის ძირითადი ხერხებია:

- 1) მუქარების თანდათან გაძლიერება იმ მიზნით, რომ არ მივცეთ მოწინააღმდეგეს საშუალება აღმოფხვრას ჩამორჩენა განვითარებაში.
- 2) მეფეზე გადამწყვეტ შეტევაზე გადასვლა.
- 3) მასალის შეწირვით მეფის პოზიციის გახსნა შეტევისთვის.
- 4) თამაშის გახსნა სწრაფი მოგების მისაღწევად.
- 5) მოწინააღმდეგის აქტიური ფიგურების გაცვლა.

მაგალითი 1

განვიხილოთ პოზიცია, პარტიიდან ვინტერი - ალიოხინი, ნოტინგემი 1936.

თეთრების მე-16 სვლაა
შევაფასოთ ეს პოზიცია:
დავიწყოთ სტატიკური ფონით.

- 1) **მატერიალური თანაფარდობა:** ტოლობაა.
- 2) **მეფეთა მდგომარეობა:** პირდაპირი შეტევის თვალსაზრისით მათ ჯერ არაფერი ემუქრებათ. პერსპექტივაში თეთრების მეფის პოზიცია უარესია, რადგან მისი პოზიცია დასუსტებულია C3 - ის გამო.
- 3) **ღია ხაზები:** პოზიციაში არის ერთი ღია „e“ ვერტიკალი, რომელიც ჯერ არცერთი მხარის მიერ არ არის დაკავებული. მისი დაკავება უფრო მალე შავებს შეუძლიათ.
- 4) **ფიგურების განვითარება და განლაგება:** ყველა ფიგურა განვითარებულია. მძიმე ფიგურები განლაგებულია თითქმის სიმეტრიულად. თუ თეთრები შეძლებენ f4-f5 გატარებას, მაშინ მათი ფიგურები მიიღებენ მეტ სივრცეს.
- 5) **ცენტრი:** თეთრები ფლობენ d4 პუნქტს, აკონტროლებენ e5 უჯრას, შავები ფლობენ d5 პუნქტს, აკონტროლებენ e4 უჯრას - თანაბარია.
- 6) **პოზიციის თავისებურებები:** თეთრების ძლიერი უჯრებია e5 და e5. დასუსტებულია ლაზიერის ფლანგის უჯრები. სუსტია e3 პუნქტიც. შავების ძლიერი უჯრებია c4 და e4, სუსტი უჯრებია e5 და f6 - თანაბარია.

დასკვნა სტატიკური შეფასებიდან:

პოზიცია თანაბარია. ოდნავ უკეთესია შავების პოზიცია, რადგან მათ სისუსტეები არა აქვთ და უფრო ადრე შეუძლიათ ღია „e“ ვერტიკალის დაკავება. აქედან გამომდინარე, უნდა დამუშავდეს თამაშის გეგმები, რომლის საფუძველი უნდა იყოს „e“ ხაზის დაუფლების მცდელობა. ყოველივე ამას სჭირდება კონკრეტული გათვლები. ვნახოთ როგორ განვითარდა თამაში.

დინამიკა: თეთრებმა ითამაშეს 16. Ehf1 ...

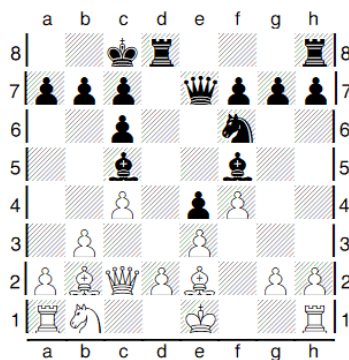
შავებმა კონკრეტული გათვლის საფუძველზე გადაწყვიტეს f4-f5 სვლისთვის ხელის შეშლა 16...h5 17.f5 h4 18.f6 Eg8 19. Eh1 Ee8 იდეით Ee6 პაიკის მოგებით.

პარტია ასე გაგრძელდა: 16...h5 17. Eg1 h4 18. E3e2 E5 19. E3 f6 ახლა შავები აპირებენ „e“ ხაზის დაპყრობას.

თეთრებს რომ პოზიცია სწორად შეეფასებინათ, მათ უნდა დაეწყოთ „e“ ხაზის დაკავება: 16. Ehe1 სვლით და შემდეგ, E1f1 , E1d2 , E1f3 -ით, რაც იძლეოდა თანაბარ თამაშს. პარტია კი ასე გაგრძელდა 20. $\text{Eh2?!$ Ede8 21. E1d2 Ee6 22. E1g4 Ehe8 23. Ede1 E8e7 და შავები იპყრობენ „e“ ხაზს. 24. E1d1 Ee8 25. E3f3 E1a5 26. b3 (არ ვარგა 26. E3d5? Ee2 27. Ee2 Ee2 28. E3a5 E1g3 29. E3f3 Ee4) 26... E1c4! არ ვარგა 27. bc? E3a4+ -ის გამო. თეთრებმა არ მიიღეს შეწირვა, თუმცა დანებდნენ 10 სვლის შემდეგ).

მაგალითი 2.

ლარსენი-სპასკი, საუკუნის მატჩი, 1970 წელი.

შავების მე-10 სვლაა.

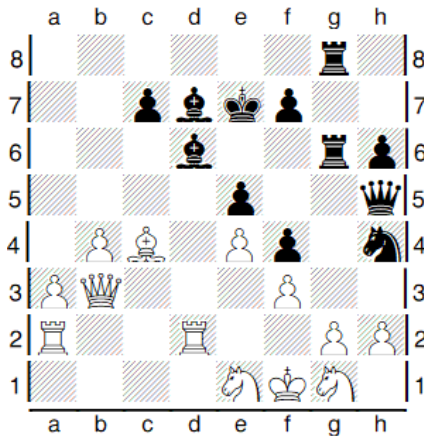
ცუდად გათამაშებული დებიუტის გამო შავებმა გაუსწრეს თეთრებს განვითარებაში ორი ტემპით ♖c3 და 0-0-0. შავები თამაშობენ ისე, რომ მათი ყოველი სვლა შეიცავს კონკრეტულ მუქარას, რომლის მოგერიებისათვის თეთრებს სჭირდებათ დრო და ისინი ვერ ასწრებენ განვითარების დამთავრებას. პარტია გაგრძელდა შემდეგნაირად: 10...♗g4! (♠ ♗h4 12. g3 ♗h3)11.g3 h5 (♠h4)12.h3 h4!13.hxg4 hxg3 14.♗g1 ♗h1!!15.♗xh1 g2!16.♗f1 ♗h4 და შავებმა მოიგეს.

§3 უარეს პოზიციებში თამაშის მეთოდოლოგია სადებიუტო ტაბიდან მიტელშპილში გადასვლის დროს თამაშის ძირითადი ხერხებია:

- 1) არ დავასუსტოთ საკუთარი მეფის პოზიცია.
- 2) კონტრშეტევა დაცვის საუკეთესო გზაა.
- 3) მოწინააღმდეგის შემტევი ფიგურების გაცვლა.
- 4) ბრძოლის ხასიათის მკვეთრი შეცვლა მოწინააღმდეგისათვის უპირატესობის რეალიზაციის გართულების მიზნით.
- 5) პოზიციის გამწვავება მისი დაცვისთვის.
- 6) მოწინააღმდეგის გატყუება სწორი გეგმიდან.
- 7) მოწინააღმდეგის უგეგმო თამაშის გამოყენება.

მაგალითი 3

გილმაიო - ალიოხინი, პრალა 1931.

შავების 31-ე სვლაა.

შავებმა აზარტულად ითამაშეს დებიუტში, დაიწყეს გაუმართებელი შეტევა მოწინააღმდეგის მეფეზე, დაკარგეს პაიკი და მიიღეს უარესი პოზიცია. მათი პოზიცია იმითაც მძიმდება, რომ თეთრებს აქვთ უპირატესობის რეალიზაციის აშკარა გეგმა: წინ გასწიონ გამსვლელი „a“ პაიკი, ღია „c“ და „d“ ვერტიკალები კი გამოიყენონ ცენტრში დარჩენილ შავ მეფეზე შეტევისათვის.

შავები ცდილობენ მკვეთრად შეცვალონ ბრძოლის მსვლელობა: გადადიან ხან „ყრუ“ დაცვაში, ხან იმუქრებიან კონტრშეტევით. პარტია შემდეგნაირად გაგრძელდა: 31...♖6g7! 32.a4 ♗g6 33.h3 ♗f8 34.♙b5 ♙e6 35.♙c4 ♙c8 36.a5 ♗e6 37.a6 ♗d4 38.♖xd4 exd4 39.♙d5 ♙e6! 40.a7 ♖a8 41.♗c4 ♖g5 42.♗c6 ♙xd5 43.exd5 ♖gg8 44.♗e2 ♖g8 45.♗xd4? თეთრები აქამდე კარგად უმკლავდებოდნენ შავების მიერ წარმოქმნილი ამოცანების გადაჭრას, მაგრამ ბოლო სვლა უზუსტობაა. საჭირო იყო [45.♗d3 ♗f5 46.♗c4] და შავების პოზიცია ძალიან მძიმე იქნებოდა. პარტია ასე გაგრძელდა: 45...♙xb4 46.♗xc7+? მეორე უზუსტობაა, უკეთესი იყო [46.♖e2+ ♗f8 47.♗f6] 46.♗xc7+?-ზე პარტია ასე გაგრძელდა: 46...♗f8 47.♗c6 ♗xd5 48.♗xb4 ♗b5+ 49.♗bd3 ♖xd3 50.♗xd3 ♗xd3+ 51.♗g1 ♗b1+ 52.♗h2 ♗xa2 53.♗b8+ ♖xb8 54.axb8♗+ ♗g7 55.♗xf4 ♗g6 და მეტოქეები მალე შეთანხმდნენ ყაიმზე.

§4. თანაბარ პოზიციებში თამაშის მეთოდიკა მიტელშპილში გადასვლის დროს

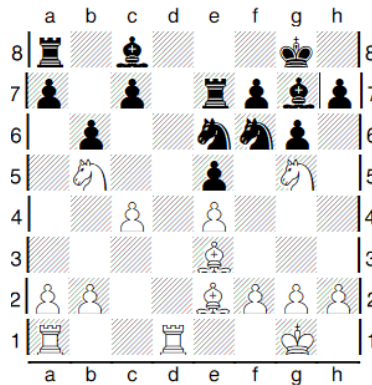
თანაბარ პოზიციებში თამაშის ძირითადი ხერხი ლავირებაა ანუ ხანგრძლივი მანევრირება, რომლის მიზანია არ დაასუსტოს საკუთარი პოზიცია და გამოიწვიოს მოწინააღმდეგის პოზიციაში სისუსტეების წარმოქმნა. ლავირება ადგილზე ტკეპნა კი არ არის, არამედ მიზანმიმართული მოქმედებაა, რომელიც აიძულებს მოწინააღმდეგეს განალაგოს თავისი ფიგურები არასასარგებლო პოზიციებზე ან წავიდეს თავის ბანაკში რაიმე სისუსტის შექმნაზე. ლავირება მოითხოვს პოზიციის განსაკუთრებით ღრმა წვდომას, უნარს გარეგანი კეთილდღეობის ქვეშ დაინახოს დაფარული ხარვეზები, რომლებმაც მომავალში შეიძლება გადამწყვეტი გავლენა მოახდინონ პარტიის შედეგზე, ეს უნარი გააჩნიათ ყველაზე მაღალ კვალიფიკაციის მოჭადრაკეებს შორისაც კი მხოლოდ ზოგიერთებს.

თამაშის ძირითადი ხერხებია:

- 1) მანევრები საკუთარი ფიგურების განლაგების გასაუმჯობესებლად.
- 2) მანევრები მოწინააღმდეგის პოზიციაში სისუსტეების შესაქმნელად და დასაფიქსირებლად.
- 3) უგემო მანევრები გზაა წაგებისკენ.

მაგალითი 4

ლარსენი - ფიშერი, მონაკო 1967.

თეთრების მე-14 სვლაა.

თეთრების პოზიცია უფრო აქტიურად გამოიყურება, მაგრამ პოზიციის შეფასება გვიჩვენებს, რომ პოზიცია თანაბარია.

მართლაც, პოზიციის დინამიკიდან გამომდინარე, თეთრების უპირატესობაა - მხედრების უფრო აქტიური განლაგებაა, თეთრი ეტლის ღია „d“ ხაზზე დგომა. მაგრამ მხედრები გაიცვლება ან გაიდევნება, ხოლო ღია ხაზი განეიტრალდება. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, თეთრები უნდა გადასულიყვნენ ლავირებაზე, რომლის მიზანი იქნებოდა „d“ ხაზის და საკვანძო d5 პუნქტის დაუფლება. მაგალითად შემდეგნაირად: 14. ♖d2, 15. ♜ad1, b4, ♔c3 და ა.შ. ლარსენი ირჩევს ტაქტიკურ გზას ამ ამოცანების გადასაწყვეტად და თამაშობს **14.c5 ♔xc5 15.♞d8+ ♚f8** [15...♞e8? 16.♞xe8+ ♔xe8 17.♚xc5 bxc5 18.♚c4!; 15...♔e8 16.♚xc5 bxc5 17.♔xc7 ♞xc7 18.♞xe8+ ♚f8 19.♔xh7!]

16.♔xa7 ♞xa7 17.♞xc8 ♚g7 18.f3 ♔e8 19.a3? თეთრები თანამიმდევრული არ არიან. მათი გეგმა უნდა გაგრძელებულიყო [19.♚xc5! bxc5 20.♞b8], „a“ პაიკის წინ გაწევაზე, თუმცა ამ

შემთხვევაშიც შავების ძლიერი პოზიცია ცენტრში და სხვადასხვა ფერის კუები არ იძლეოდნენ იმედს თეთრების მოგებაზე.

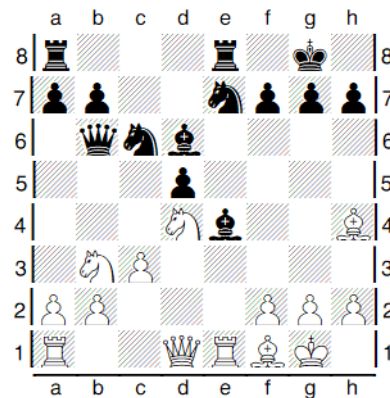
19...**♖d6** 20.**♜d8** (თეთრები უარს ამბობენ ყაიბზე, **♜b8-d8-c8**, **♜d7** და **♜d7-d6** გამეორებით და თამაშობენ მოგებაზე, ირკვევა რომ მათ ამის გეგმა არა აქვთ.) 20.**h6** 21.**♜h3** **♜e6** 22.**♜b8** **♜e8** 23.**♜xe8** **♜xe8** 24.**♙b5** პირველი უგეგმო სვლაა. პოზიცია კი რთულია და მოითხოვს სერიოზულ შეფასებას: შავები იმუქრებიან შავფეროვანი კუების გაცვლით და მხედრებით შავი უჯრების დაკავებას ცენტრში. ამის გასაწინააღმდეგად ყველაზე კარგი საშუალება იყო: **♜h3-f2-d3**, შემდეგ კი - **♜a1-c1-c3** და **b4**.

24...**♜d6** 25.**♙f1** **♜b7!** 26.**♜f2** **♙c5** 27.**♙xc5** **♜bxc5** 28.**♜d1!?**

(**♠** 28...**♜d4** 29.**f4** **f6**) 28...**h5!** 29.**♜d5** **♙f6** 30.**h4** **♙e7** 31.**♙c4** [31.**♜xe5?** **c6** და 32...**♜d7**] 31...**c6** 32.**♜d2** **♜d4** 33.**♙f1** **f5** 34.**b4** [34.**exf5** **♜xf5** **♠** **♜e3** და **♜h4**] 34...**b5** 35.**♙g8** **fxe4** 23.**fxe4** [36.**bx5?** **e3!** 37.**♜xd4** **exd4** 38.**♜d3** **♜xa3**] 36...**♜d7** 37.**♜d3** **♜a6** 38.**♜c3** **c5** 39.**g4?** თეთრები ცაიტნოტში არიან. საჭირო იყო 39..**bx5**, თუმცა 39..**b4**-ის შემდეგ 40.**♜c1** **bx3** თეთრების პოზიცია მძიმეა. 39...**c4** და შავებმა მიიღეს დაცული გამსვლელი პაიკი. თეთრები დამარცხდნენ 62-ე სვლაზე.

მაგალითი 5

კარპოვი - ულმანი, მადრიდი 1973.

თეთრების მე-17 სვლაა.

შავები მიდიოდნენ ამ პოზიციაზე და თვლიდნენ, რომ თანაბარი თამაში აქვთ. მათი ფიგურები განლაგებული არ არიან უარესად, ვიდრე თეთრების ფიგურები, **d5** იზოლირებული პაიკი შუა თამაშში

არ წარმოადგენს სისუსტეს, მითუმეტეს ასეთივე პაიკი ექნებათ თეთრებს d4-ზე გაცვლის შემდეგ.

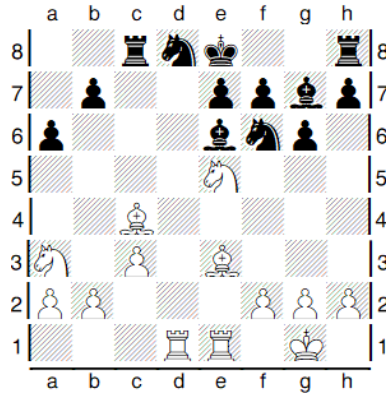
თეთრები უფრო ღრმად აფასებენ პოზიციას და თავიანთი გეგმით აჩვენებენ რომ შავების მიერ პოზიციის შეფასება ზუსტი არ არის. 17. **g3!** კუების გაცვლა დაასუსტებს ცენტრში შავ უჯრებს, რაც გამოაჩენს d5 პაიკის სისუსტეს 17. **g3 h3 18. hxg3a5?** შავები თვლიან, რომ მიაღწიეს თანაბარ პოზიციას და იწყებენ აქტიურ მოქმედებებს, რაც მცდარია. უმჯობესი იყო [18... **h4**] 19. **a4 h4** 20. **h4 h6** [თუ 20... **h2?** 21. **h5** და **h2**] 21. **h5!** (ახლა ირკვევა, თუ რატომ არ ვარგოდა 18... **a5**) 21... **h8** [თუ 21... **h4?** 22. **h8** **h2** 23. **h7+** **h7** 24. **h4** პაიკის მოგებით] 22. **g4!!** (შავები აპირებდნენ d4-ზე გაცვლას და 23. **f3**-ის შემდეგ **h6**-ის თამაშს, „ხაზის დასაკეტად. თეთრები ამ სვლით აღარ აძლევენ შავებს ამის საშუალებას) 22... **h4** 23. **h4 h4** 24. **cx4 h8** (თუ 24... **h8** 25. **f3** **g6** 26. **h3 h8** 27. **h1** და არ შეიძლება 27... **h7** შამათის გამო 28. **h8#** (თუ, 26... **f6**, მაშინ 27. **h1! h8** 28. **h3** **h3** 29. **h3** და თეთრები ეუფლებიან „c“ ხაზს). 25. **f3** **g6** 26. **h7** **h6** 27. **h1** **h6** 28. **h7** **h6** [28... **h8?** 29. **h8** **h8** 30. **h5** და თეთრები იგებენ d5 პაიკს]. 29. **h7** **h5** 30. **gxh5** **h5** 31. **g4** **g6** 32. **f4!** **h1+** 33. **h2** **h2+** 34. **h3** **h4** [34... **h6+**? 35. **h6** **h6** 36. **h6** **h7** 37. **h7+**] 35. **hx7** **g6** 36. **g5** **h7** 37. **h7** **h2** 38. **h8** **h3+** 39. **h2** **h2+** 40. **h1** **h6** 41. **hxg7+** **h8** 42. **h7** და შავები დანებდნენ.

გთავაზობთ წიგნის ავტორების რამდენიმე პარტიას
მაგალითი 6.

მერაბ თხელიძე - მიხეილ ბოტვინიკი, მსოფლიო
მეექვსე ჩემპიონი

ერთდროული თამაშის სეანსი საათებით რვა დაფაზე საქართველოს ახალგაზრდულ ნაკრებთან. თბილისი, 1961 წლის 9 სექტემბერი, (დაწვრილებით იხილე [14]; [15]-ში). მორას მიუღებელი გამბიტი C21.

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3!? d3 4.♟xd3 ♘c6 5.♚f3 (თეთრები თავს არიდებენ თეორიულ ვარიანტს: 5.c4 ♚f6 6.♚c3 d6 7.h3 g6 და ა.შ; ირჩევენ „საკუთარ“ ვარიანტს). 5...g6 6.0–0 ♟g7 7.♟c4!? 7.d6 8.♚a3 a6 9.♞e1 ♚f6 10.e5! dxe5 11.♞xd8+ ♚xd8 12.♚xe5 ♟e6 13.♟e3 ♞c8 14.♞ad1

პოზიციის სტატიკური ფონის შეფასება გვაძლევს:

- 1) მატერიალური თანაფარდობა - თანაბარი.
- 2) მეფეთა მდგომარეობა - თეთრების მეფე უსაფრთხოდაა. შავების მეფე ცენტრშია დარჩენილი (თეთრების უპირატესობა)
- 3) ღია ხაზები - პოზიციაში ერთი ღია - „d“ ვერტიკალია, რომელსაც თეთრები აკონტროლებენ (თეთრების უპირატესობა)
- 4) ფიგურების განვითარება და განლაგება - თეთრების ფიგურებს აქტიური პოზიციები უკავიათ. შავების ფიგურების პოზიციები უარესია (თეთრების უპირატესობა)
- 5) ცენტრი - კონტროლდება თეთრების მიერ.
- 6) პოზიციის თავისებურებები: თეთრებს სუსტი უჯრები არა აქვთ. შავების პოზიციაში სუსტია ლაზიერის ფლანგის შავი უჯრები. (თეთრების უპირატესობა)

დასკვნა: თეთრების პოზიცია უკეთესია, დინამიკა ასეთია: აქტიური მხარის, თეთრების გეგმა არ მისცენ შავებს დაამთავრონ განვითარება, დატოვონ შავი მეფე ცენტრში და ლაზიერის ფრთიდან შეიჭრან მათ პოზიციაში. შავების თავდაცვითი გეგმა უნდა იყოს თეთრების აქტიური ფიგურების გაცვლა, მეფის გაყვანა უხიფათო ზონაში და კონტრთამაში ცენტრში 14...♚e4 (14...0–0

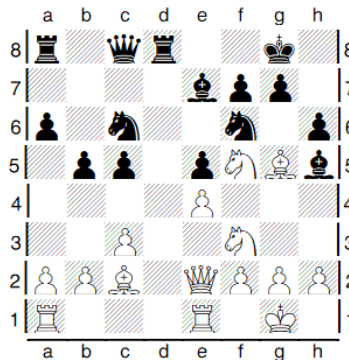
15. b6 ; 14... b5 15. xe6 xe6 16. c2 e4 17. d7 c7 18. b6) 15. b6
 d6 16. b3 xb3 17. axb3 e6 18. ac4 xc4 19. xc4 (როგორც
 ვხედავთ მანევრმა 14... e4 ვერ განმუხტა სიტუაცია, მეფე კვლავ
 ცენტრშია. ამიტომ შავები ცდილობენ თეთრები ჩამოაცილონ
 ძირითადი გეგმის განხორციელებას, თუნდაც პაიკის შეწირვის
 ფასად). 19... c6 20. d3 f5 21. f3 f6 22. g3 h5 23. f2 f7 24. a5 c7
 25. b6 cc8 26. d7 h4 27. c4 c6 28. xb7 hxg3 29. hxg3 f4! ?
 (შავები ცდილობენ „ამღვრიონ“ სიტუაცია პოზიციის გამწვავების
 ხარჯზე, მაგრამ... 30. gxf4 h3 31. e3 xf4 32. bxe7+ xe7 33. e5+
 g8 34. xc6 h4 35. c7 g5 36. xf4 xf4 37. d3 g5 38. e7+ f7
 39. d5 e5 40. e3 d6 41. b4 a5! ? 42. bxa5 c5 43. g2 შავები
 დანებდნენ.

მაგალითი 7

მიხეილ ტალი, მსოფლიო მერვე ჩემპიონი - მერაბ
 თხელიძე (ო/კ)

ერთდროული თამაშის სენსი თერთმეტ დაფაზე საათებით
 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გუნდთან. თბილისი,
 1964 წლის 14 დეკემბერი.
 ესპანური პარტია, C78

1. e4 e5 2. f3 c6 3. b5 a6 4. a4 f6 5. 0-0 b5 6. b3 d6?!
 7. c3 g4 8. d4?! c8! [8... xf3 9. xf3 exd4 10. g3] 9. e1 a5 10. c2
 c5 11. dxe5! dxe5 12. bd2 e7 13. f1 0-0 14. e3 d8 15. e2 h5
 16. f5 c6 17. g5 h6

შევაფასოთ პოზიცია სტატისტიკური ფონის მიხედვით:

- 1) მატერიალური თანაფარდობა - თანაბარია.
- 2) მეფეთა მდგომარეობა - თეთრების მეფე უსაფრთხოდაა, შავების მეფე ოდნავ უარესად დგას (თეთრების უპირატესობა).
- 3) ღია ხაზები - პოზიციაში ერთი ღია „d“ ვერტიკალია, რომელსაც შავები აკონტროლებენ (შავების უპირატესობა).
- 4) ფიგურების განვითარება და განლაგება - ორივე მხარის ყველა ფიგურა განვითარებულია და თითქმის თანაბარი პოზიციები უკავიათ.
- 5) ცენტრი - კონტროლდება ორივე მხრიდან თანაბრად.
- 6) პოზიციის თავისებურებები - თეთრებს სუსტი უჯრები არა აქვთ, ძლიერია f5 და d5 პუნქტები. შავების სუსტი პუნქტებია d5 და f5, ძლიერი პუნქტებია c4, d4 და f4 (თანაბარია).

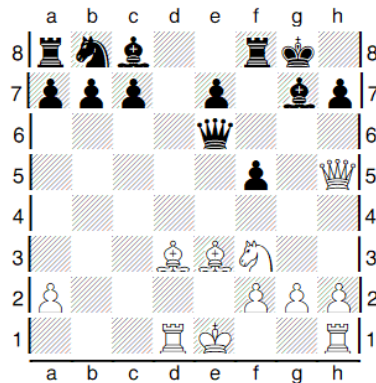
დასკვნა: პოზიცია თანაბარია, რთული ორმხრივი შანსებით. დინამიკა ასეთი უნდა იყოს: თეთრებმა ლავირების საშუალებით უნდა გააძლიეროს თავისი პოზიცია. მაგალითად 18. ♖xe7+ ♗xe7 19. ♘xf6 gxf6 20. ♛e3 ♜h7 21. ♞ad1 ♟g8. თეთრები ირჩევენ ტაქტიკურ გზას პრობლემების გადასაწყვეტად, რაც არ არის ადეკვატური პოზიციის შეფასებიდან გამომდინარე. 18. ♖xe5!? ♗xe2 19. ♖xc6 ♛e6 20. ♖fxe7+ ♜f8 21. ♖xd8 ♞xd8 22. ♘xf6 ♟d2! (ამ სვლას თეთრებმა არ მიაქციეს ყურადღება მე-18 სვლაზე კომბინაციის დაწყებისას) 23. ♘xg7+ ♜xe7 24. ♞ac1 ♛g4 25. ♗e5 h5 26. h3 ♛g5 27. ♗b8 h4 28. ♗d1 ♞xb2 29. f4 ♛g3 30. ♗xe2 ♛e3+ 31. ♜f1 ♞xe2 32. ♗d6+ ♜d7 33. ♞xe2 ♛xc1+ 34. ♞e1 ♛xc3 35. ♗e5 ♛d3+ 36. ♞e2 c4 37. ♗b2 c3 38. ♗c1 ♛b1 თეთრები დანებდნენ.

მაგალითი 8

მერაბ თხელიძე (საქართველო) - ელენა ჩისტიაკოვა (ს/ო, რუსეთი) 1998 წლის 29 ივლისი. ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი. დეჩინი ტურნირი A.

ალიოხინის დაცვა B02

1. e4 ♖f6 2. ♖c3 d5 3. e5 d4 4. exf6 dxc3 5. fxg7 cxd2+ 6. ♗xd2 (მშვიდ თამაშს იძლევა 6. ♛xd2 ♛xd2+ 7. ♗xd2 ♗xg7 8. 0-0-0 ♗6... ♗xg7 7. ♛h5!? თეორია გვთავაზობს 7. ♛f3-ს). 7... ♛d4 8. ♖f3 ♛xb2 9. ♟d1 ♛xc2?! [ან 9... ♛xa2 10. ♛b5+ c6 11. ♛d3] 10. ♛d5 0-0 11. ♗d3 ♛c6 12. ♛h5 ♛e6+ 13. ♗e3 f5

შევაფასოთ მიღებული პოზიცია სტატეკური ფონის მიხედვით:

- 1) მატერიალური თანაფარდობა - თეთრებს ორი პაიკი აქვთ შეწირული (შავების უპირატესობა).
- 2) მეფეთა მდგომარეობა - თეთრი მეფის მდგომარეობა უსაფრთხოა, შავი მეფის მდგომარეობა უარესია, (თეთრების უპირატესობა).
- 3) ღია ხაზები - პოზიციაში ერთი ღია „d“ ვერტიკალია, რომელსაც თეთრები აკონტროლებენ. თეთრების ფიგურებს უფრო აქტიური პოზიცია უკავიათ (თეთრების უპირატესობა)
- 4) ფიგურების განვითარება და განლაგება - თეთრების როქის შემდეგ მათი ყველა ფიგურა თავმოყრილია ცენტრში. შავების ლაზიერის ფრთა განუვითარებელია. (თეთრების უპირატესობა)
- 5) ცენტრი - ცენტრში პაიკები არ გვაქვს. ის კონტროლდება თეთრების მიერ. (თეთრების უპირატესობა)
- 6) პოზიციის თავისებურებები - შავების ზედმეტ ორ პაიკს ჯერჯერობით პარტიის მსვლელობაზე გავლენის მოხდენა არ შეუძლია. ადგილი აქვს დინამიკურ წონასწორობას.

დინამიკა ასეთი უნდა იყოს: თეთრების გადამწყვეტი შეტევა მეფე-ზე, შავების თავდაცვითი გეგმა თეთრების აქტიური ფიგურების გაცვლა და კონტრშეტევა ცენტრში.

14. ♖g5?? თეთრები უმძიმეს შეცდომას უშვებენ. [ამჟამად იყო მათი გეგმა: 14. 0-0 ♜g6 15. ♞h4] **14... ♟c3+** **15. ♜f1 ♜g6** **16. ♟c4+** **♜g7** **17. ♞f3 ♜c6** **18. h4 h6** **19. ♟f4 ♟e5** **20. ♟xe5+ ♜xe5** **21. ♜c3 ♞f6** **22. ♞e1 ♜g6** თეთრების პოზიცია ძალიან მძიმეა. ისინი ემებენ პოზიციის გართულების გზებს და თამაშობენ **23. ♜c1!?** (საკმარისია

შავები არ აყოლოდნენ ფიგურის მოგების ცდუნებას და უბრალოდ ეთამაშათ 23...e5, თეთრებს გაუჭირდებოდათ პარტიის გადარჩენა). 23. hxg5 24. hxg5 ♖d4 25. ♗d1 ♜f4 26. ♛c3+ ♜e5 27. ♗h7+ ♙xh7 28. ♜h3+ შავები დანებდნენ.

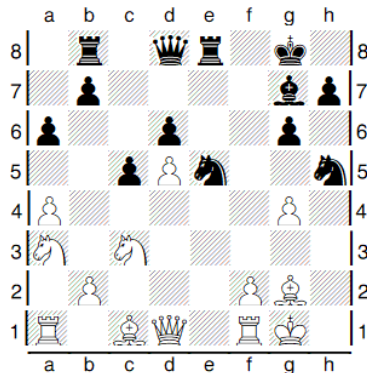
მაგალითი 9

ერენბერგ არიელი(ისრაელი) ს/დ - სიბაშვილი გიორგი
(საქართველო) ს/ო

„მსოფლიო ვარსკვლავები“ 20 წლამდე ასაკში ქ.პეტერბურგი,
რუსეთი 27.05.2015.

ბენონის ვარიანტი E00

1.d4 (ეს პარტია შავებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანი იყო, რადგან ამ გამარჯვებით საერთაშორისო ოსტატობის მესამე და ბოლო ნორმას ასრულებდა) ♗f6 2.c4 e6 3.g3 c5 4.d5 exd5 5.cxd5 d6 6. ♗f3 g6 7. ♗g2 ♗g7 8. 0-0 0-0 9. ♗c3 a6 10.a4 ♗e8 (გათამაშდა ბენონის ვარიანტის „გ3“ სისტემა) 11. ♗d2 ♗bd7 12.h3 ♗b8 (b5-ის იდეით) 13. ♗c4 ♗e5 14. ♗a3! (თეთრებმა უარი თქვეს მხედრების გაცვლაზე, რადგან აპირებენ f4 და e4-ის თამაშს და უნდათ მხედრის c4-ზე გადმოყვანა) ♗h5 15.e4[15.g4?! ♗xg4 16.hxg4 ♗xg4Δ ♜h4] 15. f5! 16.exf5 ♗xf5 17.g4 ♗xg4! 18.hxg4

შევაფასოთ მიღებული პოზიცია

დავიწყეთ სტატისკური ფონით:

- 1) მატერიალური თანაფარდობა - შავებმა შეწირეს ფიგურა (თეთრების უპირატესობა).

- 2) მეფეთა მდგომარეობა - თეთრი მეფე „შიშველია“, მასზე მიმდინარეობს შეტევა. შავი მეფე უსაფრთხოდ არის. (შავების უპირატესობა)
- 3) ღია ხაზები - პოზიციაში ერთი ღია „ე“ ვერტიკალია, რომელსაც აკონტროლებენ შავები. ისინი აკონტროლებენ a1-h8 დიაგონალს. თეთრები აკონტროლებენ c1-h6 და h1-a8 დიაგონალებს. (შავების უპირატესობა)
- 4) ფიგურების განვითარება და განლაგება - თეთრების ლაზიერის ფრთა განუვითარებელია, მხედრებს უკავიათ ცუდი პოზიციები. ფაქტობრივად მათი ყველა ფიგურა პარალიზებულია. შავების ყველა ფიგურა მზად არის აქტიური მოქმედებისთვის (შავების უპირატესობა).
- 5) ცენტრი - თეთრები ფლობენ d5 უჯრას, აკონტროლებენ d4 და e4 პუნქტებს. შავები ფლობენ e5 პუნქტს და აკონტროლებენ
- 6) d4-ს. (თანაბარია)
- 7) პოზიციის თავისებურებები - თეთრების ფიგურებს შორის კოორდინაცია არ არსებობს. შავების ფიგურები მოწინააღმდეგის მეფეზე თავდასხმისთვის მზად არიან. (შავების უპირატესობა)

დინამიკა ასეთი უნდა იყოს: აქტიური მხარის-შავების სტრატეგიაა გადამწყვეტი შეტევა მეფეზე. თეთრების თავდაცვითი გეგმა განვითარების დამთავრება და ძალების კონსოლიდაცია, შავების შეწირული მასალის დროულად უკან დაბრუნების ხარჯზე.

18...♖h4! 19.gxh5 ♜f8! ორი ფიგურის შეწირვის შემდეგ დამანგრეველი ძალის სვლაა, რომელიც არ უშვებს ♙f4-ს და იმუქრება ♜g4-ს. **20.♙g5! ♜xg5 21.♜e4 ♖h4 22.♜b3!** (კარგი რესურსი მონახეს თეთრებმა, ერთი ფიგურა უკან დააბრუნეს და ლაზიერი გადაყავთ g3-უჯრაზე h2-უჯრის დასაცავად. შავებს საკმარისად კარგი კომპენსაცია აქვს შეწირული ფიგურის ხარჯზე ♜f4 **23.♜fe1 ♜bf8 24.♜g3 ♜xh5 25.♜g5 ♜xe4 26.♜xh5 ♜xe1+ 27.♜xe1 gxh5 28.♜e2 ♜f4 29.♙e4 ♜f7 30.b3 ♜f3+ 31.♙xf3 ♜xf3 32.♜c4 ♙f8 33.♜e3 ♜f4 34.a5 ♜d4 35.♜g2 ♜f6 36.♜c4 ♜f7 37.♜e3 ♜d3 38.♜b2 ♙g7 39.♜b1 ♙c3 40.♜h1 ♜g6 41.♜h3 ♙e5 42.♜f3 ♜xb3 43.♜f8 h4 44.♜c8 ♙f4 45.♜c7 ♙xe3 46.fxe3 ♜xe3 47.♜xb7 ♜f5 48.♜xh7 ♜e5 49.♜a7 h3+ 50.♜h2 c4 51.♜e7+ ♜d4 52.♜e6 c3 53.♜xd6 c2 54.♜c6 ♜c3** თეთრები დანებდნენ.

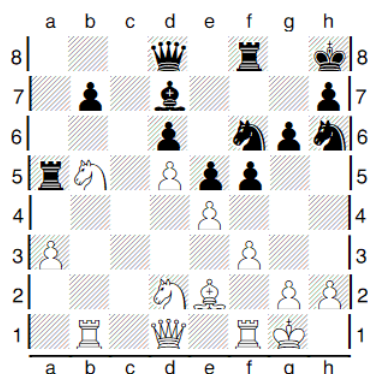
მაგალითი 10

გიორგი სიბაშვილი (საქართველო) ს/ო - ვან
ფორესტი(პოლანდია) ს/დ

43-ე ოლიმპიადა. ბათუმი, საქართველო, 30.09.2018წ.

ძველინდური დაცვა E97

1.d4 ♠f6 2.c4 g6 3.♠c3 ♕g7 4.e4 d6 5.♠f3 0-0 6.♕e2 e5 7.0-0
♠c6 8.d5 ♠e7 9.♕e3 ♠d7 10.♠d2 f5 11.f3 a5 12.a3 ♖h8 13.b4 ♠g8
14.c5 ♕h6 15.♕xh6 ♠xh6 16.cxd6 cxd6 17.♠b5 ♠f6 18.bxa5 ♖xa5
19.♖b1 ♕d7

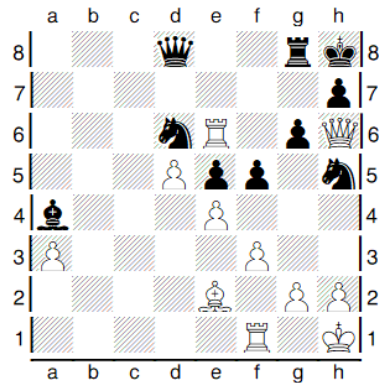
შევაფასოთ მიღებული პოზიცია.დავიწყოთ სტატისტიკური ფონით:

- 1) მატერიალური თანაფარდობა - (თანაბარია).
- 2) მეფეთა მდგომარეობა - უშუალო საფრთხე მათ არ ემუქრებათ. (თანაბარია).
- 3) ღია ხაზები - პოზიციაში ერთი ღია ხაზია - „c“ვერტიკალი და ნახევრად ღია ვერტიკალია „b“. თეთრები აკონტროლებენ f1-a6 დიაგონალს, შავები a4-e8-ს (ოდნავი უპირატესობა აქვთ თეთრებს)
- 4) ფიგურების განვითარება და განლაგება - მძიმე ფიგურები თითქმის ერთნაირად არიან განლაგებული, მსუბუქი ფიგურებიდან თეთრების მხედარი უფრო აქტიურია. (თითქმის თანაბარია).
- 5) ცენტრი - ჩაკეტილია. უპირატესობას ფლობენ თეთრები.
- 6) პოზიციის თავისებურებები - ორივე მხარეს აქვს იზოლირებული თითო პაიკი. შავების d6 პაიკი ჩამორჩენილია. (თეთრების უპირატესობა)

დასკვნა: თეთრების პოზიცია უკეთესია, ისინი ფლობენ ინიციატივას

დინამიკის შეფასება გვაძლევს: თეთრებმა უნდა ითამაშონ აქტიურად ლაზიერის ფლანგზე და ცენტრში. გამოიყენონ d6 პაიკის სისუსტე. გათვალონ ვარიანტები დაკავშირებული 20. მდ6-თან. შავების გეგმა აქტიური მოქმედებები ცენტრში და მეფის ფლანგზე, თეთრების აქტიური ფიგურების გაცვლა.

20. ♖xd6 ♗a4 21. ♖c1 ♖xd6 22. ♗c4 ♖c5+ 23. ♕h1 ♗f7 24. ♗xa5 ♖xa5 25. ♖xb7 ♗d6 26. ♖h6 ♖g8 27. ♖e7 ♖d8 28. ♖e6 ♗h5

29. ♖d2 ♗g7 30. ♖b4 ♗xe6 31. dxe6 ♗c2 32. ♖c5 ♗a4 33. ♖xe5+ ♖g7 34. ♖d4 ♗b3 35. ♖b1 ♗xe6 36. ♖d1 fxe4 37. fxe4 ♗b3 38. ♖xd6 ♖xd6 39. ♖xd6 ♖a7 40. ♖a6 ♖e7 41. ♕g1 ♖xe4 42. ♗f3 ♖e5 43. ♖a7 ♗d1 44. ♗xd1 ♖e1+ 45. ♕f2 ♖xd1 46. a4 ♖d2+ 47. ♕f3 h5 48. a5 ♖d5 49. ♕e4 ♖b5 50. a6 ♖a5 51. h4 ♕g8 52. ♕d4 ♕f8 53. ♕c4 ♕g8 54. ♕b4 ♖a2 55. ♕c5 ♖c2+ 56. ♕d5 ♖d2+ 57. ♕e5 შავები დანებდნენ.

მაგალითი 11

დავით ბრონშტეინი(1924-2006 წწ.)

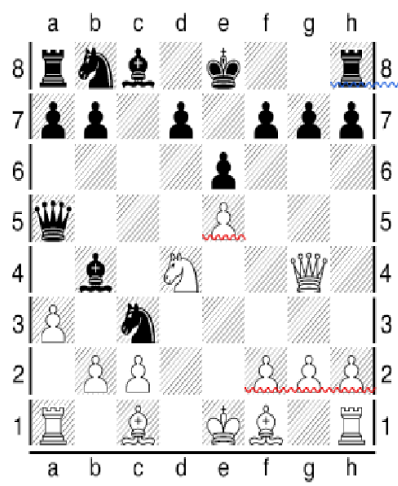
ს/დ, მსოფლიო ჩემპიონობის პრეტენდენტი, 1951 წელს ითამაშა მატჩი მსოფლიოს მაშინდელ ჩემპიონთან მიხეილ ბოტვინიკთან, რომელიც ფრედ, 12-ით-12 დამთავრდა.

1952 წლის 2 მარტს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში საერთაშორისო დიდოსტატმა დავით ბრონშტეინმა გამართა ერთდროული თამაშის სეანსი 30 დაფაზე, რომელშიც მერაბ თხელიძეც მონაწილეობდა. გთავაზობთ ამ პარტიას.

3. დავით ბრონშტეინი - მერაბ თხელიძე (ო/კ)

სიცილიური დაცვა. B40

1.e4 c5 2.ღf3 e6 3.d4 cxd4 4.ღxd4 ღf6 5.ღc3 ღb4 6.e5 ღe4 7.წg4 ღxc3 8.a3 წa5

9.axb4 (მივიღეთ ე.წ. სიცილიური შეტევა [9.წxg7 წf8 10.ღd3 ღc6 11.ღxc6 bxc6 12.ღd2 ღe7 13.ღxc3 წa4 14.0-0-0 წf4+])

9...წxe5+ მერაბ თხელიძე წერს [2]: „მახსენდება როცა ეს სვლა გავაკეთე ბრონშტეინმა ჩაიცინა და მითხრა, რა უცნაური ახალგაზრდა ხარ, ეტლს გთავაზობ, შენ კი პაიკს იღებო“.

10.ღe2 f5 11.წc4 ღxe2 12.წxc8+ ღf7 13.წxh8 ღxc1+ 14.ღd1 ღb3 15.cxb3 წd4+ 16.ღc1 წf4+ 17.ღb1 წe4+ 18.ღa2 ღc6 19.წxa8 ღxb4+ 20.ღa3 ღc2+ 1/2-1/2

§5. ენდშპილის პოზიციის შეფასების მეთოდის

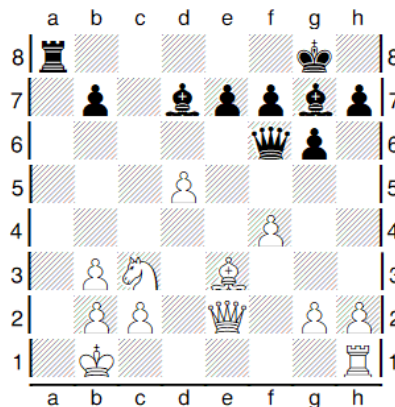
მართალია ყოველ კონკრეტულ ენდშპილს აქვს თავისი კერძო კანონზომიერებები, მაგრამ ენდშპილის პოზიციის შეფასების მეთოდის ზოგადია ყველა ტიპის ენდშპილისთვის. ჩამოვყალიბოთ ეს მეთოდის დავიწყოთ სტატისტიკური ელემენტებით.

- 1) ფიგურების განლაგება - მნიშვნელოვანია მათი ფუნქცია - აქტიურ როლს ასრულებენ, თუ დაცვითი ფუნქცია აქვთ.
- 2) მეფეების პოზიციები - მრავალფიგურებიან ენდშპილში მათი უსაფრთხოების ხარისხი, ხოლო მცირეფიგურებიან ენდშპილში მათი აქტიურობა.
- 3) პაიკების განლაგება - გამსვლელი პაიკების არსებობა, გაორებული პაიკები, იზოლირებული პაიკები და. ა.შ.

გარეგნული მსგავსების მიუხედავად მიტელშპილისა და ენდშპილის პოზიციების შეფასების მეთოდოლოგია ერთმანეთისაგან განსხვავებულია. კერძოდ, მიტელშპილის პოზიციის შეფასების დროს შეიძლება დადგეს საკითხი, გადავიდეთ თუ არა ენდშპილში. არასწორმა გადაწყვეტილებამ შეიძლება რასაც ველოდით, იმის საწინააღმდეგო შედეგი მოგვცეს. საილუსტრაციოდ მოვიყვანოთ პოზიცია შემდეგი პარტიიდან.

მაგალითი 12

პლანიცი-ველიმროვიჩი. იუგოსლავიის ჩემპიონატი, 1975წელი.

თეთრების 25-ე სვლა

ეს პარტია ჟურნალმა Шахматный информатор-მა დაასახელა წლის საუკეთესო პარტიად.

თეთრებმა შეაფასეს პოზიცია და აირჩიეს თავდაცვითი გეგმა 25. კc1 სვლით. ისინი თვლიდნენ, რომ ენდშპილში გადასვლით უფრო ადვილად დაიცავდნენ თავს.

ჩავატაროთ მოცემული პოზიციის შეფასება და შევამოწმოთ რამდენად სწორია თეთრების გადაწყვეტილება. დავიწყოთ სტატიკური ფონით.

- 1) **მატერიალური მდგომარეობა** - შავებს ორი პაიკი აკლიათ (თეთრების უპირატესობა)
- 2) **ცენტრი** - თეთრები ფლობენ d5 პუნქტს, აკონტროლებენ e4 უჯრას. შავები აკონტროლებენ e5 და d4 უჯრებს (თეთრების მცირე უპირატესობა)
- 3) **ფიგურების განვითარება და განლაგება** - შავების ლაზიერი და ეტლი უფრო აქტიურები არიან ვიდრე თეთრების, შავების ორივე კუ უფრო აქტიურია თეთრ კუებთან შედარებით. (შავების უპირატესობა)
- 4) **მეფეების პოზიციები** - თეთრი მეფის პოზიცია არამყარია. შავი მეფე უსაფრთხოდაა. (შავების უპირატესობა)
- 5) **ღია ხაზები** - თეთრებს აქვთ ნახევრადღია „e“ ვერტიკალი, აკონტროლებენ g1-a7 დიაგონალს. შავები აკონტროლებენ „a“ ვერტიკალს, აქვთ ნახევარღია „c“ ვერტიკალი, აკონტროლებენ a1-h8 დიაგონალს. (შავების უპირატესობა)
- 6) **უჯრები და პუნქტები** - თეთრების e4 უჯრა სუსტია, შავების ლაზიერის ფრთის შავი უჯრები დასუსტებულია (თითქმის თანაბარია).

დასკვნა: ელემენტების შეფასების მიხედვით შავების პოზიცია უკეთესია, ღირს თუ არა მათი ინიციატივა შეწირულ ორ პაიკად, ესაა გადასაწყვეტი.

დინამიკია ასეთია: შავების გეგმა ნათელია - გაბედული შეტევა მეფეზე. თეთრების თავდაცვითი გეგმა ენდშპილში გადასვლაა. ამისთვის მათ ჯერ უნდა გააქტიურონ თავისი ფიგურები და შემდეგ იფიქრონ გაცვლებზე. ამის მიღწევა შეიძლება 25.♖d1! სვლით, რომელიც იცავს თეთრებს უშუალო საშამათო მუქარისაგან და ააქტიურებს კუს. შავების საუკეთესო 25...♞d6-ზე, თეთრებმა შეიძლება აირჩიონ შემდეგი ორი გაგრძელებიდან ერთ-ერთი: 26.♞f3 ♞a6 27.♙c1 ♙xb2+ 28.♗xb2 ♞a1+ 29.♙d2 ♞xh1 30.h3 ♞a1 31.♗d3 ან 26.g4 ♞xd5 27.♞g1 ♞a5 28.♙c1 მისაღები თამაშით.

პარტია ასე გაგრძელდა: 25.♙c1b5 26.♗e4 ♞a6 27.c3 ♙xc3!
28.♗xc3 ♙f5+ 29.♗e4 ♞a2+ 30.♙c2 ♞c8+ 31.♙d2 ♞xb3 32.♞d3 ♞b4+

33.♔e3 ♖c4 34.♟f6+ exf6 35.♞a3 ♜e4+ 36.♔f2 ♞d4+ 37.♔g3 ♞xd5
 38.♞f3 ♞e6 39.♞d1 ♔g7 40.♞d3 ♖c4 41.♞e3 ♙e4 42.♞e2 ♞f5 43.♖c3
 ♞a4 44.♞d2 ♞a7! 45.♞e3 ♞d7 46.♖c5 ♞e6 47.♔f2 ♞d6 48.b4 ♙b7
 49.h3 ♞d1 და თეთრები დანებდნენ.

თავი II. თამაშის მეთოდები მიტელშპილის ტიპიურ პოზიციებში

მიტელშპილის ტიპური პოზიციების კლასიფიკაციის ძირითადი საფუძველია პაიკების კონფიგურაცია დაფის ცენტრში. განვიხილოთ ეს პოზიციები და მათში თამაშის მეთოდები.

§1 თამაშის გეგმები ჩაკეტილი ცენტრის შემთხვევაში

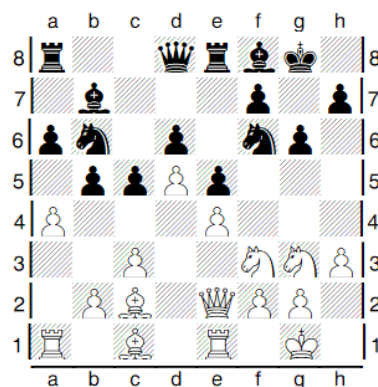
აქტიური გეგმა - მოწინააღმდეგის დასუსტებულ ფლანგზე პაიკების შტურმი საკუთარი მეფის პოზიციის გაუთვალისწინებლად. შტურმი გზას უხსნის მძიმე ფიგურებს, შეტევის დროს ხშირად ფიგურებსაც სწირავენ თავდაცვის უსწრაფესად დანგრევისთვის.

თავდაცვითი გეგმა - კონტრდარტემის მომზადება ცენტრში ან კონტრშეტევა მეორე ფლანგზე, გამაგრებული პუნქტების შექმნა მოწინააღმდეგის პაიკთა მოძრაობის გზაზე.

მაგალითი 13

კარპოვი - გლიგორიჩი. მილანი, 1975. ესპანური პარტია. C78

1.e4 e5 2.♟f3 ♟c6 3.♙b5 a6 4.♙a4 ♟f6 5.0-0 ♙e7 6.♞e1 b5
 7.♙b3 0-0 8.c3 d6 9.h3 ♟b8 10.d4 ♟bd7 11.♟bd2 ♙b7 12.♙c2 ♞e8
 13.♟f1 ♙f8 14.♟g3 g6 15.a4 c5 16.d5 ♟b6 17.♞e2!

სიახლე, სპეციალურად მომზადებული ამ შეხვედრისთვის. ის აიძულებს შავებს გაარკვიონ პოზიცია ლაზიერის ფლანგზე.

17...ღxa4 18.ღxa4 bxa4 19.ღxa4(ცენტრი ჩაიკეტა. თეთრები აპირებენ გაატარონ გარღვევა b4 მათთვის საუკეთესო სიტუაციაში. შავები ცდილობენ ხელი შეუშალონ ამ გეგმას)**ღg7 20.c4 ღc8 21.ღd2 ზb8 22.ზb1 ზe7 23.ღe1 ზeb7 24.ღd3 ზb3 25.ღba1 ღe8 26.ღc3 ზh4**(თეთრები იმუქრებოდნენ**27.ღc1 ზ3b6 28.ღa5**, ეხლა კი **27.ღc1-**ზე შეიძლება **ღ3b6**) **27.ღ4a3 27...f5 28.ღe1 ზe7 29.ღxb3 ზxb3 30.ღc1 ზb8 31.ღd3 ზb3 32.f3 ზg5** (შავები ვერ უძლებენ ლავირებას და ცდილობენ პარტია გადაიყვანონ ტაქტიკური გართულების გზაზე **33.ღf1-d2**-ზე, უპასუხოვნ**33... fxe4 34.fxe4 ღxh3**. უკეთესი იყო შავებს **32...ღd7**-ით გაეგრძელებინათ ბრძოლა **b2-b4** ის წინააღმდეგ).

33.ღh2ღf6 34.ღc2 ზb8 35.b4 fxe4 36.ღxe4 ღxe4 37.fxe4 ზe3 (აქ რომ თეთრებს ეთამაშათ **38.ღf2 ზxe4 39.ღe1 ზf5 40.g4 ზf3 41.ღe3 ზf7 42.bxc5**, მარტივად მოიგებდნენ) მათ ითამაშეს **38.bxc5** და მოიგეს 50-ე სვლაზე.

§2 თამაშის გეგმები მოძრავი ცენტრის შემთხვევაში

ამ შემთხვევაში ერთ მხარეს ცენტრში აქვს პაიკები, მეორე მხარეს კი არა. თამაში მიმდინარეობს ცენტრის გაძლიერებაზე და მის წინააღმდეგ, ხშირად ერთი ტემპიც კი შეიძლება გადამწყვეტი გახდეს.

აქტიური გეგმა - შემტევი მხარე ცდილობს წინ გაწიოს პაიკები, ამით შეავიწროვოს მოწინააღმდეგის პოზიცია, შექმნას გამსვლელი პაიკი ან ბრძოლა გადაიტანოს ფლანგზე.

თავდაცვითი გეგმა - მთავარია პაიკების ცენტრის ბლოკადა. გამოუთხარონ პაიკების ჯაჭვს ძირი და გაანადგურონ ცენტრი. როგორც წესი, ძალიან იშვიათია ფლანგური შეტევები.

მაგალითი 14

ალიოხინი - მარშალი. ბადენ-ბადენი, 1925.

ლაზიერის გამბიტი

1.d4 d5 2.c4 ღf6?! 3.cxd5 ღxd5 4.e4 ღf6 5.ღd3 e5 6.dxe5 ღg4 7.ღf3 (არ ვარგოდა**7.f4?** ღc5 **8.ღh3 ზh4+** და 0-0-ით, შავები პაიკის საფასურად მიიღებდნენ აქტიურ პოზიციას) **7...ღc6 8.ღg5!** (**8.ღf4 ღb4**)**8...ღe7 9.ღxe7 ზxe7 10.ღc3 ღcxe5 11.ღxe5 ზxe5** (შესაძლებელია **11...ღxe5**)**12.h3 ღf6 13.ღd2!** (თუ **13.0-0** მაშინ

13...g5. ახლა კი 13...g5-ზე 14. 0-0-0 და შავების მეფის ფლანგის დასუსტება გამართლებული არ იქნება) **13...♙d7 14.♚e3!** (არ აძლევს შავებს ითამაშონ 14...0-0-0 და ზღუდავს მათი ლაზიერის მოძრაუნარიანობასაც). **14...♗c6 15.0-0-0 0-0 16.f4 ♚e6** (თუ 16...♚a5, მაშინ 17.e5 ♖d5 18.♗xd5 ♙xd5 19.♙xh7+ ♔xh7 და 20.♚d3+) **17.e5 ♜fe8 18.♜he1 ♞ad8 19.f5 ♚e7 20.♚g5 ♖d5 21.f6 ♚f8 22.♙c4! ♗xc3 23.♞xd8 ♞xd8 24.fxg7 ♖xa2+** (24...♚e8? 25.♙xf7+ ♔xf7 26.♜f1+ ♔e6 27.♜f6+ ♔d5 28.♜f8+—) **25.♔b1 ♚e8 26.e6 ♙e4+ 27.♔a1 f5** (27...fxe6 28.♙xe6+ ♚xe6 29.♚xd8+ ♔xg7 30.♚d4+) **28.e7+ ♞d5 29.♚f6 ♚f7 30.e8♚**+შავები დანებდნენ.

რა შეიძლება ვთქვათ ამ პარტიის შესახებ? შავების სუსტმა სვლამ **♗f6?!** საშუალება მისცა თეთრებს შეექმნათ ძლიერი მოძრავი ცენტრი. შავები **5...e5!** სვლით შეეცადნენ დაერღვიათ ცენტრი, მაგრამ შემდეგ წამოიწყეს ოპერაციები ფლანგზე **11...♚xe5** და **g5**, რაც არასწორი გამოდგა. ამას მოყვა თეთრების ცენტრის სწრაფი წინსვლა და შავების კატასტროფა.

§3 თამაშის გეგმები ღია ცენტრის შემთხვევაში

ღია ცენტრი- ცენტრში პაიკები არ არის. ეს შეიძლება მივიღოთ ლაზიერის გამბიტიდან, ესპანური პარტიიდან, მეფის გამბიტიდან. ამ ტიპის პოზიციებს შეესაბამება მანევრულ-ფიგურული თამაში ცენტრალური ხაზებისა და ცენტრალური უჯრების დასაუფლებლად.

აქტიური გეგმა - აქტიური მხარე ცდილობს ლავირებით შექმნას მოწინააღმდეგის ფლანგებზე სისუსტეები, რის შემდეგაც უნდა განახორციელოს ფიგურული შეტევა დასუსტებულ ფლანგზე. პაიკების შტურმი ძალიან იშვიათად გვხვდება.

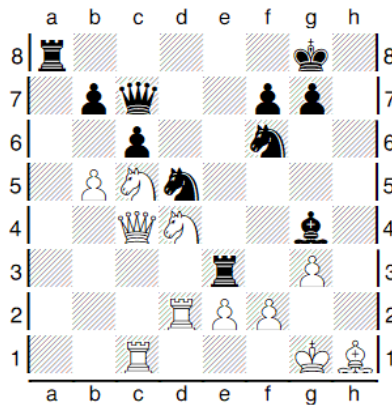
თავდაცვითი გეგმა - საჭიროა დამცველმა მხარემ დაიცვას სუსტი უჯრები, ფლანგი და არ დაუშვას პოზიციის დასუსტება.

მაგალითი 15

რეტი - ალიოხინი. ბადენ-ბადენი, 1925წ.

1.g3 e5 2.♗f3 e4 3.♖d4 d5 4.d3 exd3 5.♚xd3 ♖f6 6.♙g2 ♙b4+ 7.♙d2 (არ ვარგა 7.c3?! რადგან e4-ის შემდეგ დასუსტდება d3 პუნქტი) **7...♙xd2+ 8.♗xd2 0-0 9.c4 ♖a6 10.cxd5 ♖b4 11.♚c4 ♖bxd5 12.♖2b3 c6 13.0-0 ♜e8 14.♜fd1 ♙g4 15.♞d2 ♚c8 16.♖c5 ♙h3! 17.♙f3** (17.♙xh3? ♚xh3 18.♖xb7 ♖g4 19.♖f3 ♖de3 20.fxe3 ♖xe3 21.♚xf7+ ♔h8 22.♖h4 ♜f8—) **17...♙g4 18.♙g2 ♙h3 19.♙f3 ♙g4 20.♙h1 h5!**

21.b4 (საჭირო იყო 21.a4 და 22. ♖a3, რითაც დაიცავდნენ გ3 პუნქტს, შემდეგ ♖b3-ით განეხორციელებინათ დაწოლა ლაზიერის ფლანგზე. თეთრებმა კი აირჩიეს შემტევი გეგმა, „პაიკთა უმცირესობით“ ლაზიერის ფლანგზე. ის კარგია სტატიკური ცენტრის პირობებში, მაგრამ არ არის მიზანშეწონილი ღია ცენტრის დროს)**21...a6 22.♖c1 h4 23.a4 hxg3 24.hxg3 ♖c7 25.b5** (თანმიმდევრულია, მაგრამ ცუდი გეგმაა. ჯობდა 25.e4 ♗b6 26.♗b3 და თეთრები მოასწრებდნენ მომზადებას შეტევის დასახვედრად)**25...axb5 26.axb5 ♖e3!**

27.♗f3 [27.fxe3 ♖xg3+ 28.♗g2 ♗xe3 შამათით; ჯობდა - 27.♗f3] **27...cxb5 28.♗xb5** [28.♗d4 ♖a4] **28...♗c3! 29.♗xb7 ♗xb7** [არ შეიძლება 29...♗xe2+?! 30.♖xe2 ♗xb7 31.♖xe3 ყაიმის შანსებით]

30.♗xb7 ♗xe2+ 31.♗h2 [31.♗f1? ♗xg3+ 32.fxg3 ♗xf3 33.♗xf3 ♖xf3+ 34.♗g2 ♖aa3 35.♖d8+ ♗h7 36.♖h1+ ♗g6 37.♖h3 ♖fb3--]

31...♗e4! 32.♖c4 ♗xf2 33.♗g2 ♗e6! (10 სვლიანი კომბინაციის დასაწყისია, რომლითაც შავები იგებენ ფიგურას) **34.♖cc2 ♗g4+ 35.♗h3 ♗e5+ 36.♗h2 ♖xf3! 37.♖xe2 ♗g4+ 38.♗h3 ♗e3+ 39.♗h2 ♗xc2 40.♗xf3 ♗d4!** (თეთრები დანებდნენ, რადგან **41.♖e3 ♗xf3+ 42.♖xf3 ♗d5** მხედარი იკარგება).

დასკვნა - თეთრებმა კარგად დაიწყეს, ფიგურების ცენტრალიზაციაც მოახდინეს და მიიღეს უპირატესობა ლაზიერის ფლანგზე, მაგრამ შემდეგ აირჩიეს თამაშის არასწორი გეგმა, დაიწყეს შეტევა „პაიკების უმცირესობით“ ლაზიერის ფლანგზე. შავებმა კარგად

გამოიყენეს თეთრების მეფის ფლანგის დასუსტება და ბრწყინვალედ ჩაატარეს ფიგურული შეტევა.

§4 თამაშისგეგმები სტატიკური ცენტრის შემთხვევაში

სტატიკური ცენტრი - ცენტრში პაიკები დაფიქსირებულია. ეს შეიძლება მივიღოთ ესპანური პარტიიდან, მეფის გამბიტიდან. ამ ტიპის პოზიციებისათვის დამახასიათებელია ფიგურული ლავირება. ორივე მხარის მიზანი არის ფიგურების ცენტრალიზაცია და ცენტრალური უჯრების დაუფლება.

აქტიური გეგმა - ცენტრალიზაციის მიღწევის შემდეგ საჭიროა მოქმედების გადატანა ფლანგზე. აქ უნდა ჩატარდეს მწვავე ფიგურული შეტევა ან მეფეზე, შეიძლება პაიკების დახმარებითაც, ან ლაზიერის ფლანგზე შეტევა „პაიკთა უმცირესობით“ ხაზების გასახსნელად და მოწინააღმდეგის ბანაკში მძიმე ფიგურების შესაჭრელად.

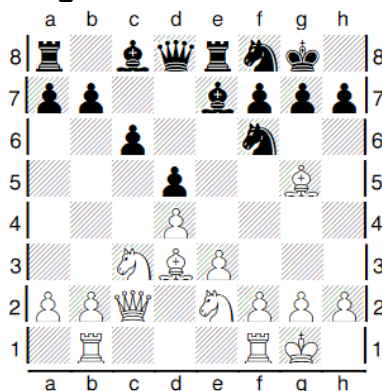
თავდაცვითი გეგმა - საჭიროა ბრძოლა ცენტრალური უჯრების დასაუფლებად და ცენტრიდან მოწინააღმდეგის ფიგურების გასადევნად. უპირატესობა ცენტრში ყოველთვის აწონასწორებს ფლანგურ იერიშს.

მაგალითი 16

ბოტვინიკი-კერესი. სსრკ 20-ე ჩემპიონატი, 1952.

ლაზიერის გამბიტი

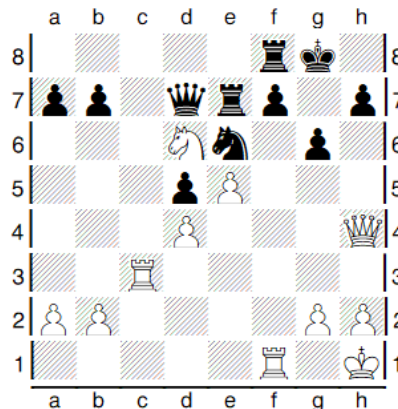
1.d4 ♖f6 2.c4 e6 3.♗c3 d5 4.cxd5 exd5 5.♙g5 ♙e7 6.e3 0-0
7.♙d3 ♗bd7 8.♚c2 ♞e8 9.♗ge2 ♗f8 10.0-0 c6 11.♞ab1

ბოლო სვლით თეთრების გეგმა გამოიკვეთა: პაიკებით შეტევა ლაზიერის ფლანგზე. შავებს უნდა ეპასუხათ სწრაფი კონტრშეტევით ცენტრში 11... $\text{d}4$ -ის ან 11... $\text{g}4$ -ის საშუალებით და მიეღოს თანაბარი პოზიცია. ამის ნაცვლად მათ აირჩიეს თამაშის ტაქტიკური გზა. 11... $\text{d}6$ (ხაფანგით 12... $\text{h}2+$ 13. $\text{h}2$ $\text{g}4+$) 12. $\text{h}1$ 12... $\text{g}6$ 13.f3! თეთრები ცვლიან წინა გეგმას აქტიური მოქმედებისათვის ცენტრში $e3$ - $e4$ -ით. 13... $\text{e}7$ [13... $\text{h}6$?! 14. $\text{xf}6$ $\text{xf}6$ 15.e4!] 14. $\text{be}1$ [არ ვარგოდა პირდაპირ 14.e4 $\text{dxe}4$ 15.fxe4 $\text{g}4$ 16. $\text{xe}7$ $\text{xe}7$ -ის გამო, მუქარებით 17... $\text{e}3$ და 17... $\text{h}4$] 14... $\text{d}7$ (14... $\text{h}5$?! 15. $\text{xe}7$ $\text{xe}7$ 16.g4! $\text{f}6$ 17. $\text{g}3$)

15. $\text{xe}7$ $\text{xe}7$ 16. $\text{g}3$ $\text{f}6$ 17. $\text{ff}2$ $\text{e}6$ 18. $\text{f}5$ (ახლა არ ვარგოდა 18.e4 $\text{dxe}4$ 19.fxe4 $\text{g}4$ -ის გამო, კონტრთამაშით).

18... $\text{xf}5$ 19. $\text{xf}5$ $\text{b}6$ 20.e4 $\text{dxe}4$ 21.fxe4 $\text{d}8$ 22.e5 $\text{d}5$ 23. $\text{e}4!$ $\text{f}8$ 24. $\text{d}6$ $\text{c}7$ [იმუქრებოდა 25. $\text{c}8$; 24... $\text{c}7$ 25. $\text{xf}7$ $\text{xf}7$ 26. $\text{e}6+$] 25. $\text{e}4$ $\text{e}6$ 26. $\text{h}4!$ $\text{g}6$ (იძულებითი პასუხია, თუ 26... $\text{h}6$ 27. $\text{f}5$ მუქარით 28. $\text{e}7$ ან 28. $\text{h}6$) 27. $\text{xd}5$ $\text{cxd}5$ 28. $\text{c}1$ $\text{d}7$ 29. $\text{c}3$ $\text{f}8$

30. $\text{f}5!$ [30. $\text{h}3$ $\text{f}5!$ 31.exf6? $\text{xd}6+$] 30... $\text{fe}8$ 31. $\text{h}6+$ $\text{f}8$ 32. $\text{ff}6$ $\text{g}7$ 33. $\text{cf}3$ $\text{c}8$ 34. $\text{xf}7$ $\text{e}6$ 35. $\text{g}5$ $\text{f}5$ 36. $\text{h}6$ $\text{g}7$ 37.g4 შავები დანებდნენ.

დასკვნა - შავები დებიუტიდან გამოვიდნენ დამაკმაყოფილებელი პოზიციით და ცენტრში გეგმიური თამაშის ნაცვლად აირჩიეს ტაქტიკური გზა, რამაც ინიციატივა გადასცა ცენტრში თეთრებს.

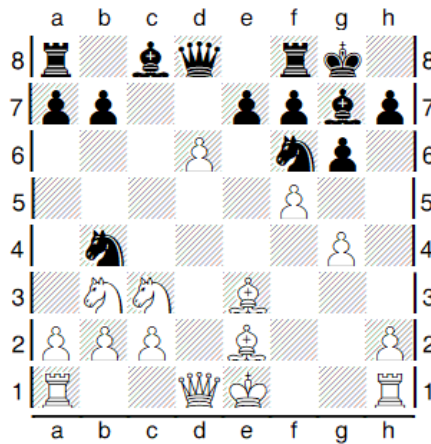
თეთრებმა გამოიყენეს შავების უგეგმო თამაში და პირდაპირი შეტევით გადაწყვიტეს პარტიის ბედი.

მაგალითი 17

ალიოხინი - ბოტვინიკი

ნოტინგემი 1936, სიცილიური დაცვა.

1.e4 c5 2.♟f3 d6 3.d4 cxd4 4.♞xd4 ♟f6 5.♞c3 g6 6.♞e2 ♞g7 7.♞e3 ♞c6 8.♞b3 ♞e6 9.f4 0-0 10.g4 (მშვიდ თამაშს იძლეოდა 10.0-0 ♞a5 11.f5) 10...d5! (შავები სწორად აფასებენ პოზიციას და პასუხობენ ცენტრში კონტრთამაშით. თუ 10...♞a5 11.g5 ♞d7 12.♞d4, მაშინ თეთრების შეტევას წარმატება ექნებოდა). 11.f5 [ან 11.e5 d4 12.♞xd4 ♞xd4 13.♞xd4 ♞xg4] 11...♞c8 12.exd5 [12.fxg6 hxg6 13.exd5 ♞b4 14.♞f3] 12...♞b4 13.d6

13...♞xd6! (ერთადერთი სვლაა, თუ 13...exd6, მაშინ 14.a3 14...♞c6 15.g5 და 16.f6, ან 14. g5) 14.♞c5 ♞f4! [14...♞xd1+? 15.♞xd1 ♞c6 16.g5 ♞d7 17.f6 ♞h8 18.♞d5] 15.♞f1 ♞xh2 16.♞xb4 ♞xg4 (მეორე მხედრის შეწირვით შავები აღწევენ ყაიმს თეთრი მეფის მდგომარეობის გამო. თუ პირდაპირ 16...♞g3+ 17.♞f2 ♞xg4 18.♞e4! და თეთრები იგებენ დაცვისათვის მნიშვნელოვან ტემპს) 17.♞xg4 ♞g3+ 18.♞f2 ♞g1+ 19.♞f1 ♞g3+ 20.♞f2 ♞g1+ყაიმი.

დასკვნა - თეთრების სწრაფ შეტევას ფლანგზე, შავებმა უპასუხეს მყისიერი კონტრდარტყმით ცენტრში, რამაც გამოავლინა თეთრების

პოზიციის უარყოფითი მხარეები და თეთრი მეფის პოზიციის დასუსტებამ გამოიწვია ჩქარი ყაიმი.

§5 თამაშის გეგმები დინამიკური ცენტრის შემთხვევაში

ამ ტიპის პოზიციები: ყველაზე რთული შემთხვევაა. ის შეიძლება გადავიდეს უკვე განხილულ ოთხივე ტიპის პოზიციაში. პოზიციები დინამიური ცენტრით ყველაზე გავრცელებული შემთხვევაა.

აქტიური გეგმა - უპირატესობა ცენტრში ყველაზე ხშირად პაიკის წინ გაწევით მიიღება, ამის შემდეგ ხდება შეტევის განხორციელება ფლანგზე ძირითადად პაიკებით, მაგრამ ის უნდა ვაწარმოოთ დაკვირვებით. უნდა გვახსოვდეს რომ მოწინააღმდეგემ შეიძლება გამოიყენოს კონტრდარტყმა ცენტრში.

თავდაცვითი გეგმა - არ უნდა ვიჩქაროთ ცენტრში პოზიციის გარკვევა. ლავირების დახმარებით გამოვიწვიოთ მოწინააღმდეგის მოუმზადებელი შეტევა, რომელსაც უნდა დავახვედროთ კონტრდარტყმა ცენტრში.

§6 ალექსანდრე ალიოხინის თამაშის მეთოდები კონკრეტულ ტაქტიკურ დებიუტში და დებიუტში წონასწორობის უკანონოდ დარღვევის შემთხვევაში

მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი ალექსანდრე ალიოხინი პარტიის პირველივე სვლებიდანვე ახორციელებდა დებიუტისადმი კონკრეტულ მიდგომას. ის ეძებდა და შეეძლო ეპოვა ყოველ პოზიციაში მისი დამახასიათებელი განსაკუთრებულობანი. ალიოხინს შეეძლო გაეკეთებინა სვლები, რომლებიც ერთი შეხედვით ეწინააღმდეგებოდა პოზიციურ მოთხოვნებს. მის შემოქმედებაში არის უამრავი პარტია, რომელიც გადაწყვეტილია დებიუტში. საქმე ეხება არა სადებიუტო უპირატესობას, არამედ მოწინააღმდეგის უშუალოდ განადგურებას. ასეთია **კონკრეტულ-ტაქტიკური დებიუტი** [6] საილუსტრაციოდ მოვიყვანოთ მისი შემდეგი პარტია.

მაგალითი 18

ალიოხინი - რუბინშტეინი

ჰააგა, 1921წ.

1.d4 d5 2.ღf3 e6 3.c4 a6 4.c5 ღc6 5.ღf4 ღge7 6.ღc3 ღg6 7.ღe3! b6 8.cxb6 cxb6 9.h4! ღd6 [9...h5 10.ღg5 f6 11.♘c2Δ ღd2,e3, a3,ღd2 10.h5 ღge7 11.h6! g5 12.ღxg5 0-0 13.ღf6!

ლაზიერის გამბიტში 13 სვლის შემდეგ უჩვეულო მდგომარეობაა: ცამეტი სვლიდან თეთრებმა სამი სვლა გააკეთეს „c“ პაიკით, სამი სვლა „h“ პაიკით, ოთხი სვლა კუთი და მიიღეს მოგებულ პარტია, ან ძალიან ახლოს მოგებულთან.

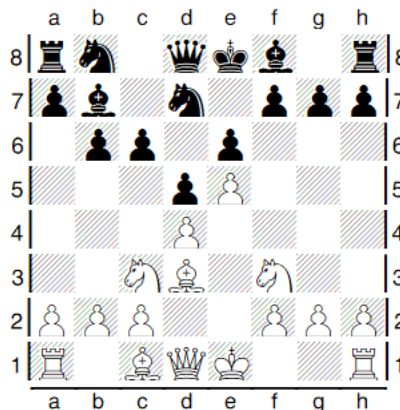
ახლა განვიხილოთ მეთოდი, რომელსაც ალექსანდრე ალიოხინი მიმართავდა - წონასწორობის უკანონოდ დარღვევის დროს დებიუტში. ალიოხინის აზრით ფიგურების განმეორებითი სვლები დებიუტში, ტაქტიკური დარტყმები და პირდაპირი შეტევებიც კი დასაშვებია, როდესაც მოწინააღმდეგემ უკანონოდ დაარღვია წონასწორობა.

ორივე განხილულ შემთხვევაში ირღვევა დებიუტის მშვიდი მიმდინარეობა, რითაც ისინი ერთმანეთს გვანან. მაგრამ მათ შორის არის პრინციპული განსხვავებაც. კერძოდ, მეორე შემთხვევაში საქმე ეხება მოწინააღმდეგის ისეთ შეცდომებს, რომლებიც ეწინააღმდეგება პოზიციის სწორ გაგებას. სწორედ ასეთი შეცდომები გვამღევეს მკვეთრი და სწრაფი მოქმედებების უფლებას. ალიოხინი ასეთ შემთხვევებში თვლიდა, რომ დაუყოვნებლივ უნდა „დაისაჯოს“ მოწინააღმდეგე და გადადიოდა შეტევაზე ისე, რომ თავისი ფიგურების განვითარების დამთავრებას არ უცდიდა. განვიხილოთ მისი პარტია მისივე თამაშის საილუსტრაციოდ.

მაგალითი 19

ალიოხინი - როზანოვი. მოსკოვი, 1908.

1.e4 b6 2.d4 ♘b7 3.♚c3 e6 4.♜f3 d5 (4...♙b4 5.♙d3 d6 და 6...♜d7) 5.♙b5+ c6 6.♙d3 ♜f6 (6...dxe4 7.♜xe4 ♜f6) 7.e5 ♜fd7

შავებმა მრავალჯერ უკანონოდ დაარღვიეს წონასწორობა. ამას მოყვება თეთრების შესაბამისი პასუხი: **8. ♖g5!** (იმუქრება 9. ♗xe6 fxe6 10. ♖h5+ ♔e7 11. ♕g5+; 8...h6?? 9. ♗xe6 fxe6 10. ♖h5+ ♔e7 11. ♖h4+--)**8... ♕e79. ♖g4! ♗f8** (9... ♕xg5 10. ♕xg5 ♖c7 11. ♕h4 g6±]**10. ♗xh7! ♜xh7** (10... ♗xh7? 11. ♖xg7+)**11. ♕xh7 ♗xh7 12. ♖xg7 ♗f8 13. h4!** (თუ 13.g3?! c5 14.h4 cxd4 15. ♗e2 d3! 16.cxd3 d4 17. ♜h2 ♕a6 საშიში კონტრთამამით).**13... ♕xh4 14. ♜xh4! ♖xh4 15. ♕g5!**(Δ 16. ♖f6)♖h1+ **16. ♔d2 ♖xg2 17. ♖f6 ♖xg5+ 18. ♖xg5**შავები 26-ე სვლაზე დანებდნენ.

ალექსანდრე ალიოხინის თამაშის ამ მეთოდების შესახებ ერთ-ერთი ავტორი მერაბ თხელიძე წერდა: „მე ჩემში გადავხარშე ეს მეთოდები და ღრმად მწამს, რომ ასეთ თამაშს მაშინ შეძლებ, როდესაც გაქვს ფანტაზია, კომბინაციური ხედვა 70% მაინც. გავითვალისწინოთ, რომ კორიფეებს - კაპაბლანკასა და ალიოხინს ეს მაჩვენებელი 96% ჰქონდათ. მსოფლიო პირველი ჩემპიონის ვილჰელმ სტეინიცის სიტყვები: „ვისაც უპირატესობა აქვს, ვალდებულია დაიწყოს იერიში უპირატესობის დაკარგვის მუქარის გამო“. მე ასე „გადავთარგმნე“: „თუ კრიტიკულ პოზიციაში ყველა შენი ფიგურა საუკეთესო პოზიციებზე დგას, არ გააკეთო სვლა სანამ არ იპოვი შეტევის გზას, კომბინაციას, [15].“

განვიხილოთ წიგნის ავტორების პარტიები

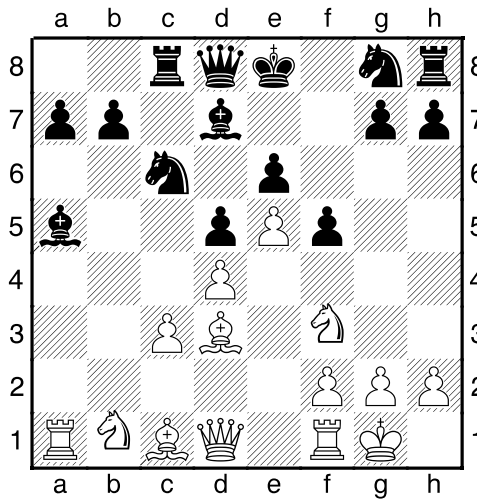
მაგალითი 20

მერაბ თხელიძე (საქართველო) - იან ბედნარი (სლოვაკეთი)

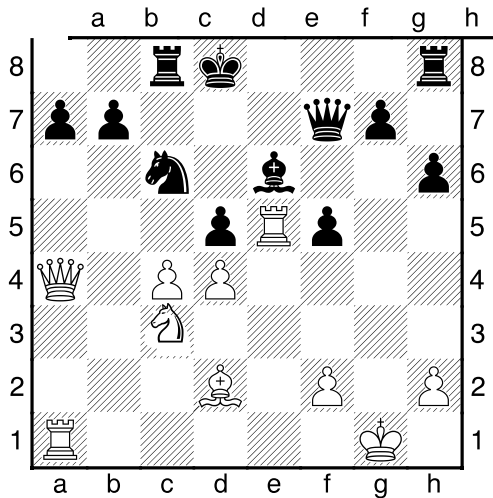
ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი. პარდუბიცი,
1998 წლის 20 ივლისი. ფრანგული დაცვა.

ფრანგული გამბიტი C00.

1.e4 e6 2. ♗f3 d5 3.e5 c5 4.b4 cxb4 5.a3 ♗c6 6.axb4 ♕xb4 7.c3 ♕a5?! 8.d4 ♕d7 9. ♕d3 ♜c8 10.0-0 f5

მივიღეთ პოზიცია ჩაკეტილი ცენტრით პაიკის შეწირვის ფასად. თეთრებმა გაუსწრეს შავებს განვითარებაში და იწყებენ პირდაპირ იერიშს ცენტრში დარჩენილ მეფეზე **11.g4! ♖ge7 12.gxf5 ♜xf5 13.♙xf5 exf5 14.e6! ♙xe6 15.♞e1 ♕d7 16.♙g5 ♚g8 17.♚a4 ♙c7 18.c4! ♙d6 19.♜c3 h6 20.♙d2 [20.♞xe6 ♚xe6 21.cxd5 ♚g6] 20...♚f7 21.♜e5+ ♙xe5 22.♞xe5 ♕d8**

23.♞xd5+! ♙xd5 24.cxd5 ♜b8 25.♚xa7 ♚g6+ 26.♕f1 ♞e8 27.♜b5 ♞e7 28.d6! ♞d7 29.♞e1 ♞xd6 30.♙a5+ შავები დანებდნენ.

მერაბ თხელიძე (საქართველო) - ჰორის ნეიჩი (გერმანია)

მსოფლიოს მეათე ჩემპიონატი სენიორებს შორის.

პოლონეთი, როვი. 10-24 სექტემბერი, 2000 წელი.

პირც-უფინცევის დაცვა. **B06**

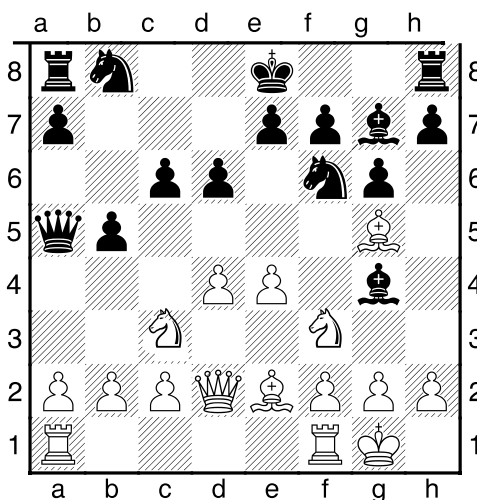
1.e4 g6 2.d4 d6 3.♗c3 ♕g7 4.♖g5 c6 მე ხშირად ვთამაშობ ამ დაცვაში 4.♖g5 სვლას და განსაკუთრებით მომწონს პოზიციები, რომლებიც მიიღება 4...♗f6 5.e5-ის შემდეგ იგივე პოზიციები შეიძლება აგრეთვე მივიღოთ: 1...d6 2.d4 ♗f6 3.♗c3 g6 4.♖g5 ♕g7-ის შემდეგ.

მერაბ თხელიძე - გურამ კალატოზიშვილი, თბილისი 1975 წელი:
5.e5 dxe5 6.dxe5 ♜xd1+7.♞xd1 ♗g4 8.h3 ♗xe59.♗d5+–

მერაბ თხელიძე-შალვა ხაბურზანია, საქართველოს ჩემპიონატი სენიორთა შორის, თბილისი, 2006 წელი: 5.e5 dxe5 6.dxe5 ♜xd1+7.♞xd1 ♗g4 8.h3♗xf2 9.♔xf2 ♖xe5 10.♗d5±

მერაბ თხელიძე - ლიოგვი (ოდესა) ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი, იურმალა, 1975 წელი: 5.e5 dxe5 6.dxe5♗g4 7.♜xd8+ ♔xd8 8.♞d1+ ♖d7 9.e6 fxe6 10.♖c4 ♔e8 11.♗f3 ♗e5 12.♗xe5 ♖xe5 13.0–0 ♗c6 14.♗e4

5.♗f3 [თეორია გვიჩვენებს 5.♜d2 b5 6.f4 ♗d7 7.♗f3 b4 8.♗d1 a5 9.c3±] **5...b5 6.♜d2 ♜a5 7.♖e2 ♖g4 8.0–0 ♗f6**

9.b4! ♖b6 10.d5 ♗xf3 11.gxf3 a6 12.a4 ♜fd7 13.♗e3 ♖b7
 14.axb5 cxb5 15.♗h6 0–0 16.♗h1 ♜c8 17.♗xg7 ♗xg7 18.f4 ♜b6
 19.e5 ♜c7 20.♞a3 dxe5 21.fxe5 ♜xe5 22.f4 ♜c7 23.♜d4+ ♗g8 24.f5
 ♜c4 25.fxg6 hxg6 26.♜xb5 ♜e5 27.♜g4 ♜b6 28.♜d4 ♜8d7 29.♞h3
 ♜f6 30.♜h4 ♜e4+ 31.♜xe4 ♜xe4 32.♞e3 f5 33.♜xf5 gxf5 34.♞xf5
 ♜d6 35.♞g3+ შავები დანებდნენ.

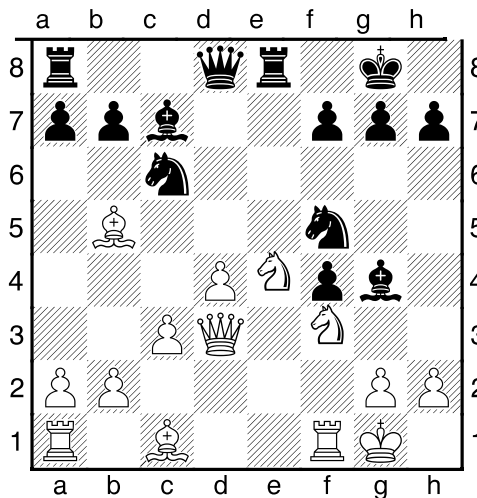
მაგალითი 22

მიკულოვი (მოსკოვი) - თხელიძე (თბილისი)

ნებაყოფილობითი სპორტული საზოგადოება „ბურევესტნიკის“
 საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი. იურმალა, 1975წ.

მეფის გამბიტი C36

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.♜f3 d5 4.exd5 c6 5.dxc6 ♜xc6 6.d4 ♗d6
 7.♗b5 ♜ge7 8.0–0 ♗g4 9.♜bd2 0–0 10.♜e4 ♗c7 11.c3 ♜f5 12.♜d3
 ♞e8

მივიღეთ პოზიცია მოძრავი ცენტრით. თეთრები თამაშობენ უგეგმოდ. რითაც სარგებლობენ შავები და კომბინირებული შეტევით მეფის ფლანგზე და ცენტრში, ანადგურებენ თეთრების ცენტრს.

13.♗c4? ♗xf3! 14.♞xf3 ♜cxd4 15.cxd4 ♜xd4+ 16.♜xd4 ♜xd4
 17.♜g5 ♜xf3+ 18.gxf3 ♞e1+ 19.♗f2 ♞d1 20.♗xf7+ ♗h8 21.♗c4 h6
 22.♜e4 ♞e8 23.♗e2 ♞g1 თეთრები დანებდნენ.

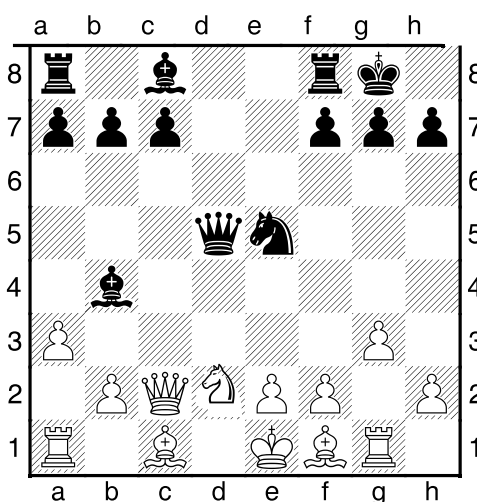
მაგალითი 23

რამაზ ჩაგელიშვილი - მერაბ თხელიძე

საქართველოს ჩემპიონატის უმაღლესი ლიგის შესარჩევი
საზონათშორისო ტურნირი. თბილისი, 1995 წლის 7 მაისი.

ბუდაპეშტური გამბიტი A52.

1.d4 ♖f6 2.c4 e5 3.dxe5 ♗g4 4.♗f3 ♖c6 5.♗bd2?! ♗gxe5 6.g3
♙b4 7.♗xe5 ♗xe5 8.♚c2 d5 9.cxd5 ♚xd5 10.♞g1 0-0 11.a3

მივიღეთ პოზიცია ღია ცენტრით. თეთრების სუსტი **5.♗bd2?!** სვლა კარგად გამოიყენეს შავებმა, ფიგურებით დაიპყრეს ცენტრი და მზად არიან ცენტრში დარჩენილ თეთრ მეფეზე შეტევისთვის.

11...♞e8 12.♙g2 [12.axb4 ♗d3+ 13.♗d1 ♗xf2+ 14.♗e1 ♗d3+ 15.♗d1 ♗xb4]

12...♗f3+! 13.♗d1 [13.♗xf3? ♚xf3 14.e3 ♞xe3+ 15.fxe3 ♚xe3+ 16.♗f1 ♙h3+ 17.♞g2 ♙c5-+]

13...♗f5 14.♚a4 ♞xe2! 15.♚xb4 [15.♗xf3 ♞xd2+—+; 15.♗xe2 ♚d3+ 16.♗d1 ♗xg1-+]

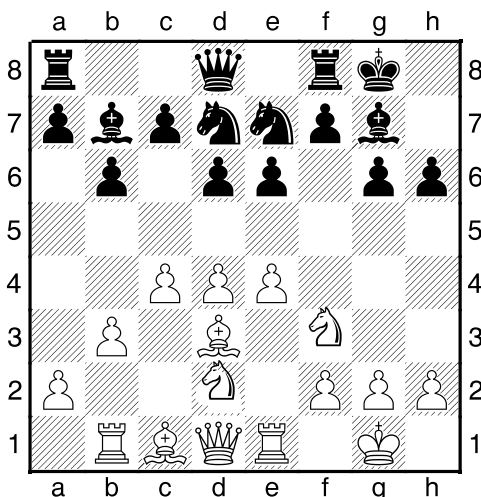
15...♞ae8 16.♗xf3 ♚xf3 თეთრები დანებდნენ.

მაგალითი 24

ვლოდიმ ბაკალაჩუკი (პოლონეთი) - მერაბ თხელიძე

სენიორთა მსოფლიო მეთოთხმეტე ჩემპიონატი. გერმანია,
ჰალე. 2004 წლის 28 ოქტომბერი. უიტელკის დაცვა B06.

1.d4 g6 2.♟f3 ♘g7 3.e3 b6 4.♞bd2 ♙b7 5.♙d3 e6 6.0-0 d6 7.♞e1
♞e7 8.e4 0-0 9.♞b1 ♞d7 10.c4 h6 11.b3

მივიღეთ პოზიცია დინამიური ცენტრით. შავებმა დაამთავრეს განვითარება და აპირებენ შეუტონ თეთრების ცენტრს. თეთრებმა დებიუტში დაკარგეს რამდენიმე ტემპი და მიიღეს უარესი პოზიცია. 11...c5 12.d5 e5 13.g4? ♟f6 14.♞h4 ♙c8 15.f3 ♞h7 16.♞g2 ცენტრმა ტრანსფორმაცია განიცადა - გვაქვს ჩაკეტილი ცენტრი. თეთრებმა უგეგმოდ წამოიწყეს თამაში მეფის ფრთაზე 13. g4 - სვლით, რასაც შავები პასუხობენ ძველინდური დაცვის სტანდარტული 16... f5 სვლით, რითაც დაიწყეს შეტევა თეთრების მეფის ფრთაზე. f5 17.gxf5 gxf5 18.♞h1 ♜e8 19.♞g1 f4 20.♞e1 ♜h5 21.b4 ♞h8 22.bxc5 dxc5 23.♙b2 ♙f6 24.♞c2 ♙h3 25.a4 ♞g5 26.♙f1 ♙d7 27.♙c3 ♞g8 28.♜e2 ♞g7 29.♙g2 ♞ag8 30.♙f1 ♞g6 31.♞e1 ♞h4 32.a5 ♞g6 33.♞b3 ♞h3 34.♞xg6 ♜xg6 35.♙g2 ♞g7 36.♜f1 ♞g5 37.♞b1 ♞xg2 38.♜xg2 ♙h3 39.♜f2 ♞f7 40.♞f1 ♙h4 41.♞g3 fxc3 42.hxc3 ♙xc3 43.♜b2 ♙f4 44.♜f2 ♜h5 0-1

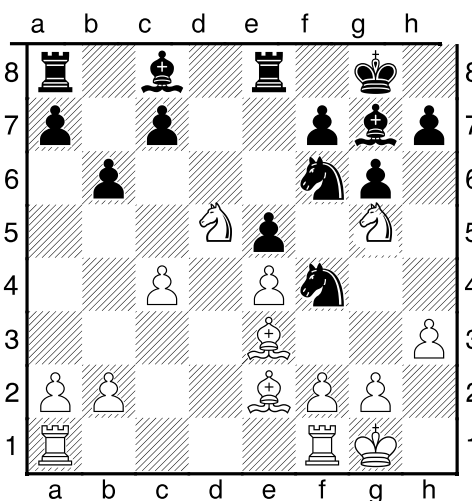
მაგალითი 25

გიორგი სიბაშვილი ს/ო - ზაჩანა მორჩიაშვილი ს/ო

„ბათუმის მუნიციპალიტეტის თასი“

ძველინდური დაცვა

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♗c3 ♕g7 4.e4 0-0 5.♗f3 d6 6.♖e2 e5 7.0-0
 ♗c6 8.♗e3 ♜e8 9.dxe5 dxe5 10.h3 b6 11.♞xd8 ♗xd8 12.♗d5 ♗e6
 13.♗g5 ♗f4

მივიღეთ პოზიცია სტატიკური ცენტრით. შავები ლავირების ნაცვლად ირჩევენ არასწორ გეგმას პაიკებით ცენტრზე შეტევისთვის. რაზეც თეთრები აკეთებენ სწორ რეაქციას, იღებენ ინიციატივას და პარტია მიყავთ გამარჯვებამდე.

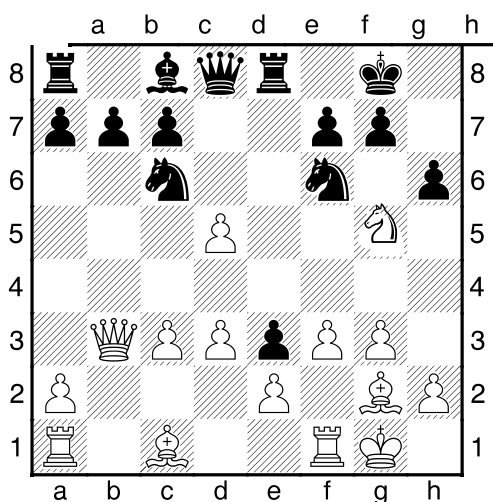
14.♜fe1 ♗6xd5 15.cxd5 ♗xe2+ 16.♜xe2 h6 17.♗f3 f5 18.♜c2
 fxe4 19.♗d2 ♖b7 20.♜xc7 ♗xd5 21.♜ac1 ♗f8 22.a3 g5 23.♗f1 ♗d6
 24.♜7c2 ♖b7 25.♗g3 ♜ec8 26.♗f5 ♗f8 27.♜c7 ♜xc7 28.♜xc7 ♗c8
 29.♗g3 ♗d6 30.♜c6 ♗f8 31.♗xe4 ♗f5 32.♗f6+ ♗f7 33.♗g4 ♗xg4
 34.hxg4 ♜e8 35.♗f1 ♜e6 36.♜c8 ♜e8 37.♜xe8 ♗xe8 38.♗e2 ♗d7
 39.♗d3 ♗c6 40.♗e4 ♗b5 41.♗d5 ♗a4 42.♗c4 b5+ 43.♗c3 a5 44.♗c1
 b4+ 45.axb4 axb4+ 46.♗c4 b3 47.♗d2 ♗d6 48.f3 ♗c7 49.♗c3 ♗b8
 50.♗d5 ♗b5 51.♗xe5 ♗a7 52.♗g7 ♗e3 53.♗xh6 ♗d2 54.♗g7 ♗a4
 55.♗e5 ♗b5 56.g3 ♗e1 57.f4 შავები დანებდნენ

მაგალითი 26

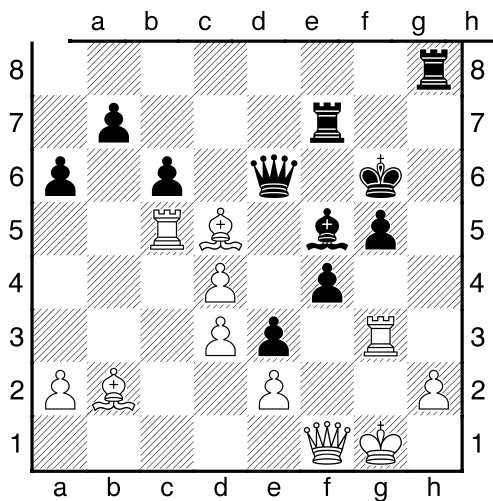
ვლადისლავ არტემიევი, ს/დ - გიორგი სიბაშვილი, ს/ო

ევროპის ჩემპიონატი 14 წლამდე ასაკში, ჩეხეთი, პრაღა 2012წ.

1.c4 e5 2.♘c3 ♗f6 3.♗f3 ♗c6 4.g3 ♖b4 5.♗g2 0-0 6.0-0 e4 7.♗g5
 ♗xc3 8.bxc3 ♜e8 9.f3 e3 10.d3 d5 11.♞b3 h6 12.cxd5

12...♗d4 13.cxd4 hxg5 14.f4 gxf4 15.♞xf4 ♗g4 16.♞c2 g5 17.♞f1
 ♗xd5 18.♞b1 ♞b8 19.♞b5 ♗e6 20.♞c5 c6 21.♞b2 ♞e7 22.♞a3 a6 23.♞a5
 ♞d8 24.♞c5 ♗g7 25.♞b2 f6 26.♞c2 ♞d7 27.♞f3 ♗h3 28.♗h1 ♞e7 29.♞d1
 ♞h8 30.♗a3 ♞f7 31.♞e1 ♞e6 32.♗b2 ♗g6 33.g4 ♗xg4 34.♞g3 f5 35.♞f1 f4
 36.♗e4+ ♗f5 37.♗xd5

37...fxg3 38.ღf3 gxh2+ 39.ღh1 g4 40.ჰg2 ზf6 41.ზxf5 ჰxf5 42.ღe4
 ჭf7 43.ღxf5 ზxf5 44.d5 ზhh5 45.dxc6 ზf2 თეთრები დანებდნენ.

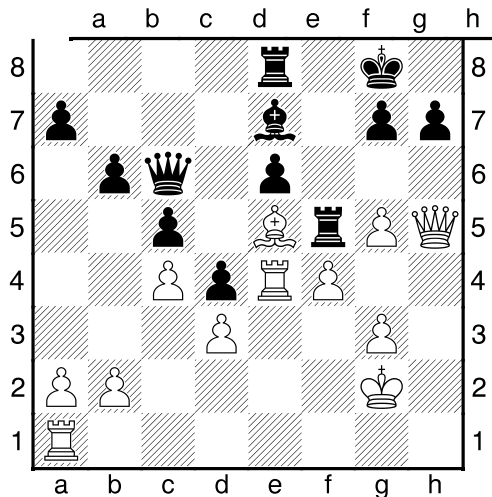
მაგალითი 27

დიმიტრი სვეტუშკინი, ს/დ - გიორგი სიბაშვილი, ს/ო

ევროპის გუნდური ჩემპიონატი, ბათუმი, საქართველო, 2019წ.

ფრანგული დაცვა

1.e4 e6 2.d3 d5 3.ჰe2 ღf6 4.ღf3 ღe7 5.g3 b6 6.e5 ღfd7 7.ღg2
 c5 8.c4 ღb7 9.ღc3 d4 10.ღe4 ღc6 11.ღf4 ჰc7 12.0-0 0-0 13.ზfe1
 ზae8 14.h4 ღcxe5 15.ღxe5 ღxe5 16.ჰh5 f6 17.ღg5 fxg5 18.ღxe5
 ჰd7 19.hxg5 ღxg2 20.ღxg2 ჰc6+ 21.ზe4 ზf5 22.f4

22...ღxg5 23.ზh1 ღh6 24.ჰf3 ზef8 25.ზe2 ჰxf3+ 26.ღxf3 ღg5
 27.ღd6 ზd8 28.ზxe6 ზf6 29.ზxf6 ღxf6 30.ღe5 ღxe5 31.fxe5 h6
 32.ღe4 ჭf7 33.ღf5 ზf8 34.g4 ჭe7+ 35.ღg6 ზf4 36.ზg1 ჭf8 37.ზe1
 ზxg4+ 38.ღf5 ზg3 39.ღe6 ჭe8 40.ღd6 ზxd3 41.e6 ზf3 42.ზg1 g5
 43.ზh1 ზf6 44.a3 d3 45.b4 ზf4 46.bxc5 ზd4+ 47.ღe5 bxc5 48.ზxh6
 d2 49.ზh8+ ჭe7 50.ზh7+ ჭd8 51.ზh8+ ჭc7 52.e7 d1ჰ 53.e8ჰჰe2+
 54.ღf6 ჰf3+ 55.ღg7 ზd7+ 56.ღg6 ზd6+ 57.ღxg5 ჰf6+ თეთრები
 დანებდნენ.

პორის სპასკი, დაიბადა 1937 წლის 30 იანვარს
ლენინგრადში.

დიდოსტატი 1955 წლიდან
მსოფლიო მეთე ჩემპიონი 1969–1972 წლებში.
მსოფლიოს ჩემპიონატზე ითამაშა სამი მატჩი:
1966 წელს დამარცხდა ტივრან პეტროსიანთან,
1969 წელს დაამარცხა ტივრან პეტროსიანი,
1972 წელს დამარცხდა რობერტ ფიშერთან

პარტია 28.

მერაბ თხელიძე (ოსტატობის კანდიდატი) -
პორის სპასკი (მსოფლიო მეთე ჩემპიონი)

მსაჯე: საერთაშორისო არბიტრი, მსოფლიოს მეთე ჩემპიონი ქალებს შორის,
ოლღა რუშცოვა (ლენინგრადი, ს/ო)

სეკუნდანტები: ვახილი ნეკრასოვი (ლენინგრადი, ს/ო)

მამია ხანიკიძე (საქართველოს პოლ. ინს. სპორტის კათედრის გამგის მოადგილე)

პონციანის დებიუტი C44

1.e4 e5 2.ჰf3 ჰc6 3.c3 d5 4.ჰb5 dxe4 5.ჰxe5 ♖g5

შეთანხმების თანახმად სავალდებულო სელებია და საერთოდ საინტერესოა ჩვენ
პარტიასთან დაკავშირებული ისტორია: 1963 წლის 28 იანვრიდან 8 თებერვლამდე
მოსკოვში ჩატარდა ნსს „ქარიშხალას“ მესამე გუნდური საკავშირო ჩემპიონატი
უმაღლეს სასწავლებლებს შორის. მე ვიყავი თსუ-ს გუნდის კაპიტანი და ვთამაშობდი
მესამე დაფაზე

ლენინგრადის უნივერსიტეტის გუნდს ხელმძღვანელობდა მსოფლიო მეთე
ჩემპიონი ქალებში **ოლღა რუშცოვა**, ხოლო გუნდის მწვრთნელი იყო **პორის სპასკი**,
მსოფლიოს წამყვანი დიდოსტატი, საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი, ექვსი წლის
შემდეგ მსოფლიო მე-10 ჩემპიონი. მათ გუნდში მესამე დაფაზე თამაშობდა **ვახილ
ნეკრასოვი**, სპორტის ოსტატი, სპასკის მოსწავლე. მასზე დიდ იმედებს ამყარებდნენ.

შეგახსენებთ, რომ **პორის სპასკი** და **მიხეილ ცალი** მე რიგაში გავიცანი 1955 წელს
მოსწავლეთა საკავშირო გუნდური პირველობის დროს. ისინი თავიანთი გუნდების
ლიდერები იყვნენ, უკვე გამოჩენილი და გამორჩეული მოჭადრაკეები. **ცალი** ძალიან
დაგვიმეგობრდა ქართველ მოჭადრაკეებს, განსაკუთრებით დაგვიახლოვდა **მე** და
გურამ კალაგოზიშვილს. **სპასკი** კი ძალიან სიმპატიური, მაგრამ ყოყლოჩინა და
უკარება ახალგაზრდა იყო. მასავით ყოყლოჩინობდა მისი მოსწავლე **ნეკრასოვიც**.
მოგეხსენებათ ჩემი შემართება ასეთ შემთხვევაში — მაქსიმალურად ვიხარებოდი

ხოლმე. ბორის სპასკის თავისი გამოკვლევები ჰქონდა დებიუტებში. განსაკუთრებით კარვად თამაშობდა პონციანის დებიუტს შაევებით. ამიტომ **ნეკრასოვთან** 1.e4 e5 2.ღf3 ღc6 განვებ ვითამაშე პონციანის დებიუტი. 3.c3.

პარტია ასე ვაგრძელდა:

3. ... d5 4.ღb5 dxe4 5.ღxe5 ჟg5!?
6.d4!? ჟxg2 7.ჴf1 ღge7 8.d5 a6
9.dxc6 ღxc6 10.ღxc6+ bxc6
11.ჟa4 ღd6 12.ჟxc6+ ღe7
13.ღc4 ღh3 14.ღe3 ჟxh2
15.ჟxe4+ ღd7 16.ჴh1

და შაეები დანებდნენ.

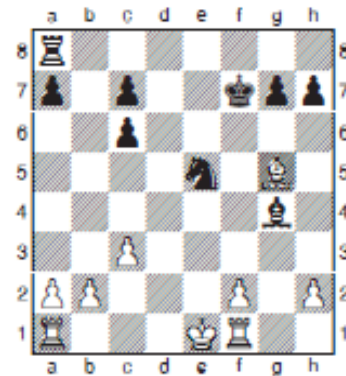
პარტიის დამთავრების შემდეგ ვავედით პარტიების გასარჩევ ოთახში, სადაც ბორის სპასკიმ საყვედურები დააყარა ნეკრასოვს და საკმაოდ ავდებულად მომიხსენია მეც. ამაზე მე შევეპასუხე. სიტყვა სიტყვას მოყვა და მან შემომთავაზა: ხელ დასვენების დღეა და თუ ასე იცავ შენს ვარიანტს, ვითამაშოთ კონსულტაციური პარტია პონციანის დებიუტზე ამ ვარიანტითო. მსაჯობა იკისრა ოლღა რუბცოვამ. ეს მოკლედ ამ პარტიის წინაისტორია (იხ. ცხრილი 11).

6.d4!? ჟxg2 7.ჴf1 ღge7

სხვა ვაგრძელებებია:

7...ღd7? 8.ღxd7 ღxd7 9.d5+-;
7...ღh3 8.ღxc6 bxc6 9.ღxc6+ ღd8

10.ღd2! ჴb8 11.ღxe4 ჟg5 12.ჴh1±;
7...ღd6! 8.ჟh5 g6 9.ჟh4 ღd7 10.ღxc6 a6
11.ღa4 ღxc6 12.ღxc6+ bxc6 13.ღf4
8.d5 ღh3 9.dxc6 bxc6
10.ღc4 ღg6 11.ღxf7 ღe7
12.ღe3 ჴf8 13.ჟa4 ღd7
14.ღd2 ჟg4 15.ღxe4 ჴxf7
თუ 15...ჟxe4 16.ღd6+ ღxd6 17.ღf7+ ჴxf7
18.ჟxe4+-
16.ღxf7+ ღxf7 17.ღg5+ ღxg5
18.ჟxg4 ღxg4 19.ღxg5 ღe5

20.f4 ღd3+

ან 20...ღf3+ 21.ღf2±

21.ღd2 ღxb2 22.ჴae1 ღf8

ან 22...ღe6 23.f5! ღxa2 24.ჴe7+ ღg8
25.f6!+-;

22...ღc4+ 23.ღd3 ღd6 24.ჴe7+±

23.f5 ღc4+ 24.ღd3 ღd6 25.f6

შაეები დანებდნენ. 1-0

არ შემიძლია არ აღვნიშნო, რომ ბორის სპასკი ადგა, ხელი ჩამომართვა და მითხრა: Спасибо за игру (მადლობა თამაშისათვის).

რომან ჯინჯიხაშვილი დაიბადა 1944 წლის 5 მაისს.

სამი ქვეყნის ჩემპიონია:

საქართველოს — 1965-1967, 1969, 1970 წ.წ.

ისრაელი — 1978

აშშ — 1983, 1985 წ.წ.

საერთაშორისო ოსტატი 1970 წლიდან,
საერთაშორისო დიდოსტატი 1977 წლიდან,
მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაზე დაიცვა
ისრაელის (1976, 1978) და აშშ (1984) სპორტული
ღირსება

პარტია 29

მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) -
რომან ჯინჯიხაშვილი (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)
ამიერკავკასიის ლია ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

სიცილიური დაცვა. ბოლესლავსკის ვარიანტი. B59

1.e4 c5 2.მf3 მც6 3.d4 cxd4

4.მxd4 მf6 5.მc3 d6 6.მე2 e5

7.მb3 მე7 8.მე3 0-0 9.f3 მე6

ენცილკოპედიაში მითითებულია
რაბახი-გლიგორიჩის (1949 წელი)

შემდეგი პარტია:

9...d5 10.მxd5 მxd5 11.მxd5 მc7

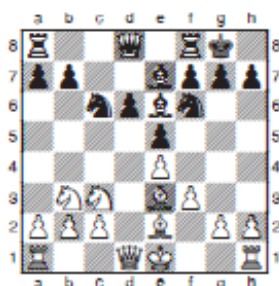
12.მd2 მd8 13.მd3 მb4

14.0-0 მე6 15.მc1 მac8

16.მf2 მd7 17.მე2 მa4

18.a3 მxc2 19.მxc2 მxc2

20.მxc2 მd1+=

12.c4 a5 13.მd2 b6 14.0-0 მd7

15.f4 მა6 16.fxe5 dxe5 17.d6 მf6

18.მf3 მb8 19.მd5 a4

20.მc1 მdc5 21.b4 axb3

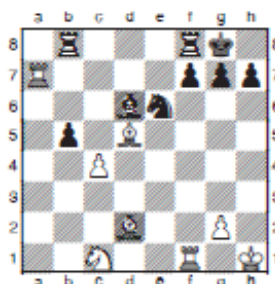
22.axb3 e4 23.მa3 მე5

24.b4 მxd6 25.bxc5 მxh2+

26.მh1 მxc5 27.მa7 მე6

28.მxe4 მxd2 29.მxd2 მd6

30.მd5 b5

31.მxf7 მxf7 32.მxe6 მbf8 33.cxb5

შაეები დანებდნენ 1-0

10.მd5 მxd5 11.exd5 მb4

ჯემალ ბერაძე დაიბადა 1936 წლის 1 მაისს, ვარდაიცივალა 1993 წლის 21 ნოემბერს, სსრკ სპორტის ოსტატი 1971 წლიდან, წყალტუბოს საჭადრაკო კლუბ „მერანის“ გამგე, საქართველოს ნაკრების შემადგენლობაში მონაწილეობა აქვს მიღებული სსრკ ხალხთა სპარტაკიადში, არის საქართველოს თასის გათამაშების პრიზიორი

პარტია 30

**მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) -
ჯემალ ბერაძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)**

ამიერკავკასიის ლია ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

ალიოხინის დაცვა. სკანდინავიური ვარიანტი. **B02**

1.e4 ღf6 2.ღc3 d5 3.e5 d4 4.exf6 dxc3
5.fxg7 cxd2+ 6.ღxd2 ღxg7 7.შh5!? შd4
8.ღf3 შxb2 9.შd1 შf6

ძალიან მიყვარს ვარიანტი 7.შh5. ის ჩემი „გამოგონილია“. ეს პარტია ჩემში იწვევს სიხარულისა და სინანულის მოგონებებს. მოგახსენებთ რას ვაპირებდი შაეების სხვა 9-ე სვლაზე:

9...შxc2 -ზე ვაპირებდი 10.შd5?! რომ 10...c6-ზე;
ან 10...e6 11.შd8+-ზე

გამეკეთებინა ცნობილი ლამაზი შამათი, მაგრამ კომპიუტერმა „გვიჩვენა“ შაეების სათვის საუკეთესო:

10...ღc6 11.ღd3 ღe6 12.შb5+;

და თეთრების საუკეთესო ვარიანტიც:

10.შc1 შe4+ 11.ღe2 ღc6 12.შxf7+ ღxf7 13.ღg5+ ღg6 14.ღxe4 შd8 15.f4 ღf5 16.ღc5 ღd4 17.g4 ღc8 18.f5+ ღf7 19.ღc4+ ღf8 20.შf1 b6 21.ღe6+ ღxe6 22.fxe6+ ღg8 23.შf7 b5 24.ღb3±

მეორე ვაგრძელებაზე

9...შxa2

კი ვაპირებდი

10.შb5+ 10...c6 11.შd3

და კვლავ უზმიზნებდი რეტი-ტარტაკოვერის პარტიაში განხორციელებულ შამათს.

მაგრამ კომპიუტერმა ამ ვარიანტშიც „გვიკარნახა“ თეთრებისათვის საუკეთესო ვაგრძელება:

10.ღd3 ღc6 11.0-0 ღd7 12.ღf4 0-0-0 13.ღg5 შhf8 14.შxh7 ღb2 15.ღe4 ღd4 16.შfe1 c6 17.h4 ღg4 18.f3 ღe2+ 19.ღh2 ღxf4 20.fxg4 შxd1 21.შxd1=

მაგრამ სად იყო 1963 წელს კომპიუტერი! ჯემალ ბერაძე ბრწყინვალე ტაქტიკოსია და მას კეთილგონიერებამ უკარნახა ერთი პაიკით დაკმაყოფილებულიყო. ჯემალიც და ყველა ვინც ჩემს თამაშს იცნობდა, ერთდებოდნენ ჩემთვის ინიციატივის მოცემას.

10.ღc4!? ღc6

ან 10...0-0 11.ღd3 h6 12.0-0 ღc6 13.ღg5 შe6 14.h3 შd8

11.ღg5 e6

სხვა ვაგრძელებებია:

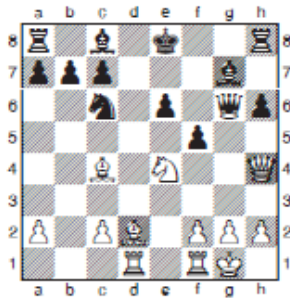
11...ღe5 12.ღc3 ღf3+ 13.ღf1+-

ან კომპიუტერის დახმარებით

11... ♖e5 12. ♙c3 ♜f8 13. 0-0 ♙g4 14. ♗xcg4
♜xg4 15. ♙xf6 ♙xf6 16. ♜xh7 ♜h8
17. ♜xf6±

ან

11... ♖e5 12. ♙c3 ♜f8 13. 0-0 ♙g4 14. ♗xcg4
♜xg4 15. ♙xf6 ♜xf6 16. ♜b1 h6 17. ♜xb7
hxg5 18. ♙b5+ c6 19. ♙xc6+ ♜d8
12. 0-0 ♗g6 13. ♗h4 h6 14. ♜e4 f5

თუ 14... ♖e5? 15. ♗d8+;

მესამედ შევექმნიდი ჩემთვის სასურველ
შამათს, ან

14... ♜d4 15. f3 ♙d7=

როგორც პარტიის შემდეგ მითხრა
ჯემალ ბერაძემ სვლა 14... f5 გააკეთა
იმიტომ, რომ თავიდან აეცილება ამ
შამათის საშიშროება, მეშინოდა არ
შევრცხვეო
ჩემი მიზანი იყო შავებისთვის არ მიმეცა
როქის გაკეთების საშუალება და
მინდოდა ცენტრში დარჩენილ მეფეზე
მიმეტანა იერიში. სხვა შემთხვევაში
შავები მოახერხებდნენ როქის
გაკეთებას. კომპიუტერმა „გვიკარნახა“
საუკეთესო სვლა 15. ♙e2!

პარტიის თამაშისას გამახსენდა
მიხეილ ცალის გამონათქვამი: „თუ
რალაცა ძალიან გინდა, შეიძლება ის
განახორციელო „შუქლებელი“ სვლის
საშუალებით და დრო არ დაეინანე,

ვიდრე ასეთი სვლის მოსანახად:

15. ♙b4!?

15... ♜xb4

არ ვარგა

15... ♜xe4 16. ♙e2 h5 17. ♜d8+-ს გამო

16. ♗d8+ ♜f7 17. ♗xc7+ ♜g8 18. ♜d8+
♜h7 19. ♜xh8+ ♜xh8 20. ♜d6 ♜d5
21. ♙xd5 exd5 22. ♜xc8 ♗c6 23. ♗xc6
bxc6 24. ♜e7 ♜b8!

ან

24... ♜e8? 25. ♜xf5 ♜e2 26. ♜xg7 ♜xg7
27. ♜c1

25. ♜xf5 ♜b2 26. ♜e1 ♜xa2

ადვილი მისახვედრია, რომ ასეთი
პარტიის თამაშს დიდი დრო დასჭირდა
ორივე მხრიდან. სულ რამდენიმე წუთი
მრჩებოდა, მაგრამ მომავალი თამაშის
გეგმა ზუსტად გავთვალე. კერძოდ,
27. ♜e8+ ♜h7 28. g4

საშიში მუქარებით:

28. ... ♙a1 29. ♜e6 ♜xc2 30. ♜xh6+ ♜g8
31. ♜xc6 ♜xc6 32. ♜e7+ ♜f7 33. ♜xc6 a6
34. ♜b4+-

და აქ მოხდა ის, რასაც ვერ ვივინყებ
და დღესაც გულისტკივილით ვიგონებ
— უცებ საათს შევხვედე. შევამჩნიე,
რომ დრო თითქმის აღარ მრჩებოდა და
მექანიკურად ვითამაშე

27. g4??

შოკირებულმა დანარჩენი სვლები

ელვისებურად ვითამაშე

27... ♙a1 28. ♜xa1 ♙xa1 29. ♜e7 a5
30. ♜xc6 ♙c3 31. ♜e7 a4 32. ♜xd5 ♙d2
33. c3 a3 34. ♜b4 ♙xc3 35. ♜a2 ♙d4
36. ♜g2 ♜g7 37. f4 ♙e3 38. ♜f3 ♙d2
39. ♜e4 ♙e1 40. ♜d3 ♙a5 41. h3 ♙c7

ყაიმი 1/2-1/2

ეჰ, რა პარტია გავაფუჭე, ასეთ პარტიას
ვერასოდეს ვითამაშებ, დღემდე ასე
ვფიქრობ.

მინდა გაგიმხილოთ ერთი საიდუმლო: ყველა სერიოზული მოჭადრაკე ოცნებობს გააკეთოს განსაკუთრებული კომბინაცია ან მისთვის საყვარელი კორიფეების კომბინაციები, რომლებმაც მასზე ყველაზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა, არსებობს მსოფლიოში ულამაზეს კომბინაციებს შორის გამორჩეული სამი კომბინაცია, რომლებიც მიიჩნევა ყველა დროის საუკეთესო კომბინაციებად. ესენია ალიოხინის, ლასკერის და რეტის კომბინაციები.

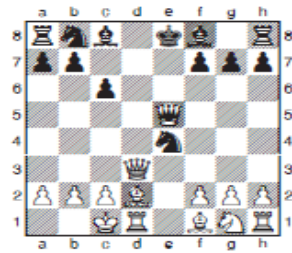
რიხარდ რეტი
1889–1929

ჩეხი დიდოსტატი, ჭადრაკის თეორეტიკოსი და საქადრაკო კომპოზიტორი

რეტი - ტარტაკოვერი ვენა, 1910

კარო-კანის დაცვა [B15]

1.e4 c6 2.d4 d5
3.♟c3 dxe4 4.♞xe4 ♟f6
5.♞d3 e5? 6.dxe5 ♞a5+
7.♞d2 ♞xe5 8.0-0-0 ♞xe4?

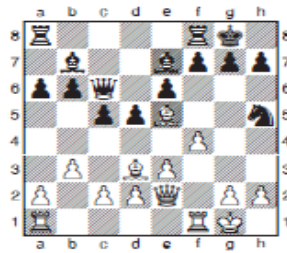
9.♞d8+! ♞xd8 10.♞g5+
♞c7 11.♞d8# 1-0

ემანუილ ლასკერი
1868–1941

გერმანელი დიდოსტატი, მსოფლიო მეორე ჩემპიონი 1894–1921 წ., მათემატიკისა და ფილოსოფიის დოქტორი

ლასკერი - ბაუერი ამსტერდამი, 26.08.1889

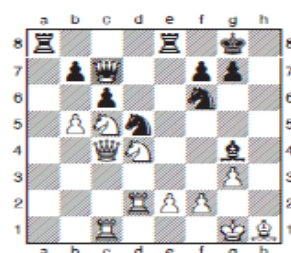
15.♞xh7+! ♞xh7
16.♞xh5+ ♞g8 17.♞xg7!!
ორი კუს შენირვა —
ლასკერის პატენცია ...
1-0

ალექსანდრ ალიოხინი
1882–1946

რუსი დიდოსტატი, მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი 1927–1935 და 1937–1946 წ.წ., ჭადრაკის თეორეტიკოსი და ლიტერატორი და სამართლის დოქტორი.

რეტი - ალიოხინი ბადენ-ბადენი, 25.04.1925

26...♞e3! 27.♟f3? cxb5!
28.♞xb5 ♟c3
29.♞xb7 ♞xb7
30.♟xb7 ♟xe2+
31.♞h2 ♟e4!! ... 0-1

1966 წლის 15 აგვისტოდან 6 სექტემბრამდე ქ.სოჭში ნსს „ბურევსტნიკმა“ პატარა საკავშირო შეჯიბრება ორ წრედ შევენინგენის სისტემით მოაწყო. სპორტის ოსტატობის კანდიდატები სპორტის ოსტატების წინააღმდეგ. გთავაზობთ ამ შეჯიბრებაში ნათამაშებ 3 პარტიას.

მაგალითი 31

მაგალითი 32

ვასილ ლეპიოშკინი(მოსკოვი, ს/ო)
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)

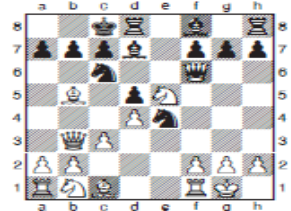
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)
მკაროვი (მოსკოვი,ს/ო)

1.e4 e5 2.ღf3 ღc6 3.ღb5 ღc5 4.0-0 ღd4
5.ღxd4 ღxd4 6.c3 ღb6 7.d4 c6 8.ღc4 d6
9.dxe5 dxe5 10.ჰh5 ჰe7 11.ღd2
ა6 11.ღg5 ღf6 12.ჰh4 ღe6! =
11...ღf6 12.ჰh4

12...ღg5! 13.ჰxg5
ა6 13.ჰg3 ღh5 14.ჰf3 14...g4 15.ჰd1
ღf4#;
ა6 13.ჰg3 ღh5 14.ჰd3 ღf4 15.ჰc2 g4#
ა6 13.ჰh6 ჰg8=
13...ჰg8 14.ჰh4
14.ჰh6 ჰg6 15.ჰh4 ჰg4 16.ჰh6 ჰg6=
შეიძლება 16...ღd7, შემდგომში 0-0-0-ისა
და ჰdg8-ის იდეით
14...ჰg4 15.ჰh3 ჰf4 16.ჰg3 ჰxf2
17.ჰxf2 ღg4 18.ღf1 ღxf2 19.ჰd3 ღb6
20.ღe2
არ ვარგა 20.ღf3? ჰc5 21.ჰe2 ღhx2!+-
20...ღhx2 21.ღd1 ღg4 22.ღc2 ღe3+
23.ღb1 ღg4 24.ღf3 ჰd8 25.ჰe2 ჰd1
26.a4 ჰg1 27.ჰd3 ღxf3 28.gxf3 ღxc4
29.ჰxc4 ღe3 30.ღc2 ჰg5 31.ღxe3
ჰg2+ 32.ღb3 ჰxa1 33.ჰc5 ჰxf3
34.ჰxe5+ ღd7 35.ჰd4+ ღe6 36.ღb4
ჰe2 37.b3 b6

1.e4 e5 2.ღf3 ღc6 3.c3 ღf6
ძალიან მომწონს ეს დეზიუტი. განსაკუთ-
რებით, როდესაც ჩემს წინააღმდეგ
თამაშობენ 3...d5 ეს დეზიუტი უყვარდა
მიხეილ ჩიგორინს და მეც ამიტომ შემეყ-
ვარდა, ვამბობ ხუმრობით ხანდახან.
სინამდვილეში კი მშურს ჩიგორინის,
რომელიც საოცარ კომბინაციებს
აკეთებდა
4.d4 d5
სხვა ვაგრობებია: 4...d6 5.h3!? ღe7 6.d5 ღb8
7.ღd3 0-0 8.ღe3 ღbd7 9.0-0 ღh5 10.c4 ცალი;
4...d6 5.d5 ღb8 6.ღd3 g6 7.h3 ღbd7 8.ღe3
ღg7 9.ღbd2± ტოლუში-ჰეტროსიანი, 1957;
4...exd4 5.e5 ღe4 6.ჰe2 d5 7.exd6 f5 8.ღxd4
ღxd4 9.cxd4 ღxd6 10.f3 ჰh4+ 11.g3 ღxg3+
12.hxg3 ჰhx1 13.fxe4 fxe4 14.ღc3 0-0 15.ღf4+-
ველიმიროვიჩი-ტრიფუნოვიჩი, 1962
5.ღb5 ღxe4
5...exd4 6.e5 ღe4 7.ღxd4 ღd7 8.ჰb3 a6
9.ღe2 ღc8 10.ღxc6 bxc6 11.ღd2±
6.ღxe5 ღd7 7.ჰb3 ჰf6 8.0-0 0-0-0
8...ღxe5 9.ჰxd5 ღxb5 10.ჰxb5+ ღc6 11.ჰe2
ჰe7 12.ჰe1 ღxc3 13.bxc3 ჰxe2 14.ჰxe2+ ღd7=

9.f3 ღd6 10.ღxd7 ჰxd7 11.ჰxd5 ღxb5
12.ჰxb5 ღd6 13.ჰg5 ჰe6 14.ღd2 f6 15.ჰh4
g5 16.ჰe1 ჰf7 17.ჰg4 ჰe8 18.ღa3 ღxa3
19.bxa3 ღb8 20.ჰxe8+ ჰxe8 21.ჰf5 ჰf7
22.f4 ჰd5 23.ჰh3 a6 24.fxg5 fxg5 25.ჰf1 ჰg6
26.ჰf3 ჰe6 27.ჰe1 ჰg8 28.ჰf6 ჰd6 29.ჰf2
h6 30.h4 gxh4 31.ჰhx4 35.ღxc7 h4 36.d5
33.ღf4 h5 34.ჰf3 ჰxa2 35.ღxc7 h4 36.d5
ჰd2 37.ჰe3+ ჰxe3+ 38.ჰxe3 ღb8 39.d6 ჰg5
40.ღxb8+ ღxb8 41.ჰe8+ ღa7 42.d7 შავები
დანებდნენ (იხ. ცხრილი 15) 1-0

მაგალითი 33

21. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) - სოკოლოვი (მოსკოვი, ს/ო)

სპორტის ოსტატობის კანდიდატები სპორტის ოსტატების წინააღმდეგ
საკავშირო შეჯიბრება ორ წრედ შევენინგენის სისტემით
სოჭი, 1966 წლის 15 აგვისტო - 6 სექტემბერი

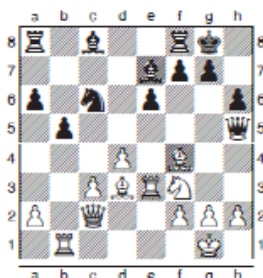
კარო-კანის დაცვა. პანოვის სისტემა. **B14**

1.e4 c6 2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.c4 ღf6 5.ღc3 e6 6.ღf3 ჭe7 7.cxd5

ხშირად ვთამაშობ აგრეთვე 7.c5 -ს ჩემი კუმირის, მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონის ალექსანდრე ალიოხინის მიზაძვით, ისე როგორც სხვა მის საყვარელ დებიუტებსაც. მაგალითად, პარტია მ.თხელიძე-ალექსანდრე ზლაგიძე, თბილისი 1959, შემდეგ-ნაირად გაგრძელდა:

7...ღe4 8.ღd3 f5 9.ღb5+ ჭd7 10.ღe5 0-0 11.ღxd7 ღxd7 12.ღxe4 fxe4 13.0-0 ღf6 14.ღf4 ჭc8 15.a3 ზf7 16.ჰc1 ღd7 17.c6! ზxf4 18.cxb7 ჰxb7 19.ღc6 ჰb8 20.ღxa8 ჰxa8 21.ჰc7± (იხ. ცხრილი 17).

7...ღxd5 8.ღb5+ ღc6 9.0-0 0-0 10.ჰe1 ღxc3 11.bxc3 ჰc7 12.ღd3 ჰa5 13.ჰc2 h6 14.ჰb1 a6 15.ღf4 ჰh5 16.ჰe3 b5

17.ღh7+ ჭh8 18.ღe4 ჭb7 19.ღe5 ღxe5
19...ჰac8? 20.ჰh3±
20.ღxb7 ღc4
20...ჰab8? 21.ჰxe5 ჰg4 22.ჰe4±
21.ჰh3 ღa3 22.ჰc1 ჰf5 23.ჰb3 ზa7 24.ღxh6 ჰxh3 25.gxh3 ზxb7 26.ჰxa3 gxh6
26...ღxa3? 27.ჰxa3+-

27.ჰxh6+ ჭg8 28.ჰb3 ჭd6 29.c4 f6 30.f4 ზg7+ 31.ჰg3 ზxg3+ 32.hxg3 bxc4
33.ჰg6+ ჭh8 34.h4 c3 35.h5 f5 36.ჰh6+ ჭg8 37.ჰg6+ ჭh8 38.h6 ზg8
39.ჰf6+ ჭh7 40.ჰf7+ ჭh8 41.ჰxe6 c2 42.ჰf6+ ჭh7 43.ჰxf5+ ჭxh6
44.ჰxc2 ზxg3+ 45.ღf2 ზg4 46.ღe3 ზxf4 47.ჰh2+ ჭg5 48.ჰg3+ ჭf5 49.ჰg8 ზe4+
50.ღd3 ზe6 51.ჰc8 ჭf6 52.ჰxa6 ჭe7 53.ჰc8 ზf6 54.a4 ზf8 55.ჰb7+ ჭe6 56.a5
ჰb8 57.ჰe4+ ჭd7 58.a6 ჰb3+ 59.ღc2 ზa3 60.ჰb7+ შაეები დანებდნენ. 1-0
ეს სამი პარტია დაიბეჭდა ჟურნალში Шахматный Бюлетень, 1967 год, №2. Партия 108, 109, 117.

КАНДИДАТЫ ПРОТИВ МАСТЕРОВ

Сочи, 1966 г.

№ 108. Испанская партия

ЛЕПЕШКИН **ТХЕЛИДЗЕ**
 1. e4 e5 2. Кf3 Кс6 3. Сb5 Сс5
 4. 0—0 Кd4 5. К: d4 С: d4 6. с3
 Сb6 7. d4 с6 8. Сс4 d6 9. de de 10.
 Фh5 Фe7 11. Кd2 Кf6 12. Фh4.

12. ...g5 13. Ф: g5 Лg6 14. Фh4
 Лg4 15. Фh3 Лf4 16. Фg3 Л: f2 17.
 Л: f2 Кg4 18. Крf1 С: f2 19. Фd3
 Сb6 20. Крe2 К: h2 21. Крd1 Кg4
 22. Крe2 Кe3+ 23. Крb1 Сg4 24.
 Кf3 Лd3 25. Фe2 Лd1 26. a4 Лg1
 27. Фd3 С: f3 28. g4 К: c4 29.
 Ф: c4 Сe3 30. Крe2 Фg5 31. С: e3
 Фg2+ 32. Крb3 Л: a1 33. Фc5
 Ф: f3 34. Ф: e5+ Крd7 35. Фd4+
 Крe6 36. Крb4 Фe2 37. b3 b6. **Белые сдались.**

№ 109. Дебют Понциани

ТХЕЛИДЗЕ **МАКАРОВ**
 1. e4 e5 2. Кf3 Кс6 3. с3 Кf6 4.
 d4 d5 5. Сb5 К: e4 6. К: e5 Сd7 7.
 Фb3 Фf6 8. 0—0 0—0—0 9. f3
 Кd6 10. К: d7 Л: d7 11. Ф: d5
 К: b5 12. Ф: b5 Сd6 13. Фg5 Фe6
 14. Сd2 f6 15. Фh4 g5 16. Лe1 Фf7
 17. Фg4 Лe8 18. Кa3 С: a3 19. ba
 Крb8 20. Л: e8+ Ф: e8 21. Фf5
 Фf7 22. f4 Лd5 23. Фh3 a6 24. fg
 fg 25. Лf1 Фg6 26. Фf3 Фe6 27.
 Лe1 Фg8 28. Фf6 Лd6 29. Фf2 h6
 30. h4 gh 31. Ф: h4 Лg6 32. Фе4
 Кра7 33. Сf4 h5 34. Фf3 Ф: a2 35.
 С: e7 h4 36. d5 Фd2 37. Фе3+
 Ф: e3 38. Л: e3 Кb8 39. d6 Лg5
 40. С: b8+ Кр: b8 41. Лe8+ Кра7
 42. d7. **Черные сдались.**

№ 110. Сицилианская защита

НОВОПАШИН **РУДЕРФЕР**
 1. e4 c5 2. Кf3 e6 3. d4 cd 4.
 К: d4 a6 5. Кc3 b5 6. Cd3 Сb7 7.
 0—0 Ке7 8. Фh5 Кg6 9. Кf3 Кc6
 10. Сe3 Фc7 11. Кg5 d6 12. f4 b4
 13. Ка4 Кd8 14. Лаe1 Се7 15. Кb6
 Лb8 16. f5 ef 17. ef Ке5
 18. Ке6 К: e6 19. fe g6 20.
 ef+ К: f7 21. С: g6 hg 22. Ф: g6
 Лf8 23. Лf2 Се6 24. Сg5 Л: b6 25.
 Л: e7+ Ф: e7 26. С: e7 Кр: e7 27.
 Фf6+ Крd7 28. Лe2 Крe8 29. Лe7
 Лb7 30. Л: e7 С: b7 31. Фg7 Лe8
 32. Ф: f7 Се6 33. Фе4 Крd7 34.
 Ф: b4 Лe4 35. Фd2 Сb5 36. Крf2.
Черные сдались.

№ 111. Сицилианская защита

ШИЛОВ **ВОСКАНЯН**
 1. e4 c5 2. Кc3 Кс6 3. Кf3 e6 4.
 d4 ed 5. К: d4 a6 6. К: c6 bc 7.
 Сe3 d5 8. 0—0 Кf6 9. Лe1 Сb7 10.
 Фf3 Се7 11. e5 Кd7 12. Фg3 g6 13.
 Сb6 c5 14. Фh3 Лg8 15. b3 Фe7 16.
 Сd2 h5 17. f4 Кb6 18. a4 cd 19.
 Се2 d4 20. a5 Кd7 21. Кd1 c3 22.
 Сc1 Кc5 23. Кf2 g5 24. f5 g4 25.
 Ф: h5 Фe6 26. Cf1 ef 27. e6 К: e6
 28. Ф: f5 g3 29. hg Л: g3 30. Ке4
 Лg6 31. Сс4 Сb4 32. Лe2 0—0—0
 33. Ф: f7 ЛdгВ 34. С: e6+ Ф: e6
 35. Ф: b7+ Кр: b7 36. Кc5+ Крc6
 37. К: e6 Сf6 38. Кf4 Лb6 39. Ла4
 Лg8 40. Лe6+ Крd7 41. Л: f6.
Черные сдались.

№ 112. Сицилианская защита

ВОСКАНЯН **НОВОПАШИН**
 1. e4 c5 2. Кf3 Кс6 3. d4 ed 4.
 К: d4 e6 5. Кc3 Фе7 6. Се2 a6 7.
 0—0 Кf6 8. Крh1 Се7 9. f4 d6 10.
 Се3 0—0 11. Фe1 Cd7 12. Фg3
 Лад8 13. Лаe1 b5 14. a3 Лb8 15.
 e5 de 16. К: c6 С: c6 17. fe Кd7
 18. Сb6 Ф: e5 19. Сf4 Фе5 20.
 С: b8 Л: b8 21. Лd1 Фе5 22. Сf3
 Ф: g3 23. hg Ке5 24. С: c6 К: c6
 25. Лd7 Крf8 26. Лh1 g6 27. Лe7
 Ке5 28. Ке4 Лb6 29. b4 a5 30. Ке5
 ab 31. ab Cd6 32. Лc8+ Крg7 33.
 Лd1 Кg4 34. Ла7 h5 35. Кd7 Сb8
 36. К: b8. **Черные сдались.**

№ 117. Защита Каро-Канн

ТХЕЛИДЗЕ **СОКОЛОВ**
 1. e4 e6 2. d4 d5 3. ed ed 4. ed
 Кf6 5. Кc3 e6 6. Кf3 Се7 7. ed
 К: d5 8. Сb5+ Кс6 9. 0—0 0—0
 10. Лe1 К: c3 11. bc Фе7 12. Cd3
 Фа5 13. Фе2 h6 14. Лb1 a6 15. Cf4
 Фе5 16. Лe3 b5 17. Сe7+ Крb8
 18. Сe4 Сd7 19. Ке5 К: e5 20.
 С: f7 Ке4 21. Лh3 Ке3 22. Фе1
 Фf5 23. Лb3 Ла7 24. С: b6 Ф: h3
 25. gh Л: b7 26. Л: a3 gh 27.
 Ф: h6+ Крg8 28. Лb3 Cd6 29. e4
 f6 30. f4 Лe7+ 31. Лg3 Л: g3+
 32. hg bc 33. Фе6+ Крb8 34. h4
 c3 35. h5 h5 36. Фе6+ Крg8 37.
 Фе6+ Крb8 38. b6 Лg8 39. Фе6+
 Крb7 40. Фf7+ Крb8 41. Ф: e6 c2
 42. Фе6+ Крb7 43. Ф: f5+ Кр: b6
 44. Ф: c2 Л: e3+ 45. Крf2 Лg4 46.
 Крe3 Л: f4 47. Фе2+ Крg5 48.
 Фg3+ Крb5 49. Фg8 Лe4+ 50.
 Крe3 Лe6 51. Фе8 Крb6 53. Ф: a6
 Крe7 53. Феb Лf6 54. a4 Лb8 55.
 Фе7+ Крe6 56. a5 Лb8 57. Фе4+
 Крd7 58. a6 Лb3+ 59. Крe2 Лa3
 60. Фе7+. **Черные сдались.**

№ 118. Защита Уфимцева

МУЧНИН **ТХЕЛИДЗЕ**
 1. Кf3 g6 2. e4 Сg7 3. d4 d5 4.
 Кc3 Кf6 5. Се2 0—0 6. 0—0 e6 7.
 Лe1 Фе7 8. h3 a5 9. de de 10. Се3
 Лb8 11. Фе1 Кb d7 12. Лd1 h5 13.
 a3 Сb7 14. Сb6 Кf8 15. Л: d8
 Л: d8 16. С: g7 Кр: g7 17. Фg5
 Кb67 18. Фе7 Ке6 19. Лd1 Сe8
 20. Лd6 Крg8 21. Л: e6 fe 22. Кg5.
Черные сдались.

1972 წელს, მოლდავეთის ქალაქ ბელცში გაიმართა საბჭოთა კავშირის უმაღლეს სასწავლებელთა გუნდური ჩემპიონატის ფინალი. საქართველოს „ბურევსტნიკის“ ნაკრებმა, რომლის შემადგენლობა განისაზღვრა 6 ვაჟთა: თამაზ გიორგაძე, გიური ციხელაშვილი, მერაბ თხელიძე, კახი ჩიგოგიძე, გაი ცქიტიშვილი, ნუგზარ ლომია და 2 ქალთა დაფით: თამარ ხმიადაშვილი და ლალი გელიაშვილი, ტურნირში წარმატებას მიაღწია.

მე ვიყავი გუნდის კაპიტანი და ვთამაშობდი მესამე დაფაზე. გთავაზობთ სპორტის ოსტატებთან: კოროლიოვი (ლენინგრადი), ოხოტნიკი (დნეპროპეტროვსკი) და გუტკინთან (რიგა) ნათამაშებ პარტიებს.

მაგალითი 34

მერაბ თხელიძე - კოროლიოვი

1.e4 c5 2.♟f3 ♚f6!? 3.♟c3

ჩემი „გამოჭერა“ დებიუტში ბევრ მოჭადრაკეს უცდია, მაგრამ მათ არ იცოდნენ რომ მე ყველაზე ძლიერი სწორედ დებიუტში ვიყავი, მქონდა დამუშავებული დებიუტების „ჩაკეტილი“ სისტემა, რომელიც საშუალებას მძლევდა დებიუტების ცვლით მიმელო ჩემთვის სასურველი დებიუტი და „ჩემი“ თამაში.

3...d5 4.e5 ♚fd7 5.e6! ♟e6 6.d4 ♟c6 7.dxc5 ♟a5

როგორც ხედავთ, მივიღეთ დებიუტი და „ჩემი“ თამაში. საინტერესოა, ვინ ვინ „გამოიჭირა“. შავების ბოლო სვლა არ მომეწონა. ცხადია, ასეთი „პროცესის“ შემდეგ მონინაალმდევე დაუშვებს უზუსტობას და მე მივაჩვიე ჩემი თავი არ გავაკეთო სვლა, სანამ მას არ „დავსჯი“, როგორც გვასწავლიდა ჩემი კუმირი, მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი ალექსანდრე ალიოხინი. თეორიაში განხილულია ძირითადი ვარიანტები: 7...g6; 7...♟f6; 7...a6 თუმცა თამაშობენ 7... ♟a5-საც.

8.♟b5 g6 9.♟d2 ♟c7 10.♟e2 ♟xc5 11.♟e3 ♟d6 12.♟d4 ♟g8 13.♟f4 ♟d7 14.♟e3

კომპიუტერი „თელის“ რომ კარგია

14.♟d2 e5 15.♟xc6 exf4 16.♟xd7+ ♟xd7 17.♟xd5 ♟xd5 18.♟xd5 0-0-0±

14...e5 15.♟xe5 ♟xe5 16.♟xe5 d4

a6 16...♟h6 17.♟e2 ♟g7 18.f4±

17.♟xd7

ჩემი ოცნება იყო ლაზიერის შენირვა ერთხელ მაინც და ახლა მომეცა ამის შესაძლებლობა.

17. ... ♟xd7 ცხადია არ ვარგა

17...dxe3 18.♟e5+ ♟d8 19.♟f7+ ♟c7 20.♟xd6 exf2+ 21.♟xf2 exd6 22.♟d5+±

18.♟e2 ♟g7 19.♟e4 ♟b4+ 20.c3 dxc3 21.0-0 cxb2 22.♟ad1 0-0-0 23.a3 ♟a5 24.♟xd7+ ♟xd7 25.♟c4+ შავები დანებდნენ 1-0

ოხოტნიკი - მერაზ თხელიძე

შოტლანდიური პარტია. C55

- 1.e4 e5 2.ღf3 ღc6 3.ღc4 ღf6
 4.d4 exd4 5.e5 ღg4 6.ფე2 ფე7
 7.ღf4 f6 8.exf6 ფფxe2+
 9.ღxe2 ღxf6 10.ღxc7
 10.ღbd2 ღb4 11.a3 ღxd2 12.ღxd2 d5+;
 ინფორმატორში C55-ის 8 ვარიანტის
 53-ე გადახვევაში დაბეჭდილია ჩემი ეს
 პარტია და რეკომენდებულია
 10.ფე1 d6 11.ღf1+ ღe7 12.ღb5 ღd7=
 10...d6 11.ღb5 ღd7 12.ღxc6 bxc6
 13.ღxd4 c5 14.ღb3 ღd5 15.ღa5

- 15...ღf4+ 16.ღd2
 აბ
 16.ღf3 g5 17.ღc3 ღc6+ 18.ღg3 ღxcg2+
 16...ღxcg2 17.c4 g6 18.ღc3 ღh6+
 19.ღd1 0-0 20.ფf1 ღe3+ 21.fxe3 ფxf1+
 22.ღe2 ფxa1 23.ღxa1 ფb8 24.ღb3 ღg4+
 25.ღd3 ღh3 26.ღc7 ფb7 27.ღb5 ღf1+
 28.ღe4 a6 29.ღa5 axb5 30.ღxb7 ღg2+
 31.ღd3 bxc4+ 32.ღxc4 ღxb7
 33.ღxd6 ღxe3 34.ღxc5 ღf4
 35.ღg1 ღf7 36.ღb5 ღe6 37.a4 ღd7
 თეთრები დანებდნენ 0-1

C 55

10. ფე4 de5 11. ღe5 ღe5 12. ფე5 ფე7 13. ღf4 ღf5+ Garcia—Findlay, Haifa (ol) 1976

47 7. e6 fe6 8. ღg5 ღge5! 9. ღe6 h6! 10. ფh5 [10. ღc8 ღc8 11. ფh3 g6 12. ფh3 ფd7+ Borisov—Kuznetsov, SSSR 1961] g6 11. ფh3 hg5! 12. ფh8 ღe6+ Isakov—Poznjak, corr. 1973; 7. ღg5 ღe7 8. ღe7 ფე7 9. cd6 ფd6 10. ფe1 ღe6 11. h3 ღf6 12. ღg5 ღd8 13. c3 0-0 14. ღe6 ღe6 15. ღe6 fe6 16. ფd4 ფd4 17. cd4 ღad8+! Nyman—Al'tsuler, corr. 1967 — 4/261

48 7... ფd6 8. ღa3 a6 9. h3 ღf6 10. ღg5 ღd8 11. ფe1 ღe7 12. ფე2 ღe6 13. f4!+ Sax—Gortekov, Groningen 1971/72

49 9. c3 ღce5+

50 9... ღce5?! 10. h3!+ Ljubojević—Sanguineti, Nice (ol) 1974 — 18/259; 9... ღge5!? Minić

51 13. ღd6 ღf3 14. ფf3 cd6 15. ღf4 h5! 16. ღd6 ფg8+ Maciejewski—Sydor, Polska 1976 — 22/272

52 7... d6 8. ed6 ფe2 9. ღe2 ღd6 10. ღd6 cd6 11. ღa3 ღge5 [11... ღe6 12. ღb5 0-0 13. ღfd4 ღhc8 14. 0-0 ღf6 (Belinkov—Lomidov, SSSR 1966) 15. ღad1+] 12. ღb5 d3 13. ღe5 de5 14. ღd3 0-0 15. 0-0-0 ღb4 16. ღc4+! Lebovič—Umanskij, SSSR 1968

53 8... ფe2 9. ფე2 ღf6 [Ohotnik—Čelidze, SSSR 1973] 10. ფe1 d6 11. ფf1 ღe7 12. ღb5 ღd7=

54 6... ღd7 7. 0-0 ღe7 8. ღc6 bc6 9. ღd4 ღb8 10. ღc3 0-0 [10... c5 11. ღdb5 c6 12. ღd6+ Barczay—Smekjal, Rasch 1969 — 8/209] 11. ფf3 ფd7 12. h3 ღd8 13. ფe1+ Cejtin—Junev, SSSR 1980 — 30/253

55 8. ღe6 bc6 9. ღd3 ღc5! 10. ღe4 ფh4 11. ფe2 de4 [Lichtenhein—Morphy, New York 1857] 12. 0-0+; 8. ღb3 ფh4 9. 0-0 0-0-0 10. ღc6 ღe6 11. ღc3 f6 12. ღe4 de4 13. ფe2 ღd5+ Tartakower—Reti, Baden Baden 1914; 8. ღe2 ღe7 9. ღd3 ღf5=

56 9. ღe3 c5 10. ღb3 d4 11. ღf4 g5 12. ფc2 ღf5 13. ღc1 g4 14. 0-0-0 Belinkov—Leonidov, SSSR 1967; 9. ღb3 ღe7 10. ღe8 0-0 11. ღd2 ღf5 12. f4 ღh4 13. g3 ღd2 14. ფd2 ღe7+o Kärner—Arakas, SSSR 1956

57 9... g6 10. f3 ღe5 11. f4 ღe6 12. ფf1 ღd4 13. ფd4 ღf5 14. e6+ Šipov—Solncev, SSSR 1964; 9... e5 10. ღb3 c6 11. c4 de4 12. ღd3d2 ღd2 13. ღd2 ღe6 14. ფa4 ფb6 15. ფc2!+ Èstrin—Sadomskij, corr. 1962

58 10. ღb3 a5! 11. a4 0-0 12. ღe3 f5=

59 11... f5 12. b4 ღe4 13. e6!+ Golovko—Grečkin, corr. 1962; 11... f6 12. f5! 0-0 13. e6 ღe8 14. ღc3 ღe4 15. ღe4 de4 16. ღe8 ღb8 17. ღb3+ Èstrin—Čehover, SSSR 1954; 11... ღe6 12. f5 ღd4 13. ფd4 c5 14. ფg4!+ Sax—Aitken, Skopje (ol) 1972

მაგალითი 36

მერაბ თხელიძე - გუტკინი

სიცილიური დაცვა. B21

1.e4 c5 2.ღf3 d6 3.d4 cxd4 4.c3 dxc3
5.ღxc3 ღc6 6.ღc4 e6

არ ვარგა 6...ღf6 7.e5±;
ა6 6...ღe6 7.ღxe6 fxe6 8.წb3 წd7 9.0-0
ღa5 10.წa3 ღc4 11.წb4 წc8 12.b3±
7.0-0 a6

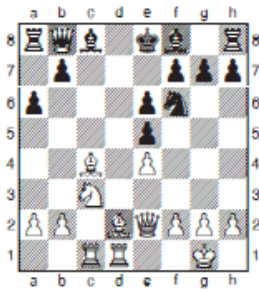
ეს გამბიტი ერთ-ერთი ჩემი გამორჩეული
დებიუტია, რომელსაც ნახევარ საუკუ-
ნეზე მეტია ვთამაშობ და არა ერთი შთა-
მბეჭდავი პარტია შემიქმნია. მოვიყვან
თხელიძე-ციხელაშვილის პარტიას, თბ-
ილისი, 1968 წელი:

7...ღe7?! 8.წe2 წc7 9.ღf4 ღf6 10.ღb5!
წb8 11.e5 ღh5 12.exd6 ღxf4 13.წd2 ღxd6
14.ღxd6+ ღe7 15.წad1 ღg6 16.ღf5+
8.წe2 ღf6 9.წd1 წa5

საინტერესო პარტია ვითამაშე ოთარ
თურქესტანიშვილთან, თბილისის ჩემ-
პიონატის ფინალი, 1959 (იხ. ცხრილი 7)

9...წc7 10.ღf4 ღg4 11.წac1 ღge5 12.ღd5
ღxf3+ 13.წxf3 წd8 14.ღg5!±
10.ღf4 ღe5 11.ღxe5 dxe5 12.ღd2 წc7
13.წac1 წb8

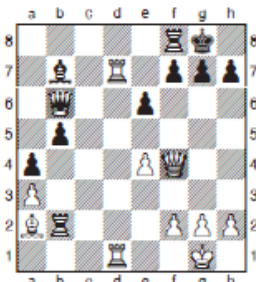
ა6 13...ღd7 14.ღxa6! წxa6 15.ღb5 ღxb5
16.წxb5+ წc6 17.ღa5+- გრაჟდანცევი-
ჯარკოვი, 1968 წელი

14.ღa4! ღd7
სხვა გაგრძელებებია:
14...b5 15.ღb3 ღe7 16.ღc5 0-0 17.ღa5±
ა6 14...b5 15.ღb3.bxa4 16.წxc8+! წxc8

17.ღxa4+ ღd7 18.ღe3+-

15.ღa5 b5
ა6 15...b6 16.წxd7 ღxd7 17.ღxb6 წa7
18.ღxd7 წxd7 19.ღxa6+-
16.ღb3 ღe7 17.წe3 0-0! 18.ღb6 ღxb6
19.ღxb6 ღg5 20.წxg5 წxb6 21.წxe5
ღb7 22.წd6 წac8 23.წcd1 წc6 24.წd7 a5
აქ საქმეში ჩაერია ორმხრივი ცაიტნოტი
და თეთრებმა დააგეს პატარა მახე
25.a3 a4 26.ღa2 წc2 27.წf4 წxb2?

ეს პოზიცია დაიბეჭდა „ინფორმატორში“,
ტომი 15, 1973 წელი, გვ.250, დიაგრამა 13
და პასუხი გვ. 256-ზე

28.წxf7 წxf7
28...წd8 29.წxd8+ წxd8 30.წf8+ წxf8
31.ღxe6+-
29.ღxe6!

შავები დანებდნენ 1-0
მართლაც:
29...წxe6 30.წd8+-;
29...წxf2 30.წb8+;
29...წxf2+ 30.წxf2 წbxf2 31.წd8#;
29...წc7 30.წxf7+ წxf7 31.წd8#.

მაგალითი 38

ორდანი (ერევანი, ო/კ) - მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)

ნსს „ბურევესტრნიკის“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი.

იურმალა, 1975 წელი.

არასწორი დასაწყისი. A00

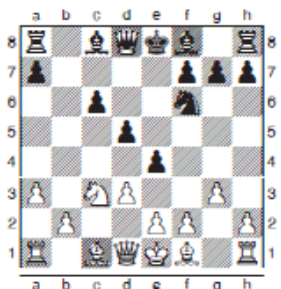
1.a3 e5 2.c4 c6

თეთრებს უნდათ დამაბნინონ ასეთი იშვიათი დასაწყისით. მე დავფიქრდი და გადაწყვიტე მეთამაშა ალაპინის ვარიანტი სიცილიურ დაცვაში მეორე ხელში. ჩავთვალე, რომ სვლა a3 დიდად არ შემიშლიდა ხელს.

3.♟f3 e4 4.♞d4 d5 5.cxd5 cxd5

6.d3 ♟f6 7.♞c3 ♞c6

8.♞xc6 bxc6 9.g3?!

ჩემმა გადაწყვეტილებამ შედეგი გამოიღო. თეთრების ბოლო სვლა ვერ

ჯდება ალაპინის დებიუტის იდეაში.

9...exd3 10.♞xd3 ♟d6 11.♟g2 0-0

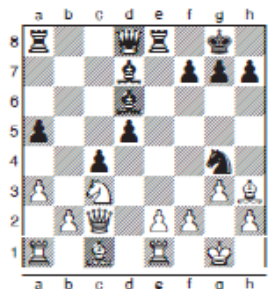
12.0-0 ♞g4 13.♞e1 a5

14.♞c2 ♞e8 15.♞a4 ♟d7

16.♟h3 c5 17.♞b3

ა6 17.♞c2 d4

17...c4 18.♞c2

18...♞xh2 19.♟g5

ა6 19.♟g2 ♞g4 20.♞xd5 ♞c8♯

19...♞xg5 20.♟xd7 ♞e3

თეთრები დანებდნენ. 0-1

როგორც ჯემალ ბერაძესთან პარტიის კომენტარში აღენიშნე, სულ ვოცნებობდი იმ კომბინაციების გაკეთებას, როგორებიცაა რეტის კომბინაცია ტარტაკოვერთან, ალიოხინის - რეტისთან ეტლის შეწირვა ბლოკირებაზე, ემ. ლასკერის ორი კუს შეწირვა ბაუერთან (იხ. ჩემი კომენტარი 30-ე პარტიაში: თხელიძე-ბერაძე). ამ პარტიაში ჩემი ოცნების მეორე კომბინაციის გაკეთება შეეძლო!

მაგალითი 39

მიკულოვი (მოსკოვი, ო/კ) - მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)

ნსს „ბურევესტრნიკის“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი.

იურმალა, 1975 წელი.

მეფის გამბიტი. C36

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.♖f3 d5 4.exd5 c6

ძალიან მომწონს მეფის გამბიტის წინააღმდეგ ამ სისტემის თამაში. ვნახოთ რამდენიმე შესაძლო ვარიანტი:

5.dxc6 ♖xc6 6.d4 ♙d6 7.♙d3 ♖f6 8.0-0 0-0 9.c3 ♗g4 10.♖bd2 ♜e8 11.♖c4 ♗c7 12.h3 ♗h5, როგორც იყო მუჩნიკ-ბაკულინის პარტიაში, 1967;

ა6 5.d4 ♙d6 6.♖c3 ♖e7 7.♙d3

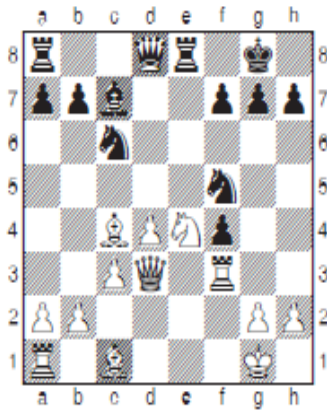
5.dxc6 ♖xc6 6.d4 ♙d6 7.♗b5

ა6 7.♙d3 ♖f6 8.0-0 0-0 9.c3 ♗g4 10.♖bd2 ♜e8 11.♖c4 ♗c7 12.h3 ♗h5

7...♖ge7 8.0-0 ♗g4 9.♖bd2 0-0 10.♖e4 ♗c7 11.c3 ♖f5 12.♗d3 ♜e8 13.♗c4?!

13.♖fg5 ♖cxd4 14.cxd4 ♖xd4 15.♜e1 ♜e5 16.♗xf4 ♖xb5 17.♖f6+ ♗xf6 18.♗xh7+ ♖f8

13...♗xf3 14.♗xf3

14...♖fxd4 15.cxd4 ♗xd4+ 16.♗xd4 ♖xd4 17.♖g5 ♖xf3+ 18.gxf3 ♜e1+ 19.♖f2 ♜d1

20.♗xf7+ ♖h8 21.♗c4

21.♗b3 ♗b6+ 22.♖e2 ♜g1 23.♖f7+ ♖g8 24.♖d8+ ♖f8 25.♖e6+ ♖e8

21...h6 22.♖e4 ♜e8 23.♖e2 ♜g1 თეთრები დანებდნენ. 0-1

მაგალითი 40

თორნიკე კერძაია (თბ; ო/კ) - მერაბ თხელიძე (თბ; ო/კ)

საქართველოს ჭადრაკის სასახლის თასის გათამაშების ფინალი.

თბილისი, 1986 წელი.

ვოლგის გამბიტი. **A58**

1.d4 ♖f6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.cxb5 a6 5.bxa6 e6 6.a7!?

ა6 6.dxe6 fxe6 7.♖c3 ♖c6 8.e4 ♖a5 9.♗d2 ♗xa6 10.f4

6...♗xa7 7.♖c3

პარტია თეიმურაზ ლომაია-მერაბ თხელიძე, თბილისი 1982, შემდეგნაირად გაგრძელდა:

7.dxe6 fxe6 8.g3 d5 9.♖f3 ♗d6 10.♗g2 e5 11.0-0 0-0 12.♖c3 e4 13.b4 cxb4 14.♖b5 ♖a6 (იხ. ცხრილი 17)

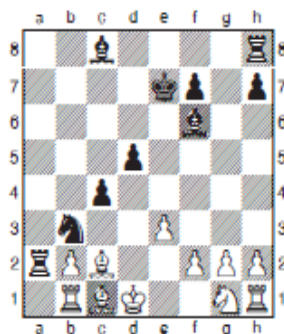
7...♖xd5 8.♖xd5 exd5 9.♖xd5 ♗e7 10.♖e5

10.♖f3 0-0 11.♗d2 ♗b7 12.♖c4 d5?

10...♖c6 11.♖xg7 ♗f6 12.♖h6 ♖d4 13.♖e3+ ♖e7 14.♖xe7+ ♗xe7 15.♗d1

ა6 15.♖b1 d5 16.♖f3 ♖xf3+ 17.exf3 ♖xa2?

15...♖b3 16.♖b1 ♖xa2 17.e3 d5 18.♗d3 c4 19.♗c2

19...♖a1! 20.e4 ♖xc2 21.♗xc2 ♗d7 22.♗d2 ♖b8 23.e5 ♗a4+ 24.♗c1 ♗xe5 25.♗c3

♗xc3 თეთრები დანებდნენ 0-1

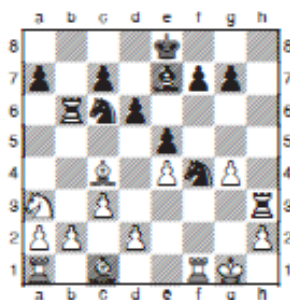
მაგალითი 41

მილან კაჯანი (სლოვაკეთი) - მერაბ თხელიძე (საქართველო)

საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი. ჩეხეთი, პარდუბიცი, 1998წ.

ფილიდორის დაცვა. **C50**

1.e4 e5 2.ღf3 ჭc6 3.ღc4 d6 4.c3 ჭg4 5.შb3 შd7 6.შxb7
ა6 6.ღxf7+ შxf7 7.შxb7 ჭd7 8.შxa8 ჭxf3 9.gxf3 შxf3 10.შg1 შxe4+ 11.ღd1 შf3+
12.ღe1 შe4+= ალიოხინი
ა6 12...e4 13.ღa3 ღe5 14.შxa7 ღd3+ 15.ღf1= სოზინი ;
ა6 6.ღg5 ღh6 7.შxb7 შb8 8.შa6 შb6 9.შa4 ღe7= ალიოხინი
პარტიაში როდზინსკი-ალიოხინი, პარიზი, 1913 იყო: 7.ღxf7+? ღxf7 8.ღxf7 შxf7
9.შxb7 ჭd7! 10.შxa8 შc4 11.f3 ჭxf3 12.gxf3 ღd4!±
6...შb8 7.შa6 შb6 8.შa4 ჭxf3 9.gxf3 შh3 10.ღe2 შg2 11.შd1 ღge7 12.შg1 შh3
13.შg4 შxg4 14.fxg4 h5 15.f3 ღg6 16.ღa3 hxg4 17.fxg4 შh4 18.ღf3 შh3+ 19.ღf2
ღe7 20.შf1 ღf4 21.ღg1

21...d5 22.exd5 ჭc5+ 23.d4 ღxd4 24.cxd4 ჭxd4+ 25.ღh1 შxh2+ 26.ღxh2 შh6+ 0-1

მაგალითი 42

მერაბ თხელიძე - დავით პაქსაშვილი

თბილისის ვაჟთა ჩემპიონატის ფინალი 1987.

პირც-უფიმცევის დაცვა B07

1.e4 d6 2.d4 ღf6 3.ღc3 g6 4.ღg5 h6 5.ღh4 (ენციკლოპედია გვირჩევს 31-ე ვარიანტის

162-ე გადახვევაში: 5.ღe3 a6 (5...c6 6.შd2 b5 7.f3 ჭg7 8.ღd3 ღbd7 9.ღge2 ღb6 10.b3 a5 11.a4±რომანიშინი - დონერი, ბუენოს აირესი, ოლიმპიადა, 1978წ; 5...ღg4 6.ღc1 e5 7.f3 exd4 8.შxd4 ღf6 9.ღe3 ჭg7 10.შd2 0-0 11.0-0-0 ჭh7 12.ღge2 ღbd7 13.ღf4±გავრილოვი) 6.f3 b5 7.შd2 ღbd7 8.a4 b4 9.ღd1 შb8 10.ღh3 c5 11.dxc5 (11.c3 ჩერნინი) 11...ღxc5 12.e5 ჭxh3 13.exf6 ჭd7! ვან დერ ვილი - ჩეინინი, 1991)

5...ღg7 6.e5 ღfd7 7.f4 g5!? 8.fxg5 dxe5

9.g6! fxg6 10.♖g4 ♕f8 11.♗f3 ♖xd4 12.♕d5! ♗xh4+ 13.g3 ♗g4
 14.♕xc7+ [14.♞d1 ♗xf3 15.♕xc7+ ♕f7 16.♕xf3 e4 17.♗c4+ e6
 18.♕xe6 ♕xe6 19.♕d4] 14...♕d8 15.♗xg4 ♗xg4 16.♕xa8+- შავები
 დანებდნენ.

მაგალითი 43

მ. თხელიძე (საქართველო) - მატა (ინგლისი)

მოყვარულ მოჭადრაკეთა მსოფლიოს მეორე ჩემპიონატი, ჰასტინგსი.

28 დეკემბერი, 1996წ.

სიცილიური დაცვა. B21

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3 4.♕xc3 ♕c6 11.♕f4!? e5 12.♗g5 a6

5.♕f3 d6 6.♗c4 e6 7.0-0 ♗e7 8.♗e2 ♕f6 13.♕xf6 gxf6

9.♞d1 ♗d7!?

ა6 13...axb5 14.♗xe7 ♕xe7 15.♗xb5 ♕c6

მორას გამბიტი ჩემი ერთ-ერთი ყველაზე საყვარელი დებიუტია. ის არაერთხელ მითამაშია რათა გამომეცადა ჩემი ფანტაზია და აქტიური თამაში პაიკის შენირვის ფასად. ეს სულა 9 ... ♗d7!? ჩემს პრაქტიკაში პირველად შემხვდა.

16.♞d3

ა6 15...♗xb5 16.♗xb5+ ♕c6 17.♞d5

მაგალითად პარტია მერაბ თხელიძე-თამაზ კაკოიშვილი, თბილისი, 1959 ასე გაგრძელდა:

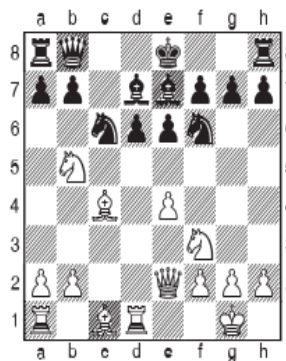
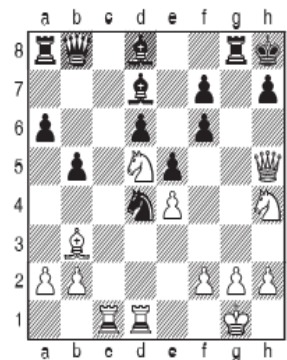
14.♕c3 b5 15.♗b3 0-0

16.♕d5 ♗d8 17.♞ac1 ♕h8

18.♕h4 ♕d4 19.♗h5 ♗g8

9...♗c7 10.♕f4 ♕d7!? 11.e5 dxe5 12.♕xe5 ♕dxe5 13.♗xe5 ♗a5 14.a3 b5 15.b4 ♗b6 16.♗d3

10.♕b5 ♗b8

20.♞xd4 exd4 21.♗xf7 ♗g7?!

ა6 21...♗e8 22.♗e6;

ა6 21...♞a7 22.♕f4

22.♗f8+ ♗g8 23.♕g6+

შავები დანებდნენ.. 1-0

მერაბ თხელიძე პასტინგსში მოყვარულთა მსოფლიო ჩემპიონატზე

მაგალითი 45

ალექსანდრე ზუსლაევი (თბ; ს/ო) - მერაბ თხელიძე (თბ; ო/კ)

ამიერკავკასიის ვაჟთა ღია ჩემპიონატი, თბილისი 1963 წელი.

1.d4 ღf6 2.c4 g6 3.g3 ღg7 4.ღg2 0-0 ა6 12.ღxa8 ♖xa8 13.ღf3 ღe4 14.ღxe4
5.ღc3 d6 6.ღf3 c5 7.d5 e5 8.dxe6 ♗xe4 15.ღe3 ღxb2 16.0-0 ღxe2)

ენციკლოპედიაში გვაქვს

8.e4 a6 9.♗e2 b5 10.cxb5 axb5 11.ღxb5
ღa6 12.ღd2 კლუგერი-ჰააგი, 1963 წელი.
12...ღb4!

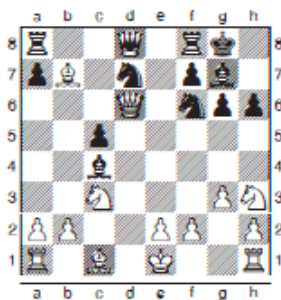
8...ღxe6 9.ღg5 ღxc4 10.ღxb7 ღbd7
11.♗xd6

ენციკლოპედია ძირითად ვარიანტად
თელის

11.ღxa8 ♖xa8 12.0-0 d5 13.b3 ღa6 14.ღb2
d4 15.ღa4 ♜e8 16.♗e1 ♗d5

მაგრამ ზუსლაევს, რომელიც კლასიკურ
პოზიციურ სტილში თამაშობდა, ასეთ
არეულ პოზიციებში თამაში არ უყვარდა

11...h6 12.ღh3

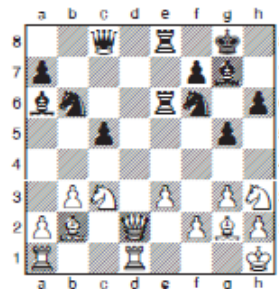

12...♞b8 13.ღg2 ♜e8 14.0-0 g5

15.♗d2 ♞b6 16.♗d1 ♗c8

17.ღh1 ♞be6 18.e3 ღb6

19.b3 ღa6 20.ღb2

20...ღg4 21.ღd5

21.♞ac1

21...ღxd5 22.ღxd5 ♞d8 23.ღxe6

ა6 23.♗c2 ♜ed6 24.ღxg7 ♜xd5 25.ღc3

23...♗a8+ 24.ღd5 ♞xd5 25.♗xd5 ღb7

26.e4 ღxd5 27.exd5 ღxb2 28.♞ab1 ღd4

29.ღg1 ♗xd5 30.b4 ♗f5

თეთრები დანებდნენ 0-1

მაგალითი 46

მერაბ თხელიძე (საქართველო) - გეორგი მიტიევი (ბულგარეთი; ს/ო)
საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი „ბონსისტ-89“.

სოფია 1982 წელი 21-31 ოქტომბერი

სიცილიური დაცვა. B

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 d5 4.exd5 ♖xd5 5.cxd4 ♜c6

საინტერესოა, რომ ჩემთან უფრო გვიან ითამაშეს:

5...e6 6.♜c3 ♗a5 7.♜f3 ♜f6 8.♙d3!? ♙e7 9.0-0 ♜c6 10.♞e1 0-0 11.♜e5! ♞e8 12.♜xc6
bxc6 13.♙f4 ♗b6 14.♙e5 ♗xb2 15.♞e3 ♜g4!? 16.♗xg4!? ♗xa1+ 17.♜b1 f6 18.♞g3
♙f8 19.♗h5 h6 20.♙xf6+- მერაბ თხელიძე-ვანიკ მეჰმეტი (თურქეთი), მსოფლიოს

ჩემპიონატი მოყვარულ მოჭადრაკეებს შორის, ჰასტინგსი 1996; იხ. ცხრილი 22.;
5...♙f5?! 6.♜c3 ♗d8 7.♗f3! ♗c8 8.♙b5+ ♙d7 9.♙f4 e6 10.♞c1 ♙b4 11.♙xd7+! ♜xd7
12.♜ge2 ♜gf6 13.0-0 ♗d8 14.♗xb7 ♙xc3 15.♜xc3!± მერაბ თხელიძე-სოფიკო

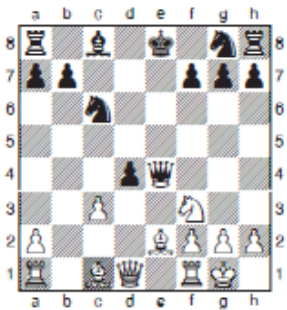
ტერელაძე, საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“, იხ. ცხრილი 30.

6.♜f3 ♗e4+?!

ეს სვლა თეორიაში აღნიშნული არ არის. არც ის არის ძნელი მისახვედრი, რომ
ასეთ ცნობილ დებიუტში 6-ე უცნობი სვლა კარგი ვერ იქნება. მსოფლიოს მეოთხე
ჩემპიონის ალექსანდრე ალიოხინის მიხედვით, საჭიროა მოწინააღმდეგე მაშინვე
დაისაჯოს. ამიტომ არ უნდა გააკეთო სვლა, სანამ არ იპოვი შესაბამის საკადრის
პასუხს. მაგალითად, პარტიაში მერაბ თხელიძე-მიშა ზვიადაძე, თბილისი 2001
წელი, შავებმა ითამაშეს 6...♙g4 და მიიღეს ასეთი პასუხი:

7.♜c3 ♗e6+ 8.♙e3 ♗f5 9.♙d3 ♙xf3 10.gxf3 ♗a5 11.♗b3 ♗b4 12.♗xb4 ♜xb4 13.♙b5+
♜d8

7.♙e2 e5 8.♜c3 ♙b4 9.0-0 ♙xc3 10.bxc3 exd4

11.♙c4! ♙e6 12.♜g5 ♗g6 13.♙xe6 fxe6 14.♜xe6 ♗c8 15.♞e1 ♜ge7 16.♙a3 dxc3
17.♜f4 ♗g5 18.♜e6 ♗f6 19.♗g4 g6 20.♙ad1 b5 21.♙d6 ♜e5 22.♗e2 ♜7c6 23.♜c7+
♜f7 24.♗xf6+ ♜xf6 25.♙d6 შავები დანებდნენ 1-0

თავი III. არამირითადი დებიუტები თეთრებით

§1. დებიუტები თეთრებით 1.e4-ის შემდეგ

1.e4

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	... b6	ღf3 ღb7	ღc3 e6	d4 ღb4	ღd3 ღf6	ღg5 h6	ღf6 წf6	0-0 ღc3	bc d5 ⁽¹⁾	
2 d5	ღb5 c6	ღd3 ღf6 ⁽²⁾	e5 ღfd7	ღg5! ღe7 ⁽³⁾	წg4! ღf8	ღh7! წh7 ⁽⁴⁾
3	... a6	d4 b5	ღd3 ღb7	ღf3 e6	წe2 ღf6	a4 c5	dc ღc5	ღbd2 b4	e5 ღd5	ღe4 ღe7 ⁽⁵⁾
4	... d5	ed ღf6	c4 e6	ღc3 ed	d4 ღe7	ღf3 0-0	cd ღd5	წb3 ღb4	ღc4 წe7	ღf1! ღc3 ⁽⁶⁾
5 წd5	d4 e5!?	ღf3 ღc6	ღe3! ღg4	ღe2 ed	ღc3 წh5	ღd4 ღe2	წe2 წe2	ღce2 ღd4 ⁽⁷⁾
6 c6?!	dc ღc6 ⁽⁸⁾	ღf3 ღg4	ღe2 e5	d3 ღc5	0-0 ⁽⁹⁾			
7	... ღc6	ღf3 ⁽¹⁰⁾								

1. 9...d6 10.ღd2 e5 11.f4 exd4 12.e5 dxe5 13.fxe5! წg5 14.ღf3
წe3+ 15.ღh1 0-0 16.cxd4±დაუთოვი-კენგისი, 1989-48/15)
(ღd7 17.c3 c5 18.წe1→ 18... ღf3; 18...წf4; 18...წf2)

9...d5 10.exd5 ღxd5 11.ღe5 0-0 12.წh5 წd8 13.c4 ღb7
14.d5±კრამნიკი-ელვესტი, მოსკოვი (ოლ.) 1944წ. 62/86) B00(4;24)

2. 6...de 7.ღe4 ±გადავებით ფრანგულ დაცვაში შავებისთვის
ცუდ ვარიანტში, თვლის ა. ალიოხინი.

3. 8...h6 9.ღxe6 fxe6 10.წh5+ ღe7 11.წh4±ღf6 12.exf6+ gxf6
13.0-0(ღf4;f5) ±

4. 11. h7 h7 12. g7 f8 13. h4! h4 14. h4! h4
15. g5 h1+ 16. d2 g2 17. f6 g5+ 18. g5+ – ალიოხინი -
როზანოვი, მოსკოვი 1908წ. B06 (4;22)

5. 11. g5! 0–0 12. d6 c6 13. $\text{h4!?$ f6 14. exf6 $\text{xf6}\pm$ ვოლკოვი-
კოზლოვი, სსრკ, 1987-44/125) 15. $\text{c4}\pm$

14... gxf6? 15. e5! xd6 16. h7+! g7 17. xc6 xc6
18. $\text{h5!}\pm$ ულიბინი-ვოლკოვი B00(1;1)

6. 11. g5! d6 12. bxc3 b5 13. xf7+ xf7 14. e5 e6 15. xf7
 xf7 16. xb4 $\text{c4}\pm$ თხელიძე-ჩიქოვანი, თბილისი 1987. 17. g1 g6
18. h4 c6 19. b1 d3 20. d1 h6 21. f4 e4 22. f3 d5 23. h5 f7+ –
თუ 3... c6 4. d4 cxd5 5. c3 მაშინ გადავალთ კარო-კანის დაცვის
პანოვის შეტევაში, B14 (განხილული გვაქვს ამ წიგნში).

7. 11. d4 0-0-0 = გადავედით სკანდინავიურ დაცვაში. გრანგის
ანალიზი. B01(11;65).

8. 3... e5 4. cxb7 xb7 5. d3 c5 6. $\text{c3}\pm$
3... xc6 4. f3 e5 5. $\text{d3}\pm$

9. \pm

10. დაველოდოთ შავების სვლას და გადავალთ ან:
2... e5 3. c3 პონციანის დაცვაში
2... e6 3. d4 c5 ფრანგულ დაცვაში
2... d5 3. ed d5 სკანდინავიურ დაცვაში
2... d6 პირც-უფიმცევის დაცვაში და ა.შ. რომლებიც
განხილული გვაქვს ამ წიგნში.

§1. დებიუტები თეთრებით 1.e4 e5 2.ღf3-ის შემდეგ

1.e4 e5 2.ღf3

C40

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	... f6	ღe5 ♖e7 ⁽¹⁾	ღf3 d5	d3 de	de ♗e4	ღe2 ღc6	0-0 ღd7	ღc3 ♗f5 ⁽²⁾	ღd3 ⁽³⁾		
2	... ♗f6	ღc3 c6	d4 exd4	e5 ♗g6	♗d4 ⁽⁴⁾						
3	... ♗e7	ღc3 ღf6 ⁽⁵⁾	ღc4 h6	0-0 d6	h3 c6	a4 g5	d4 g4	de de	ღh4 gh	g3 ღg4	♗d3 ⁽⁶⁾
4	... f5	ღe5! ♗f6 ⁽⁷⁾	d4 d6	ღc4 fe	ღe2 ღc6	d5 ღe5	0-0 ღc4	ღc4 ♗g6 ⁽⁸⁾	ღb5 ღd8	ღf4 h5	f3! ღf5 ⁽⁹⁾
5 fe ⁽¹⁰⁾	ღc4 ღe7	ღf7 d5	ღh8 dc	♗h5 g6	♗h7 ღg7	ღg6 ⁽¹¹⁾		
6	... d5	ღe5 ♗e7	d4 f6	ღd3! de	ღf4 ♗f7	ღd2 ღf5	g4! ღg6	ღc4 ♗d7	♗e2 ♗d4?!	ღe6 ♗b6	ღe4 ღbd7 ⁽¹²⁾
7 de	ღc4 ♗g5	ღf7 ღe7	d4 ♗g2	♗f1 ღh3	ღc4 ღf6	ღf4 ⁽¹³⁾			
8 ღd6	d4 de	ღc4 ღe5	♗h5 ♗e7	de ღe6	ღe6 ♗e6	ღc3 ღc6	ღf4 ღge7	0-0 0-0	♗fe1 ⁽¹⁴⁾
9	... ღf6	ღc3 ღb4 ⁽¹⁵⁾	ღc4 0-0	0-0 ღc6	ღd5 ღd5	ღd5 d6	c3 ღa5!	d3 ღg4	h3 ღd7 ⁽¹⁶⁾		
10 d6	0-0 ⁽¹⁸⁾ 0-0	d3 ღe6	ღe6 fe	ღe2 ღbd7	c3 ღa5	a4 c6	ღg3 ღe7	♗e2 h6 ⁽¹⁷⁾
11	... c6 ⁽¹⁹⁾										

1. დამიანოს გამბიტი C40 (1;1)

3...fe 4. ♗h5

ა) 4...g6 5. ♗e5 ♗e7 6. ♗h8 ღf6 7. ღc3 d5 8. d4 ღbd7 9. ღg5+-

ბ) 4...ღe7 5. ♗e5 ღf7 6. ღc4 d5 7. ღd5 ღg6 8. h4 h5 9. ღb7+-

2. 9... ♖g6? 10. ♗e5! ♗e5 11. ♕h5 0-0-0 12. ♕g6 hg 13. ♜e1 ♕g4

შიფერსი-ჩიგორინი (მატჩი), პეტერბურგში 1897წ. 13. ♖e1±

3. ±

4.±

5. 3...c6 4. d4 d6 5. ♕g5 ♗f6 6. ♖d2 ♗bd7 7. 0-0-0 h6 8. ♕h4 g6 9. de de 10. ♕g3 ♗h5 11. ♕e5 ♗e5 12. ♗e5 ♕g7 13. ♗d3 ± თ.გიორგაძე-კუპრეიჩიკი, სსრკ 1971წ.

8... ♖e6!?

6. ± კოსტრო-მანასტირსკი, პოლონეთი (ჩემპ) 1973წ. C40(1;6)

7. ლატვიური გამბიტი

3. ♗e5!

ა) 3...fe? 4. ♖h5 ±

ბ) 3... ♗f6? 4. ef±

გ) 3... ♖e7 4. ♖h5 g6 5. ♗g6 ♖e4 6. ♕e2 ♗f6 7. ♖h3 hg 8. ♖h8±

8... ♖g2 9. ♜f1 ♗f7 10. d3 ♗c6 11. ♕h6 ±

8. 9... ♕d7 10. ♗c3 ♖g6 11. ♗e4±

9.13. ♗c3 ef(Δ 13... ♗f6)14. ♖f3 ♕c2 15. ♕g5 ♗f6 (15... ♕e7 16. ♖f8!) 16. ♜ae1 c6 (16... ♖g5 17. ♖f6!) 17. ♕f6 ♖f6 18. ♖e2 ♖d4 19. ♗h1 ♕g6 20. ♜f8! ♗c7 21. ♕c6! (Δ ♗b5)bc 22. ♗b5! cb 23. ♖b5 ♜ae8 (23... ♕e8 24. ♜e7 ♗d8 25. ♖d7#) 24. ♜e7! ♜e7 25. ♖c6# ბრონშტეინი-მიკენასი, 1941წ. C40 (7;43)

10. 4...d6 5. ♗c4 fe 6. ♕e2!

ა) 6...d5 7. ♗e3 (Δc4)±

ბ) 6... ♖f7 7. ♗c3 ♗f6 8. ♕g5 ♗bd7 9. ♗b5 ♖d8 10. ♖d2 ♕e7

11. 0-0-0 ± ლიტვუდი-კინდერმანი, ინგლისი 1978წ.

11. ± მოირა-პერეირა, 1940. 6. ♗c3!?

12.13. ♕f4 ♗e5 14. 0-0-0 ♕f7 15. ♗4g5 fg 16. ♕e5 ♕e6 17. ♕c7!

♖c7 18. ♖e6 (1:0) ბოლესლავსკი-ლილიენტარი, სსრკ (მატჩი) 1941წ.

თუ 7...f5 8. ♕c4 ♖f6

პარტიაში ბერნარდი-ლიბსკი, 1974წ. იყო: 3.ed e4 4. ♗e5 ♖d5 5.

d4 ed 6. ♗d3 ♕f5 7. ♗c3 ♖d7 8. ♕f4 ♗c6 9. ♖e2 ♕e7 10. 0-0-0

±C40(2;8)

10... ♗f6 11. ♗e5 ♖e6 12. ♖b5

13. ± ლიბი-ელისკაზესი, მიმოწ. 1939წ. C40(2;7)

8... ♖h2? 9. ♖h5!

14. ± ბალშიკლიევი-კარლსონი, მიმოწ. 1958წ.

6... ♖f6!?

15. რუსული პარტია

ა) 3... ♕c5 4. ♗e5 ♕d4 5. ♗f3 ♕c3 6. dc ♗e4 7. ♕d3 ♗c5 8. 0-0

♗d3 9. ♖d3 0-0 10. ♗g5± – ბილგუერი C42 (2;7)

ბ) 3...d6 4. d4 ♕g4 5. de ♕f3 6. gf de 7. ♖d8 ♖d8 8. ♕g5 ♗d7

9. 0-0-0 ± სოზინი C41(9;58)

ბ!) 4...ed 5. ♗d4 ♕e7 6. ♕d3 0-0 7. 0-0 ♖e8 8. ♗de2 ♕f8= კერესი

C41 (12;82)

ბ²) 5...d5 6.ed ♖ d5 7. ♖ db5 ♖ c5 8. ♗ d8 ♘ d8 9. ♖ c3 ♙ f5 10. ♙ g5 f6
11.0-0-0 ♖ d7 12. ♙ f4 g5 13. ♙ g3 c6 14. ♙ d3 ± კონდრატიევი-გ. პეტრო-
სიანი, 1971წ. C41 (1;81)

ბ³) 5... ♙ d7 6. ♙ e2 ♖ c6 7. 0-0 ♙ e7 8. f4 ♖ d4 9. ♗ d4 ♙ c6 10. b4! 0-0
11. ♙ b2 ♖ e8 12. b5 ♙ d7 13. ♖ d5 ± შლესტერი-მასონი, მონტე-კარლო
1903წ. C41 (1;81)

ბ⁴) 5... ♖ c6 6. ♖ c6 bc 7. ♙ d3 ♙ e7 გადავედით ოთხი მხედრის
დებიუტში (იხილეთ ამ წიგნში).

გ) 3... ♖ c6 გადავედით ოთხი მხედრის დებიუტში.

16. = ედ. ლასკერი-მარშალი, ნიუ-იორკი 1924. C42 (2;16)

11. ♙ g5 ♗ c8 12. b4 ♙ b6 13. a4±

11. ♙ g5 ♖ e7 12. b4 ♙ b6 13. ♙ b7±

17. 13.d4 ± ლარსენი სმისლოვი, 1972წ.

13...ed 14. b4 ♙ b6 15. a5 ♙ e7 16. d4

18. 5. ♖ d5 ♖ d5 6. ♙ d5 0-0 7. c3 ♙ a5 8. d3 c6= ზეკერი-ეივე,
კარლოვი ვარი, 1929წ. C42 (2;14)

ან 6. ♙ d5 c6 7. ♙ b3 ♙ a5 8. 0-0 ♙ e6 9. ♙ e6 fe 10. d4 ed 11. ♖ d4
♗ e7? 12. ♗ h5 (1:0) თხელიძე (საქართველო) - პ.კელი (უელსი).
ჰასტინგსი 1997წ.

19.±

თავი IV ძირითადი დებიუტები თეთრებით 1.e4-ის შემდეგ

§1 ფილიდორის დაცვა

1.e4 e5 2. ♖ f3 d6 3. ♘ c4

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	... ♘ e6	♘ e6 fe	d4 ed	♖ d4 e5	♖ e6 ♙ e7	♙ h5 g6	♙ h3 ♖ f6	♖ c3 c6	0-0 ♖ a6	f4 ⁽¹⁾
2 ♙ f6	♙ h5 g6	♙ b5 ♖ d7	♙ b7 ♚ b8	♙ a7 ♖ e7	c3 ⁽²⁾	
3	... c6	d4 d5	ed! e4	♖ e5 cd	♙ h5 g6	♖ g6 fg	♙ e5 ♙ e7	♙ h8 ⁽³⁾		
4	♘ b5 ♘ d7	♙ h5 g6	♖ g6 fg	♙ e5 ♙ f7	♙ d5 ♙ g7	♙ b7 ⁽⁴⁾
5 ♖ d7	♖ g5 ♖ h6	a4 ♘ e7?!	♘ f7! ♖ f7	♖ e6 ♙ a5	♘ d2 ♙ b6	a5! ♙ b2	♘ c3 ⁽⁵⁾	
6	... ♘ g4	c3 ♖ c6	♙ b3 ♙ d7	♖ g5 ⁽⁶⁾						
7	... f5	d4 fe ⁽⁷⁾	♖ e5 d5 ⁽⁸⁾	♙ h5 g6	♖ g6 ♖ f6	♙ e5 ♘ e7	♖ h8 dc	♖ c3 ♖ c6	♙ g5 ♘ e6	0-0 ♙ d7 ⁽⁹⁾
8	♘ b5 c6	♖ e7 ♙ e7	♙ e7 ♙ e7	♘ e2 ♚ g8 ⁽¹⁰⁾
9	... ♘ e7	d4 ed ⁽¹¹⁾	♖ d4 ♖ f6	♖ c3 a6	a4 0-0	0-0 c5	♖ f5 ♘ f5	ef ♙ d7	g4 ♖ c6	♖ d5 ♖ d5 ⁽¹²⁾
10	... ♖ c6	c3 ♘ g4	♙ b3 ♙ d7	♖ g5 ⁽¹³⁾						

1. ± C41 (1;6)

2. ± გროზი-ტარტაკოვერი, ოსტანდე 1937წ. C41 (1;5)

3. ± ბილგუერი.

10... ♖ f6 11. ♘ g5 ♖ bd7 12. ♘ b5±

10...dc 11. ♙ g8 ♘ e6 12. ♙ h8 ♖ c6 13.h4 ±

4. ± სტაუნტონი. 12... ♙ b6 13. ♙ a8 ♘ b5 14. ♙ e4 ♖ f6 15. ♙ h4 ♙ f7±

5. +- ა6 8... ♖b6 9. a5 ♖b4 10.c3 ♖c4 11. ♗c7 ♗c8 12.b3 (1:0)

კროგიუსი - არატოვსკი, 1945წ.

7. 4... ♗f6 5. ♗g5 d5 6. de dc 7. ♖d8 ♗d8 8.ef +-
5... ♖e7 6. ♗f7 ♗d8 7. ♗b3 ed 8. 0-0 ± ბერგერი

4...ed 5. ♗g5 ♗h6 6. 0-0 ♗c6 7. ♖e1 f4 8. ♗f4 ♖f6 9. ♖d2 ♗e5 10.

♗e2 ♗g4 11. f3 ♗d7 12. ♗g3

0-0-0 13.f4 +- პარუალისი-არხიპნიკი, სსრკ. 1978წ.

8. 5...de 6. ♖h5 ♗d7 7. ♖f5 ♗c6 8. ♖e5 +-
9. ± სტეინიცი

10. ± კერესი

11. 4... ♗c6!?

12. 13. ♗d5 ♖fe8 14. ♗f4 ♗h8 15. c3 ♗f6 16. ♗g2 ♗e5 17. ♗e3

♖ad8 18. f4 ♗f6 19. ♖f3 ♗e7 20. ♖d5 ♗a5 21. ♖h3 ♖c6 22. ♖d3 c4 23.

♖c2 (1:0) თხელიძე (თბილისი) - კალაშიანი (ერევანი), ნსს

„ბურევესტნიკის“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი, ხარკოვი
1979წ.

13. 6. ♖b7 ♖b8 7. ♖a6 ♖b6 8. ♖a4 f5 =

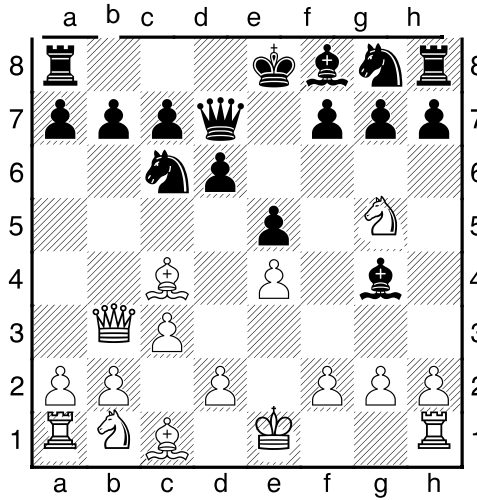
6. ♗f7? ♖f7 7. ♖f7 ♗d7! 8. ♖a8 ♗f3 9. gf ♖f3 10. ♖g1 ♖e4 11.

♗d1 ♖f3 12. ♗e1 (12. ♗c2? ♗d4 -+) e4 13. ♗a3 ♗e5 14. ♖a7 ♗d3 15.

♗f1 ♖d1 16. ♗g2 ♗f4 17. ♗g3 (17. ♗h1 ♖f3 -+) ♖f3 18. ♗h4 ♗e7 19.

♖g5 ♖h3 #ა.არემუკინი, 1956წ.

ტაბოა 1

6. ♖g5 ...

ა) 6... ♗h6 7. ♖xb7 ♜b8 8. ♖a6 ♜b6 9. ♖a4 ♗e7 10. d4 exd4 11. 0-0 f6 12. f3 ♗h5 13. ♗e6 ♖d8 14. ♗d5 ♖d7 [14... fxc6+ ♗f8 16. cxd4±] 15. ♗e6 ♗f8 16. ♗xc6 ♜xc6 [16... ♖xc6 17. ♖xc6+ ♜xc6 18. cxd4+—] 17. ♗xd4 ♜b6 18. ♖xa7+—

ბ) 6... ♗d8 7. ♗xf7! ♗xf7 8. f3!! ♗h5 9. ♖xb7±

ბ¹) 9... ♜c8 10. ♗a6 ♗d8 11. ♖xa7±

ბ²) 9... ♖c8 10. ♖c6+ ♗d8 11. ♗a6 ♖b8 12. ♗b7 ♗e7 13. ♖a6±

ბ³) 9... ♜d8? 10. ♗b5+—

§2 პონციანის დებიუტი

1. e4 e5 2. ♗f3 ♗c6 3. c3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	... d5	♗b5 ♗g4 ⁽¹⁾	♖a4 ♖d6	d4 ed	e5 ♖e6	♗d4 ♖e5	♗e3 ♗d7	♗c6 bc	♗c6 (2)		
2 f6	♖a4 de	♗c6 bc	♖c6 ♗d7	♖e4 ♗e7	d4 ♗c6	♖e2 e4	♗fd2 ♖d5	0-0 0-0-0	♜e1 f5 ⁽³⁾

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3 ♟e7	ed ♞d5	d4 ♞g4 ⁵	♞c4 ♞a5	♞a5 ♟a5	♞b5 c6	♞e2 ♞f3	♞f3 ed	♟a3! (4)
4	... ♟f6	d4 d6	d5 ♟b8	♞d3 g6	h3 ♟bd7	♞e3 ♞g7	♟bd2 (6)				
5 ♟e4	d5 ♞c5 ⁽⁸⁾	dc ♞f2 ⁹	♞e2 bc	♞a4 f5	♟bd2 0-0	♟e4 f3	♞e4 ♞a6 ⁽⁷⁾		
6 d5	♞b5 ed	e5 ♟e4	♟d4 ♞d7	0-0 g6 ⁽¹¹⁾	♞c6 bc	f3 ♟c5	f4 ♟e6	f5! ♟d4	♞d4 ♞f5 ⁽¹⁰⁾
7 ed	e5 ♟e4	♞e2! d5	ed f5	♟d4 ♟d4	cd ♞d6	f3 ♞h4	g3 ♞g3	hg ♞h1 ⁽¹²⁾	
8 d5	♞b5 ed ⁽¹³⁾	e5 ♟e4	♟d4 ♞c5	0-0 0-0	f3 ♟g5	♞e3 ♟e6	f4 f6	♞h1 ♞d4	cd fe ⁽¹⁴⁾
9	... d5	♞b5 de	♟e5 ♞g5 ⁽¹⁵⁾	♞a4 ♞g2	♞c6 bc	♞c6 ♟d8	♞f1 ♞h3	♞a8 ♟e7	♟d1 ♞f1	♟c2 ♞f5	♟a3! (16)
10	♞b5 de	♟e5 ♞g5	d4?! ♞g2	♞f1 (17)						
11 ♞d5	♞a4 ♞e5	♞c6 bc	♞c6 ♟d8	♞a8 ♟f6	♟a3 ♞g5	0-0 (18)		
12 ♟e7	f4 ef ⁽¹⁹⁾	♟f3 ♞d7 ⁽²⁰⁾	0-0 a6	♞e2 ♟g6	d4 ♞e7	♞d1 0-0	c4 ♞d6 ⁽²¹⁾
13	... f5	d4 fe	♟e5 ♞f6	♟g4 ♞g6	♞f4 d6	♟e3 ♟f6 ⁽²³⁾	♟a3 ♞e7	♞b3 d6	♟ac2 ♟d8	♞g3 ♟f7	♞c4 0-0 ⁽²²⁾
14 ♟f6	♞g5 ♞e7 (24)	♟d2 0-0	♞e2 ♞e8	0-0 d6	♟c6 bc	f3 ♞g6	♟e4 ♟e4	♞e7 ♞h3
15 ed	ef! d5	♟d4 ♟d4	♞h5 g6	fg ♟f6	g7 ♟h5	gh♞ (26)			
16	... ♟ge7	♞c4 ♟g6 ⁽²⁷⁾	d4 ♞e7 ⁽²⁸⁾	h4! ♞h4	♟h4 ♟h4	♞h5 ♟g6	♞g5 ♟ce7	♟d2 d6	0-0-0 c6	de ♟e5	♞e2 (29)
17	... ♞c5	d4 ed	cd ♞b4	♞d2! ♞d2	♞d2 d5	cd ♟ce7	♞b5 ♞d7	♞c4 ♟f6	♟c3 (30)		
18	... ♞e7	d4 d6	♞b5 ♞d7	0-0 ♟f6	♞e1 0-0	d5 ♟b8	♞d7 ♟bd7	c4 c5	♟c3 ♟h5	♞c2 ⁽³¹⁾	
19 ed	cd d5	ed ♟b4	♞b5 ♞d7	♞d7 ♞d7	0-0 ♟d5	♟e5 ♞d6	♞g4 ♞f6	♟c3 ♟ge7	♟e4 ♞e6 ⁽³²⁾
20	... d6	d4 ♞g4	♞b5 a6	♞c6 bc	de ♞f3	♞f3 de	0-0 ♞f6	♞g3 h5	f4 ♞c5	♞e3 h4	♞f2 ♞e3 ⁽³³⁾

1. 4... ♖d6 5. ♗a4 ♘d7 6.ed ♗d5 7.0-0 0-0-0 8. ♘c4 ♗e4 9. ♖g5
♗g6 10. d4! ±

2. ± ზოგდანოვი - მიჰაილოვი C44 (7;36)

11... ♖f6 12. ♗a6 ♗e6 13. ♘d7 ♖d7 14. ♗b7±

11... ♖f6 12. ♘d7 ♖d7 13. ♖d2 ♘d6 14. ♖f3 ♗h5 15.0-0 0-0 ±

3. 14.f3! ♗e8 15. fefe 16. ♖a3! ♖f5 17. ♖c2 ♘b7

**მ. ჩიგორინი - ვ. სტეინიცი, ვენა 1898: 17...h5? 18. ♖f1 ♖h4 19. ♘f4
♖g6 (Δ19...g5 20. ♘e5 ♗h7) ∞**

20. ♗a6 ♖b8 (20... ♘b7-ზე კარგავენ მხედარს) 21. ♖fe3 ♗e6
(21... ♗d7 22.d5 ♖f4 23.dc ♗c8 24. ♗b5 ♖a8 25. ♖d5!) 22. ♘c7±

თუ 16...e3, მაშინ 17. ♖f1 ♖f5 18. ♖c2 ♘b5 19. ♖fe3! თუ 14...ef
15. ♖f3(Δ ♖e5)

თუ 10...ed 11.cd ♗b8 12. ♖c3! ♘f3 (12...g6 13. 0-0 ♘g7 14. ♗e1)
13. ♗f3 ♗d4 14. 0-0±

4. ± ეალეს - ბელიაევსკი, გრონინგენი 1969/1970 C44 (4;27)

13...b5 14. ♖b5 ±

13...c5 14.cd cd 15. ♖e5 ♗d8 16. ♘f4 ±

თუ 8... ♗e4, მაშინ 9. ♘e3 ♘f3 10. ♖d2 ♗g6 11. gf (Δ0-0-0) ± რეგან
- ტამარგო, აშშ, 1976. C44 (4;26)

5. 7...e4 8. ♖fd2 ♖g6 9. 0-0 ♙d7 10. ♙c4 ♗a5 11. ♗b3 f5 12. ♙f7
♗e7 13. ♖c4 ♗a6 14. ♙g5 ♖f7 15. ♖d6#

ჩიგორინი-გოსსიპი, ნიუ იორკი 1889.

7...ed 8. cd ♙d7 9. ♖c3 ♗f5 10. 0-0 a6 11. ♙e3 ±

7... ♙d7 8. 0-0 ed 9. cd 0-0-0 10. ♖c3 ♗h5 11.d5! ♖d5 12. ♖d5 ♗d5
13. ♗d1 ♗h5 14. ♙e3 ±

მ. ჩიგორინი-ნივი, ოსტენდე, 1907წ.

14... ♙d6 15. ♗ac1 ♗he8 16. ♗d6! cd 17. ♙a7 ♗h6 (იმუქრებოდა
18. ♙c6 ♙c6 19. ♗c6!) 18. ♗c3 ♗g6 ±

14...a6 15. ♙a6! ♖b8 (15...ba16. ♗a6 და 17. ♗d3) 16. ♙b7! ♖b7
17. ♗a7 ♖c8 18. ♗ac1+-

6. ± ტოლუში - პეტროსიანი, საბჭოთა კავშირი 1957წ. C44 (3;21)

7. 11...d5 12. ♗e5! ♗e8 13. ♗e8 ♗e8 14. ♖f2±მაკარიევი-პერენი,
ზალანი, 1973-16/(204)

თუ 14... ♙g4 15. ♙e2 ♗h4 16. ♗d1! ♗e8 17. ♙d3 და 18. ♗e1±
„ეტლი და ორი ფიგურა ლაზიერზე ძლიერია“ (ჩიგორინი).

11. ♗e4 ♙a6 12. ♖d1! d5 13. ♗e5 მინევი-ჰაგრიპეტროვი, 1953.
13... ♙f1! ∞, საქსი.

**8. 5... ♖e7 6. ♖e5 ♖g6 7. ♙d3 ♖e5 (7... ♖f2? 8. ♙g6! ♖d1 9. ♙f7 ♖e7
10. ♙g5 ♖d6 11. ♖c4 ♖c5 12. ♖ba3 ♖c3 13. ♙d8 ♖d5 14. ♙d5 ♖d5**

15. 0-0-0 +- უპარტი - კოიპიში, მინსკი, 1974.

7... ♖c5 8. ♜g6 hg 9. ♜c3± მინევი-ბაროზა, ზაგრები, 1955წ

8. ♜e4 ♜c5 (8...d6 9. ♞c2 g6 10.f4 ♖g4 11.0-0 ♜g7 ∞

9. ♞h5 d6 10. ♜g5 ♞d7 11.0-0 ♞g4 = C44 (10;57)

5... ♖b8 6. ♜d3 ♖c5 (6... ♖f6 7. ♖e5 ♜c5 8. 0-0 0-0 9.b4! ♜b6

10. ♜g5 ± ჩიგორინი-გუნსბერგი, ლა ჰავანა, 1890.9... ♜e7!?)

7. ♖e5 ♖d3 8. ♖d3 d6 (8... ♜e7 9. ♞g4 0-0 10. ♜h6 ♜f6 11.d6 ♞e8

12. ♜e3 ♖c6 13.0-0 ± ბლაუ-კრარკე, ლაუგანოს ოლიმპიადა, 1968)

9.0-0 ♜e7 10. ♞f3 0-0 11. ♖d2 ♖d7 12. ♞e1 ♖f6 13.h3 ♜d7= კონი-

შლესტერი, ლონდონი 1890.

ან 12. ♖c4 ♞e8 13. ♞e1 ♖f8 14. ♜f4 a5= მნაცაკანიანი-მოისევი,

სსრკ. 1968.

9. 6... ♖f2 7. ♞d5! ±

10. 14.e6!±

11. 8... ♜e7 9. ♞b3! ♖d4 10. ♜d7 ♞d7 11.cd ±

5... ♜c5 6. ♜c6 bc- გადავდით C44(8)-დან C54 (4;22)-ში თეთრების
ზედმეტი ტემპით.

12. ველიმროვიჩი-ტრიფუნოვიჩი, იუგოსლავია, 1962წ. 13. ♖c3

0-0 14.fe fe 15. ♜f4±

ან 6...f5

ახ 6... ♖c5 7.cd ♗e6 8. d5 ♗ed4 9. ♗d4 ♗d4 10. ♖e4 ♗b4 11. ♗c3
c5 12. ♗d3 ♖e7 13. 0-0 d6 14. ed ♖e4 15. ♗e4 ± ჩიგორინი-ვაინშტეინი,
ნაზაროვი, მოსკოვი, 1904წ.

თუ 5.e5-ზე 5... ♗d5?! პარტიაში ჩიგორინ - გუნზბერგი, 1890, ასე
გაგრძელდა: 6. ♗b5 a6 7. ♗a4 ♗e7 8. ♗d4 ♗d4 9. ♖d4 ±

პარტიაში თხელიძე (თბილისი) - ზადალიანი (ერევანი), ნსს
„ბურევესტნიკის“ საკავშირო ჩემპიონატის ნ/ფინალი, იალტა, 1980,
იყო: 5... ♗g8 6.cd ♗b4 7. ♗c3 d6 8. ♗b5 ♗d7 9. ♗g5 ♗ge7 10. 0-0 0-0?
11. ♗d5 de 12. ♗c6 ♗c6 13. ♗b4 ♗f3 14. ♖f3+-

13. 5... ♗e4 6. ♗e5 ♗d7 7. ♖b3 ♗e5 8. ♖d5 ♗b5 9. ♖e5 ♖e7
10. ♖b5 c6 11. ♖e2 ± C44 (8;43)

6... ♖f6 7.0-0 a6 8. ♖a4 ♗d7 9. ♗d7 ♖d7 10. ♗d2 ♗d2 11. ♗d2 ♗d6
12. ♗d3 b5 13. ♖c2 g6 14.b4 ♗e7 15. a4 c6 16.g3 ♖f3 17. ♗ef1 ♖h5
18. ♗a2 ♖c7 19. ♖c1! h6 20. ♗f4! ♗f4 (20... ♗he8 21. ♗d6 ♖d6 22. ♖f4
(△ ♖f7 ±) 21. ♖f4 ♖d7 22. ♖f7 ♗he8 22. ♗ae2!+-

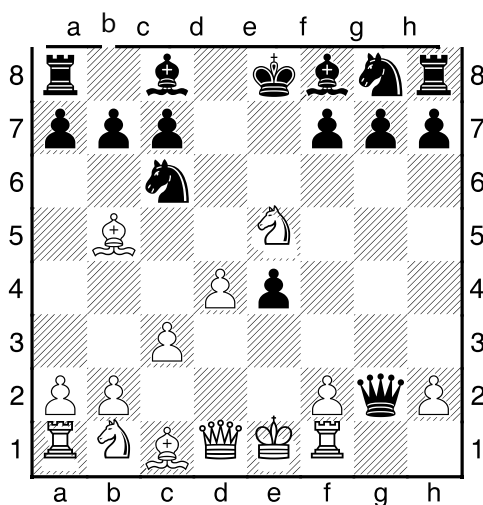
14. 14.de d4 15. ♗c1± ნეუმედინოვი-ვალენტინოვი, 1963

15. 5... ♗d7 6. ♗d7 ♖d7 7.d4 ed 8. ♖d3 ♖d3 9. ♗d3± ტარტაკოვერი.

16. ∞, მინევი - ფილჩევი, C44 (7;37)

17.

ტაბია 2

ა) 7... ♖ d6! 8. ♗ h5 g6 9. ♗ h4 ♖ d7 10. ♜ c6 a6

11. ♖ a4 ♖ c6 12. ♖ c6 bc ∞, კომპიუტერის ანალიზი

ბ) 7... ♖ d7 8. ♜ d7 ♗ d7 9. d5 a6 10. dc +-

გ) 7... ♖ h3 8. ♜ c6 bc 9. ♖ c6 ♗ d8 10. ♜ d2! ♜ b8 11. ♖ e4 ♗ g5 12. ♜ h1

დ) 7... ♜ e7 8. d5 a6 9. dc ♜ c6 10. ♖ c6 bc 11. ♗ a4 ♖ d6 12. ♗ c6 ♗ e7

13. ♜ c4 ♖ h3 14. ♜ e3 ♗ h2 15. ♗ e4 ♗ d7 16. ♜ h1+- თხელიძე (თბილისი) - ნეკრასოვი (ლენინგრადი), მოსკოვი, 1963წ.

8... ♖ h3 9. dc bc 10. ♖ c4 ♜ g6 11. ♜ f7 ♖ e7 12. ♖ e3 ♜ f8 13. ♗ a4 ♖ d7 14. ♜ d2 ♗ g4 15. ♜ e4 ♜ f7 16. ♖ f7 ♗ f7 17. ♜ g5 ♖ g5 18. ♗ g4 ♖ g4 19. ♖ g5 ♜ e5 20. f4 ♜ d3 (20... ♜ f3 21. ♗ f2 ± ნეელოვი-ალშულერი, 1967) 21. ♗ d2 ♜ b2 22. ♜ ae1 ♗ f8 23. f5 ♜ c4 24. ♗ d3 ♜ d6 25. f6 (1:0) მერაბ თხელიძე - ბორის სპასკი, მოსკოვი, 1963.

18. ± ნიკიტინი-იზვოსჩიკოვი, საბჭოთა კავშირი 1968წ. C44 (7;39)

19. 7... ♖ e6 8. ♗ a3 e3 9. 0-0 ed 10. ♙ d2 0-0-0 11. ♙ e3 +- გუფელდი-სანსი, თბილისი, 1980. C60 (2;10)

20. 8... ♙ e6 9.0-0 0-0-0 10.d4 ♗ h5 (10...h6 11.c4 ♗ d6 12.d5± ბოგდანოვი-ფარბული, 1962; 10...♗ b8!? 11. ♗ g5 ♗ d4 12.cd4 ♗ b5 13. ♗ f7 ♗ f5 14. ♗ f5! ♗ f5 15. ♙ e3! ± ბულგარელი დიდოსტატების ანალიზი; 8...♗ h5!?) 11.c4! ♙ g4 12.d5 ♗ f5! 13. ♙ f4! ♙ c5 14. ♗ h1 ♗ d4 15.b4 ♙ f3! 16. ♗ f3 ♗ f3 17.bc ♗ h2! 18. ♙ h2 ♗ g3 19. ♗ g1 ♗ e2 20. ♗ f1 (20. ♗ h1 ♗ g3=) 20... ♗ d4 21. ♙ g3 ♗ e2 22. ♗ g1 ♗ e3= 15... ♗ f3?! 16.bc ♗ h2 17. ♗ g1! (17. ♙ h2? ♗ g3!) 17... ♗ d4 18. ♗ a7! ♗ b5 19.cb ♗ d5 20. ♗ c3 ♗ d4 21. ♗ h2 ♗ c3 22.c6! (1:0) ფილჩევი-პელიტოვი, სოფია 1954წ. C60 (2;11)

21. 14. ♗ c3 ♙ g4 15. ♗ e4 ± ჰრისტოვი-ტიჩიევი, 1974. C60 (2;12)
6... ♗ e7!? ± ვნახოთ დაწვრილებით C60-ში.

22. 14. ♙ e6 ♙ e6 15. ♗ e6 ♗ fe8 16. ♗ b3 ♗ ab8 17.a4 ♗ h8 18.a5 ♗ d8 19.0-0 ♗ h5 20. ♗ a4 ♙ g5 21.d5 ♙ e3 22. ♗ e3± ლუბოვეიჩი-პახმანი, მანილა, 1976-22/(263) C44 (4;21)

23. 8... ♙ e7 9. ♗ d2 ♗ f6 10. ♙ c4 d5 11. ♗ d5 ♗ g2 12. ♗ f6 ♙ f6 13. ♗ h5 g6 14. ♗ d5 ♗ h1 15. ♗ e2 ♙ g4 16. ♗ e3± მეშკარიოვი-დიმოვი, 1959.

24. 6... ♗ e7 7. ♗ c4 d5 8. ♗ e3 ♗ f7 9. ♗ b3 ♗ e7 10.c4!± პახმანის ანალიზი.

25. 14. ♖ c4 d5 15. ♗ e2± შნეიდერი-ვესტერნენი, იურმალა 1978.
C44 (4;21)

ან 7. ♖ b5 0-0 8. ♗ b3± როზენტალი-ანდერსენი, ზადენ-ზადენი,
1870.

26.±

თუ 4...d6 5.ef ♖ f5 6. ♖ b5 ed 7. ♗ d4 ±

27. 4...d5. ed ♗ d5 6. ♗ b3 ♗ a5 7. ♗ a4 c6 8. ♖ f1±

თუ 8...b5? 9. ♖ b5!

28. 5...ed 6. cd ♖ b4 7. ♗ c3 0-0 8. h4 ♗ e8 9.h5 ♗ e4 10. ♗ f1 (△ ♖ f7) ±
რელშტაბი.

თუ 8...♗ e7 9. ♗ d3 ♗ e8 10. ♗ g5 ♗ d8 11.h5 ♗ f8 12.h6 g6 13. 0-0
♖ c3 14.c3 ♗ c6 15. ♗ h3 +-

29. ±; ველიმიროვიჩი-ტალი, 27/(266)

12...de 13. ♖ b3 (△ ♗ c4)

9...f6? 10. ♗ g6! +-

6... ♗ h4 7. ♗ h4 ♖ h4 8. ♗ h5 +-

30.±

საინტერესოა 4.b4 ♖ b6 5.b5 ± C44 (4;21)

31. ± მატანოვიჩი-ფაირუსტი, ლოგანოს ოლიმპიადა, 1968.

32. 14. ♗ e6 fe15. ♗ c5 ♗ f5 16. ♗ e6 ♗ e7± დავით ჯანოვის
ანალიზი.

33. 14. ♗ e3 ♗ h6 15. ♗ d2 ef16. ♗ f4 ♗ e7 17. ♗ b3 ♗ d8 18. ♗ e2 g5
19. ♗ f2 g4 20. ♗ af1 g3 21. ♗ f4 gh 22. ♗ h1 ♗ g5 23. ♗ f3 ♗ d6 24. ♗ d4 ♗ g6

25. ♖ f7 h3 26. ♗ g3 ♕ g3 27. ♕ g3 ♖ g3 28. ♖ c5 ♗ g8 29. ♗ f5 ♖ d3 30. ♗ g7 (1:0)

მ. თხელიძე - ი. ელიგულაშვილი, თბილისი 1987.

§3 ალიოხინის დაცვა

1.e4 ♗ f6 2. ♗ c3 d5 3.e5

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	... ♗ fd7	e6 fe	d4 c5	♗ f3 ♗ c6	dc g6	h4 ♗ f6	♖ b5 ♖ g7	♖ f4 0-0	♖ c6 bc	♖ e5 ♕ a5	h5 ♗ h5 ⁽¹⁾
2 ♖ g7	h5! ♕ a5	♖ d2 ♕ c5	hg hg	♖ h8 ♖ h8	♗ h4! ♗ de5 ⁽²⁾
3 ♗ f6	♖ b5! ♖ d7	0-0 ♕ c7	♖ e1 h6	♖ c6 bc	♗ e5 g5	♕ d3 ♖ g8 ⁽³⁾
4 ♗ c5	♖ b5 ♕ a5	0-0 g6	♕ d4 ♖ g8	♖ f4 ♖ d7	♖ d6 ♗ d4	♖ d7 (4)±
5 ♕ a5	♖ b5 g6	♖ d2 ♕ c7	♕ e2 ♗ c5	♕ e3 ♕ d6	♕ d4 ♖ g8	♖ f4 ♖ d7 ⁽⁵⁾
6 ♗ f6 ⁽⁸⁾	♗ f3 c5 ⁽⁷⁾	dc ♗ c6	♖ b5! ♖ d7	0-0 ♕ c7	♖ e1 h6	♖ c6 bc	♗ e5 g5	♕ d3 ♖ g8 ⁽⁶⁾
7 ♗ f6	ef ♕ f7	♗ f3 ♖ f5	♗ e5 ♕ e8	g4! ⁽⁹⁾					
8	... ♗ e4	♗ e4 de	d4 ed	♖ d3 ♗ c6	♗ f3 (10)						
9	... d4	ef dc	fg cd	♖ d2 ♖ g7	♕ h5 (11)						
10	... ♗ fd7	e6 fe	d4 e5!?	♗ d5 ed	♖ f4 e5	♖ d3 ⁽¹²⁾ ♖ d6!					

1. შპილმანის შეტევა

თუ 1.e4 ♗ f6 2. ♗ c3 e5 3. ♗ f3, მაშინ გადავალთ ან რუსულ პარტიაში, ან ოთხი მხედრის დებიუტში, რომლებიც ჩვენი დებიუტების სისტემაში ძირითადი დებიუტებია.

∞ ა. იზვოზნიკოვი - ვ. ბაგიროვი, გომელი 1968. 14. ♖ h5!?

B02 (2;10)

11... ♗ e4! 12. ♖ e5 ♖ e5 13. ♗ e4 ♖ g7 14. ♖ b5 de 15. ♕ d8 ♖ d8 16. ♗ g5 ♖ b2 17. ♖ d1 ♖ d1 18. ♕ d1 e5 19. ♖ c4 ♕ g7 20. ♗ e4 ♖ f5=
ლიუბლინკი-მიკენასი, მოსკოვი 1949.

10. $\Delta e5!?$ $\text{♙} d7$ 11. $\text{♙} c6$ bc 12. $h5!$ $\Delta e4!?$ 13. $\Delta e4$ $\text{♙} e5$ 14. hg $\text{♙} c7$
15. $\text{♚} h7$ 0-0-0 16. $\Delta g5$ $\text{♚} hg8$ 17. $\text{♙} e2$ $\text{♚} de8$ 18. $\Delta f7$ $\text{♙} f6+-$ **თხელიძე**
(თბილისი)-**ბრეიტმანი** (ტყვარჩელი), საქართველოს ვაჟთა 31-ე
ჩემპიონატის ფინალი, ბათუმი 1960წ.

2. 14. $\Delta g6!$ $\Delta g6$ 15. $\text{♙} d3$ $\Delta ce5$ 16. $\text{♙} g6$ $\Delta g6$ 17. $\text{♙} h5$ $\text{♙} f7$ 18. $\Delta e4\pm$
შტეინერი-ჰანსენი, მიუნხენი, 1936.

9... gh 10. $\text{♙} e2$ $\text{♙} a5$ 11. $\Delta g5$ $\text{♙} c3$ 12. bc $\Delta f6$ 13. $\text{♙} h5$ $\text{♙} d7$ 14. 0-0 $\Delta h5$
15. $\text{♙} h5$ $\text{♙} c3$ 16. $\text{♚} b1$ $\text{♙} c2$ 17. $\text{♚} b3$ $\text{♙} g6$ 18. $\text{♙} h2$ $e5$ 19. $f4$ $\text{♙} c7$ 20. fe $\text{♙} e6$
21. $\text{♚} f6 +-$ **შაშინი-შმიდი**, ერევანი 1965.

3. 14. $b4$ $\text{♙} g7$ 15. $\text{♙} g6$ $\text{♙} d8$ 16. $\text{♙} f7$ $\text{♙} e8$ 17. $\text{♙} e6$ $\text{♚} f8$ 18. $b5$ $\Delta e4$
19. $\text{♚} e4$ de 20. $\text{♙} f4!$ +- **შპილმანი-ლანდაუ**, მატჩი 1933.

4. \pm ფლორიანი-შტეინერი, ბელგრადი 1948.

5. 14. $\text{♙} e3$ $e5$ 15. $\text{♙} e5$ $\Delta e5$ 16. $\Delta e5$ $d4$ 17. $\Delta d7!$ **\pm თხელიძე**
(თბილისი) - **კოროლიოვი** (ლენინგრადი), საკავშირო მეექვსე
გუნდური თამაშების ფინალი, ბელცი, 1972. 7... $a6$ 8. $\text{♙} e3$ (8. $g3!$?) $\Delta f6$
9. $\text{♙} g5$ $\text{♙} c7$ 10. $g3!$ **\pm კერესი-ლიუბოვიჩი**, ლას-პალმასი, 1973.

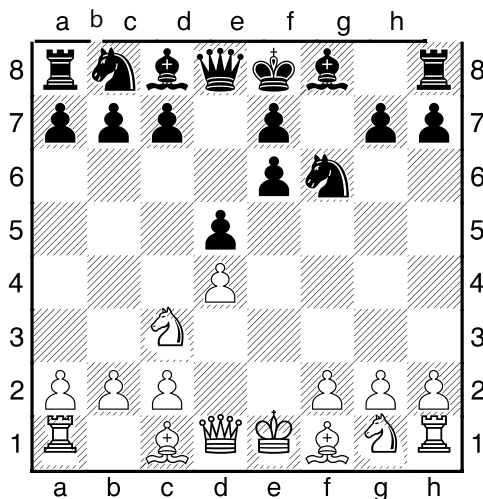
7... $\Delta c5$ 8. $\text{♙} b5$ $\Delta d7$ 9. $\text{♙} e2$ $\Delta f6$ 10. $\Delta e5$ $\text{♙} d7$ 11. $\text{♙} c6$ $\text{♙} c6$ 12. $\text{♙} g5$
 $\text{♙} c7$ 13. 0-0-0 $g6$ 14. $\text{♙} f6!$ ef 15. $\Delta c6$ $\text{♙} c6$ 16. $\Delta d5$ $\text{♙} f7$ 17. $\Delta c3$ $\text{♙} e7$
18. $\text{♚} h1$ $\text{♚} hd8$ **\pm თხელიძე** (თბილისი) - **გუსეინოვი** (მაჰახელა), ნსს
„ბურევესტინიკის“ საკავშირო ჩემპიონატის ნ/ფინალი, თბილისი
1961.

6. 14. $b4$ $\text{♙} g7$ 15. $\text{♙} g6$ $\text{♙} d8$ 16. $\text{♙} f7$ $\text{♙} e8$ 17. $\text{♙} e6$ $\text{♚} f8$ 18. $b5$ $\Delta e4$
19. $\text{♚} e4$ de 20. $\text{♙} f4!$ +- **შპილმანი-ლანდაუ**, 1936. B02 (2;10)

7. 6... $g6$ 7. $\text{♙} f4!?$ **ჰორტი**

8. 5...g6 6.h4...

ტაბია 3

ა) 6... ♖f6?! 7.h5! gh8. ♙e2 ♗d6 9. ♘h5 ♘d8 10. ♖f3 ±

7... ♖h5 8. ♗h5 gh 9. ♗h5 ♘d7 10. ♖f3 ♙g7 11. ♙h6 ♙f6 12. ♖d5! ±
 ბელინი-კოვაჩევიჩი, კარლოვიცი 1979.

პარტია თხელიძე-ტერაშვილი, თბილისი 1976, ასე გაგრძელდა:
 12...ed 13. ♗d5 ♘e8 14. ♗h5 ♘d7 15. ♖e5 ♙e5 16.de c6 17. ♗d1 (1:0)

ბ) 6... ♙g7 7.h5 ♖f8! 8. ♖f3!? (ბაგიროვის სვლა) c5 9. ♙e3 ♖c6
 10. ♙b5 e5±; ან 8.h6 ♙f6 9.g4 ♗g8 10.g5 ♙h8 ∞

პარტია მ. თხელიძე (თბილისი) - ვ. ილენჩენკო (კიევი), კაუნასი,
 1988, ასე გაგრძელდა:

8. ♖f3!? c5 9. ♙e3 ♖c6 10. ♙b5 e5 11.h6 ♙h6 12. ♙h6 ed 13. ♖d4
 ♗d6 14. ♖c6 bc 15. ♗d5 ♗d5 16. ♖d5 ♙d7 17. ♙c4 cd 18. ♙d5 0-0-0
 19. ♙g7 e6 ±

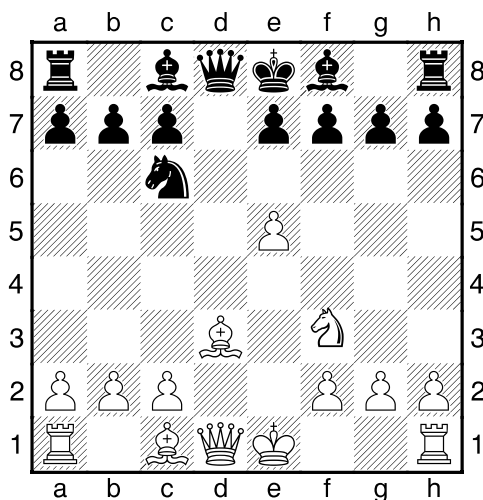
გ) 6... ♙g7 7.h5 c5 8.hg hg 9. ♗h8 ♙h8 10. ♗g4 ♖f8 11. ♙d3 cd
 12. ♙g6 ♖g6 13. ♗g6 ♘d7 14. ♖ce2 ♖c6 15. ♖f3 ♗b6 16. ♗h7 ♙f6 17.g4
 d3 18. ♗d3 ♗b4 19.c3 ♗g4 20. ♙f4 ♗f5 21. ♗d1 ♗d3 22. ♗d3 b6 23. ♗e3

♖a6 24. ♗ed4 ♗d4 1/2-1/2 მ.თხელიძე - ვ. ჩიქოვანი, საქართველოს ვაჟთა ჩემპიონატი, უმაღლესი ლიგა. თბილისი 1997.

9. ±; ტარტაკოვერი-ნილსონი

10.

ტაბია 4

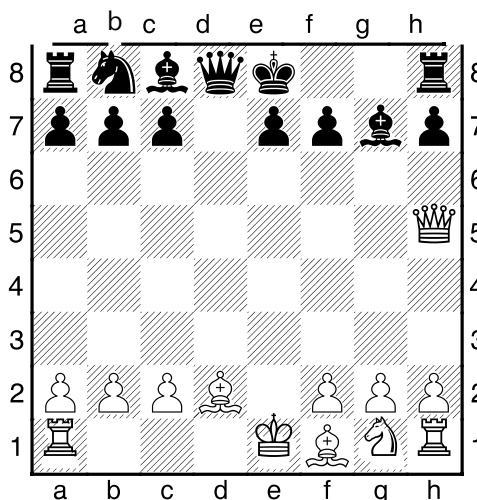
ა) 7... ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♖f3 ♖d4 10. 0-0 ♖e5 11. ♗f4 ♖f6 12. ♜ad1= რიტოვი-კარპოვი, სსრკ, 1969. 12. b4 (Δb5±)

ა¹) 9... ♗e5 10. ♖b7 ♗d3 11. cd f6 12. 0-0 e6 13. ♗f4 e5 14. ♜fe1 ♗d6 15. ♖d5 ♗e7 16. ♖c6 ♗f7 17. ♖c4 ♗g6 18. ♗g3 ♜e8 19. ♜e4 h5 20. d4 ed 21. ♜d4 ♗d6 22. ♗d6 cd 23. ♖d3 ± თხელიძე (საქართველო) - აკუგ ბურაკი (თურქეთი), მოყვარულთა მსოფლიო მეორე ჩემპიონატი. დიდი ბრიტანეთი, ჰასინგსი 1997.

ბ) 7... g6 8. ♗f4 ♗g7 9. ♖e2 0-0 10. 0-0-0 ♗d4 11. ♖e3 ♗f3 12. ♗b5! ♗d7 13. ♗d7 ♗h4 14. ♖g3 (1:0) თხელიძე - იაკობაშვილი, თბილისი 1974.

11.

ტაბია 5

ა) 7... ♖d6 8. ♜f3 ♗g6 9. ♖c5!? (Δ 0-0-0) ჰორტი ±

ბ) 7... ♖d4 8.c3 ♗e4 9. ♙e3 ♜c6 10. ♜f3 ბაგიროვი ±

8. ♜f3 ♗b2 9. ♜d1 ♗f6 10. ♙c4 ♜c6 11. ♜g5 e6 12.0-0 ♗g6 13. ♗h4 h6 14. ♜e4 ± მერაბ თხელიძე - ჯემალ ბერაძე, ამიერკავკასიის ჩემპიონატი, თბილისი 1963. 14...f5 15. ♙b4!! ♜b4 16. ♗d8 ♜f7 თუ 11... ♜e5? 12. ♙c3 ♜f3 13. ♜f1!!+-

ბ¹) 9... ♗a2 10. ♗b5 c6 (10... ♜c6 11. ♙c4±) 11. ♗d3 (Δ ♗d8) ±

ბ²) 9... ♗c2 10. ♗d5 0-0 11. ♙d3 ♗c6 12. ♗h5 ♗e6! 13. ♙e3 f5 14.0-0 ♗g6 15. ♗h4±

ბ³) 8... ♗g4 9. ♗b5 c6 10. ♗b3 ♗e6 11. ♗e6 ♙e6 12. ♜g5 ♙f5 13. ♙c4 e6 14.0-0 h6 15.g4! ♙g6 (15... ♙g4 16. ♜dg1 hg 17. ♜g4 ±) 16. ♜e6! fe 17. ♙e6 ±

12. ± 9. ♗h5 ♜f8

§4 პირე-უფიბევის დაცვა

1.e4 d6 2.d4 ♁f6 3. ♁c3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	... c6	♁f3 ♁g4	h3 ♁h5	♁e2 e6	♁g5 ♁e7	0-0 d5	e5 ♁fd7	♁e7 ♙e7	♁e1 ♁g6 ⁽¹⁾	
2 ♙a5	e5 ♁e4	ed ♁c3	bc ed	♁d3 ♁e7	0-0 0-0	♙e1 ♁e6	♙b1 b6	c4! ⁽²⁾
3	... ♁bd7	f4 e5	♁f3 c6 ⁽³⁾	de de	fe ♁g4	e6 fe	♁g5 ♁de5	♙d8 ♙d8	h3 ♁h6	♁f4 ♁g6 ⁽⁴⁾
4	... e5	de de	♙d8 ♙d8	♁c4 ♁e6	♁e6 fe	♁e3 ♁d6	f3 a6	♁ge2 ♁c6	♁d1! b5	♁f2 ♁b4 ⁽⁵⁾
5	... g6	♁g5 c6	f4 ♁g7	♁f3 0-0	♁d3 ♁g4	h3 ♁f3	♙f3 ♙b6 ⁽⁶⁾			
6 ♁bd7	f4 h6	♁h4 ♁h5	f5 ♁g7	fg fg	♁c4 c5	♁ge2 ♁b6	♁b5 ♁d7	0-0 ♁b5 ⁽⁷⁾
7 ♁g7	e5! ⁽⁸⁾							
8 h6	♁e3 c6	♙d2 b5	f3 ♁g7	♁d3 ♁bd7	♁ge2 ♁b6	b3 a5	a4 ⁽⁹⁾	
9 ♁g4	♁c1 e5	f3 ed	♙d4 ♁f6	♁e3 ♁g7	♙d2 0-0	0-0-0 ♙h7	♁ge2 ♁bd7 ⁽¹⁰⁾
10 a6	f3 b5	♙d2 ♁bd7	a4 b4	♁d1 ♙b8	♁h3 c5	dc ♁c5	e5 ♁h3 ⁽¹¹⁾

1.e4 g6 2.d4

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	... c6	c3 d5	e5 ♁h6	f4 ⁽¹²⁾							
12	... d6	♁c4 ♁f6	♙e2 ♁c6!?	♁f3 ♁g4	♁b5 ♁d7	c3 e5	d5 ♁cb8	h3 ♁f3	♙f3 ♁e7! ⁽¹³⁾		
13	... ♁g7	♁c3 ♁c6	d5 ♁d4	♁e3 c5	♙d2 ♁f6	f3 d6	♁ge2 ♁e2	♁e2 ♙b6	0-0-0 ♁d7	♁h6 ♁h6	♙h6 0-0 0 ⁽¹⁴⁾
14 a6	g3 b5	♁g2 ♁b7	♁ge2 e6	0-0 ♁e7	a4 b4	♁a2 a5	c3 bc	bc 0-0	♁a3 d6 ⁽¹⁵⁾
15	... d6	♁c3 e5	de de	♙d8 ♙d8	♁c4 ♁e6	♁e6 fe	♁e3 ♁d6	f3 a6	♁ge2 ♁c6	♁d1! b5	♁f2 ♁b4 ⁽¹⁶⁾
16	♁c3 ♁bd7	f4 e5	♁f3 ♁gf6	de de	fe ♁g4	e6 fe	♁g5 ♁de5	♙d8 ♙d8	h3 ♁h6	♁f4 ♁c6 ⁽¹⁷⁾
17 ed	♙d4 c6	♁e3 d5	ed ♁c5	♙d3 ♙e7	♁d4 ⁽¹⁸⁾		
18 c6	♁e3 ♙b6!?	♙b1 d6	♁f3 ♁f6	♁e2 ♙c7	0-0 ♁bd7	a4 0-0	♁d2 e5	de de	♁c4 ♙d8 ⁽¹⁹⁾
19	♁c3 c5	dc ♙a5	♁d2 ♙c5	♁d5 ♁a6	♁f3 e6	♁c3 ♁c3	♁c3 ♁f6	♙d2 0-0 ⁽²⁰⁾		

1. =; ჰელტერსი - მორტშტეინი, ესნბერგი, 1988-46/(156)

2. ± გროსპეტეზი-რადუტოვი, ბიეტი, 1989.

3. 5...ed 6. ♖d4 c6 7. ♙e3 d5 8.ed ♙c5 9. ♖d3 ♗e7 10. ♜d4±

ჯ.პოლგარი-რივასი, დოს ჰერმანოს, 1993-57/(130).

4. 13.0-0-0 ♗e8 14. ♙c7 ♙e7 15. ♜f3 ♙d7 16.e5 ♜c8 17. ♙d6±

გოლოდ-ჰადესონი, ფორლი, 1992-56/(131).

5. 13. ♗d2 c5 14.a4! ♗c7 15. ♜c3 ♗c6 16. ♜a3!± ბრაუნნი-

ბეტრანელი, აშშ, 1996-67/(139)

თუ 10. ♜h3!? იუდასინი-მურშრედი, ოლიმპიადა, ერევანი, 1996-57/(140). იუდასინი: 10... ♜c6! (Δ ♗e7; h6; ♜af8) ±

6. ∞, ვ.ნ. კოზლოვ-ჰორტ, დეჩინი, 1979.

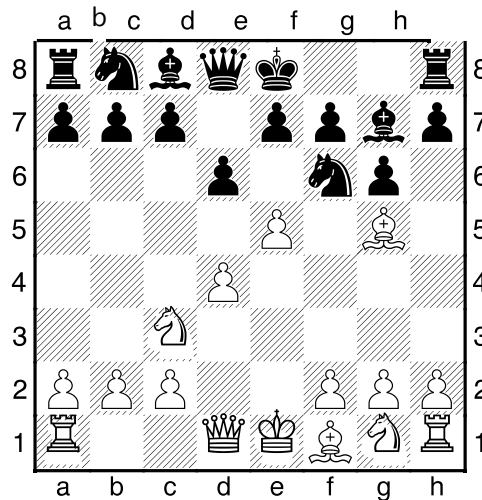
7. 13. ♜b5 ♗d7∞ რიჩარდსონი-ბეაჩი, 1970. თუ 6. ♙g7 ვასიუკოვი:

7. ♗f3! 0-0 8.0-0-0 a6 9.e5! ♜h7 10. ♙d3 ♜b6 11. ♜ge2 ♗e8 12. ♜he1 f6

13.ed cd 14.f5!= ვასიუკოვი-პარმან, 1966-1/(94)

ასევე ვასიუკოვი - ი. პრიბილ, 1987-24/(180): 5.f4 c5 6.e5 ♜h5 7.g4 cd 8. ♗d4 de 9.de! ± 1987-24/(180)

8. ტაბია 6

ა) 5...de 6.de ♖g4 7.♗d8 ♘d8 8. ♖f3 ♙e6 9. ♙h4 ♖e5 10. ♖g5 ♙d7
11. ♙g3 ♖bc6 12. ♙b5= რაესტე-პარმა, ნიცა (ოლიმპიადა), 1974-17/(182)

ა¹) 8... ♖e5 9. ♖e5 ♙e5 10.0-0-0 ♙d7 11. ♙c4 ±

ა²) თხელიძე-ჭიპაშვილი, თბილისი 1977: 8. ♗d1 ♙d7 9.e6!?fe
10. ♙c4 ♘e8 11. ♖ge2 ♖c6. საჭირო იყო 12. ♖b5 ♗c8 13. ♖f4±

ბ) 5...de 6.de ♖fd7 7.e6!?fe 8. ♖f3 c6 9. ♙e2 0-0 10.0-0 ♖f6 11.♗c1
♖d5 12. ♙h6= ივანოვიჩი-პლანიეჩი, იუგოსლავია, 1978-25/(174) B07
(31;169)

გ) 5...de de6.♗d1 7. ♗d1 ♖fd7 8. ♖d5 ♙e5 9. ♖f3 ♙d6 10. ♙e7 ♙e7
11. ♖c7 ♘d8 12. ♖a8 b6 13. ♙c4 ♙b7 14. ♖e5! ± კერესი

გ¹) 5...de 6.de ♗d1 7. ♗d1 ♖g4 8.h3! ♖e5 9. ♖d5+- მერაბ
თხელიძე-გურამ კალატოზიშვილი, თბილისი, 1955წ.

დ) 5... ♖g8 6. ♖f3 ♖c6 7. ♙c4 de 8.de ♗d1 9. ♗d1 ♖e5 10. ♖b5 ♖f3
11.gf ♙e5 12.f4 ♙d6 13. ♗d6!? cd 14. ♖c7 ♘d8 15. ♖a8 f6 16. ♙h4±

დ¹) 6... ♙g4 7. h3 ♙f3 8. ♗f3 c6 9. ♙c4 d5 10. ♖d5 cd 11. ♙d5 f6
12. ♙b7 fg 13.0-0-0 ♖h6 14. ♙a8 ♗f8 15.♗e2 ♗b6 16. ♙d5 ♖a6 17.♗c4
♖c7 18. ♙c6 ♘d8± მ.თხელიძე-ვ.ტახტაროვი, თბილისი, 1986წ.

ე) 5... ♖fd7 6.ed cd 7.♗d2 0-0 8.0-0-0 ♖c6 9.h4 ♖d4 10.h5 ♖e6
11. ♙h6

ე¹) 9... ♙d4? 10.h5 ♗a5 11.hg hg 12. ♙e7! ♙g7 13. ♙f8 ♖f8 14. ♙c4±

9. ± რომანიშინი-დონნერი, ბუენოს-აირესი (ოლიმპიადა), 1978.

10. 13. ღ f4± გრუზმანი-გავრილოვი, 1991/93-57/(131)

თუ 6... ღ g7 7.f3 ღ f6 8. ღ e3

11. 13.ef ღ d7!∞ ვანდერვილი-ჩერნინი, ვეიკანზე, 1991-51/(110)

ჩერნინი: 11.c3±

12. ± დანჩიკი; B06(1;2)

2... ღ d7 3. ღ e5 e5-გადავედით C41-ში, რომელიც ჩვენი ერთ-ერთი ძირითადი დებიუტია.

13. 10... ღ e7! (Δ ღ g5)= ტალ-მატანოვიჩი, სკოპიე, ოლიმპიადა, 1972-14/(172)

14. 13. ჭ b1 ჭ b8 14. ჰ he1 ჰ c8 15.f4± ლონდონ-კრისტიანსენ, ნიუ-იორკი, 1989-47/(161); B06(8;33).

15. 13. ღ c1 ღ d7 14. ჰ b1 ღ b6 15. ღ d3 ღ c6 16.e5 ღ a4 17.ed cd 18. ჰ c1 ჰ c8 19. ჰ e1 ღ c4 20. ჰ a1 ღ c6 21. ღ f1 ღ db6 22. ღ b2 ღ d6 23. ღ c4 ღ c4 24. ღ f4 ღ a3 ∞ მ.თხელიძე - ა.ხუციშვილი, სენიორთა საქართველოს ჩემპიონატი, თბილისი, 2005.

16. 13. ჭ d2 c5 14.a4! ჭ e7 15. ღ c3 ჭ c6 16. ჰ a3! ± ბრაუნი-ბეტრუნელი, აშშ, 1996-67/(139); B07 (21;106)

17. 13.0-0-0 ჭ e8 14. ღ e2 ღ d7 15. ღ f3 ჭ c6 16.e5 ჰ c8 17. ჰ d2± გოლოდ-ჰადგსონი, ფორლი, 1992-56/(131).

18. ± ჯ.პოლგარი-რივასი,დოს-ჰერმანოს,1993. B07 (15;73).

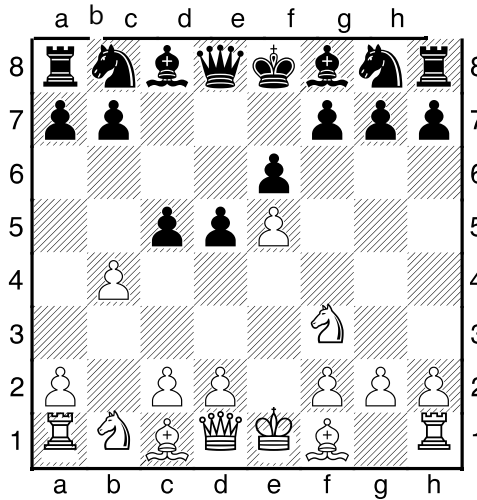
19. 13. ჰ d6 ღ e8 14. ჰ c7 ღ c7 15. ღ d6± ადამსი-შიროვი, ბელგრადი, 1995-65/(97); B06 (9;37)

20. 13. ♖hf1 f6! 14. ♖d6 ♖d6 15. ♗d6 ♜f7 16. h3 ♜ge7 17. ♗d2 ♜e5
 18. ♜e5 fe± ბარტელი-ფორინტოსი, მარიბორო, 1977.

§5. ფრანგული დაცვა
1.e4 e6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	♜f3 d5	e5 c5	b4 ⁽¹⁾							
2	d4 d5	ed ed	♙d3 c5	♜f3 ♜c6	dc ♙e5	0-0 ⁽²⁾				
3	♙g5 ♙e7	♜f3 ♙g4	♜bd2 ♜e4	♙e7 ♖e7	0-0 ♜d2	♖d2 0-0	♗ae1 ♖d6 ⁽³⁾
4	0-0 ♜c6	♗e1 ♙g4	c3 ♗e8	♜bd2 h6	♙f6 ♙f6 ⁽⁴⁾
5	c3 c6	♜f3 ♖c7	♙g5 ♜e7	♙h4 ♜g6	♖e2 ♖f8	♙g3 ♙g4	♜bd2 ♜d7 ⁽⁵⁾
6	c3 ♙d6	h3 ♙ge7	♖c2 ♙e6	♜e2 ♖d7	♙f4 0-0-0	0-0 ♖b8 ⁽⁶⁾	

1. **ფრანგული გამბიტი**
ტაბია 7

ა) 4...cb 5.a3 ba 6.d4 ♖c6 7.c3 ♙d7 8. ♙d3 f5 9.h3 g6 10.g4 ♜h6
11. ♜a3 a6 12. ♙g5 ∞ შაშინი-ნაგლისი, სსრკ, 1970. C00 (11;61).
9.g4!?კერესის სვლა.

ა¹) 8...h6 9. h4 b5!? 10. ♜a3 a6 11. ♜c2 b4 12.c4 ♜ge7 13. ♜e3 a5 14.0-
0 a4 15.cd ♜d5 16. ♜d5 ed ∞ მერაბ თხელიძე-შავლეგ შამუგია,
საქართველოს ვაჟთა მესამოცე ჩემპიონატი, უმაღლესი ლიგა,
თბილისი, 2000: 17.e6! ♙e6 18. ♙b5 ♙d7 19. ♜e1 ♙e7 20. ♜a4 ♜a4
21. ♜a4 ♜a5 22. ♜a5 ♜a5 23. ♙d7 ♜d7 24. ♜e5 ♜e8 25. ♙d2 ±

ა²) 6... ♜bd7 7. ♙d3 ♜b6 8. ♜g5 g6 9.h4 ♜c4 10.h5 ♙g7 11. ♜a3
♜a3 12. ♜a3 ♙d7 13.hg! hg 14. ♜h8 ♙h8 15. ♜f5 ♜f7 16. ♙g6 ♜g6
(16... ♜g7 17. ♜h5+-; 16... ♜e7 17. ♜f3+-) 17. ♜g3 ♜f7 18. ♜h5 ♜e7
19. ♙a3# მ.თხელიძე-ბადრი დარსანია, საზონათაშორისო ტურნირი,
თბილისი, 1995.

ა³) 5... ♜a5 6.d4 ♜c6 7. ♙d3 b3 8.c3 ♜b6 9. ♙b2 ♜a5 10. ♜bd2 ♙d7
11.c4! dc 12. ♜c4 ♜c4 13. ♙c4 ♙b5±

მ. თხელიძე-რ. თოფურია, შეჯიბრება „ნონა-60“, თბილისი, 2001:
13... ♙a4 14.0-0 ♜c8 15. ♜c1 ♜e7 16. ♜g5 h6 17. ♜h5 g6 18. ♜h3 ♜c6
19. ♜e4 ♙g7 20. ♜f6! ♙f6 21.ef ♜d5 22. ♙d5 ed 23. ♜c6! ♜c6 24. ♜c1 ♜f6
25. ♜c8±

ა⁴) 5... ♜c6 6.ab ♙b4 7.c3 ♙a5 8.d4 ♙d7 9. ♙d3 ♜c8 10.0-0 f5 11.g4!
♜ge7 12.gf ♜f5 13. ♙f5 ef 14.e6! ♙e6 15. ♜e1 ♜d7 16. ♙g5 ♜g8 (16... ♜e8
17. ♜bd2 ♙c3 18. ♜c1 ♙d2 19. ♙d2). 17. ♜a4 ♙c7 18.c4 ♙d6 19. ♜c3 h6
20. ♙d2 ♜f7 21. ♜e5 ♙e5 22. ♜e5 ♜d8 23. ♜d5 ♙d5 24.cd ♜b8 25. ♜a7
♜g6 26. ♜f1 ♜e8 27. ♜b5 ♜e7 28.d6 ♜d7 29. ♜e1 ♜d6 30. ♙a5 (1:0)

თხელიძე (საქართველო) - **იან ბედნარი** (სლოვაკეთი), საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი. პარდუბიცი 1989.

ბ) 4... ♖c6 5. bc ♜c7 6. d4 f6 7. ef ♜f6 8. ♙d3 b6 9. cb ♜b6 10. 0-0 ♙d7 11. c3 ♜c8 12. ♜e2 ♙e7 13. ♜e5 ♜d8 14. ♙g5 ♜g8? 15. ♜h5 (1:0)

მ.თხელიძე-გ.გოგიტიძე, საქართველოს უმაღლესი ლიგის შესარჩევი ტურნირი. თბილისი, 2001.

გ) 4...c4 5.c3 a5 6.b5 a4 7.d3 cd 8. ♙d3 ♜d7 9.0-0 ♜c7 10. ♜e1 ♜e7 11. ♙a3 ♜c5 12. ♙c2 ♜g6 13. ♙b4 ♙d7 14. ♜a3 ♙e7 15. ♜d4 0-0 16.h4! f6 17.b6! ♜b6 18.h5 fe19. ♜e5 ♜e5 20. ♜e5 ♜ac8 21.h6 ♜f7 22.hg ♜g7 23. ♜h5 ♙e8 24. ♜h3 ♙g6 25. ♜e1 ♜c6 26. ♜ee3 ♙d6 27. ♜h4 ±

მ. თხელიძე-რ. თოფურია, „ნონას თასი-2005“, თბილისი 2005.

დ) 4...d4 5.bc ♙c5 6. ♙a3 ♜d7 7. ♙b5 ♜b6 8. ♜e2 ♜e7 9.0-0 0-0 10. ♙d3 ♜g6 ∞ **მ.თხელიძე** (საქართველო) - **დან ე. მაიერი** (აშშ), სენიორთა მსოფლიო მეათე ჩემპიონატი. პოლონეთი, როვი 2000.

ე) 4...b6 5.bc bc 6.d4 ♙a6 7. ♙a6 ♜a6 8. ♜e2 ♜c7 9. ♙a3 cd 10. ♙f8 ♜f8 11.0-0 ♜e7 12. ♜d4 g6 13. ♜f3 ♜f5 14. ♜f5 gf ±

მერაბ თხელიძე-ოთარ თურქესტანიშვილი, თბილისი 1995:

15. ♜d2 ♜g5 16. ♜a3 ♜e7 17. ♜e3 ♜g8 18. ♜ab1 ♜g6 19. ♜f3 ♜g7 20. ♜b7 ♜g4 21. ♜fb1 ♜h8 22.h3 ♜c4 23. ♜a7 ♜a7 24. ♜a7 ♜c2 25. ♜d4 ♜c4 26. ♜b5! ♜d7 27. ♜d6 ♜a4 28. ♜b7±

ე¹) 6... ♜c6 7.c3 ♜a5 8. ♙d2 c4 9. ♙e2 ♜b8 10.0-0 ♙d7 11. ♜c2 ♜ge7 12. ♜g5 h6 13. ♜h3 g6 14. ♙c1 a6 15. ♙a3 ♜f5 16. ♙f8 ♜f8 17.g4 ♜g7 18.f4± **მერაბ თხელიძე-იოსებ კიკილაშვილი**, სენიორთა საქართველოს ჩემპიონატი, თბილისი 2017.

ე²) 6... ♜c6 7.c3 ♜b6 8. ♙d3 ♙a6 9.0-0 ♙d3 10. ♜d3 ♜ge7 11. ♜a3 a6 12. ♜b1 ♜c7 13. ♜g5 cd 14.cd ♜f5 15. ♜c2 h6 16. ♜f3 ♙e7 17. ♜b3 0-0

18.g4 ♖ h4 19. ♖ h4 ♙ h4 19. ♚ h3 ± მერაბ თხელიძე (თბილისი)-აფგან ხუდავერდიევა (ბაქო), საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“, ქობულეთი 2000.

2. ჩვენ (1)-ში განვიხილეთ ფრანგული გამბიტი, ხოლო ახლა გადავვლით გაცვლით ვარიანტზე, ტატი-კორჩნოი, ბერჰეზა, 1978. 25/(209); C01 (5;30)

აქვე შევნიშნოთ: თუ 2...c5 2. ♖ f3-ით გადავალთ B40 სიცილიურ დაცვაში; 2...g6-ით გადავვლით B06 (1;2), პირც-უფიმცევის დაცვაში. ისინი ჩვენი დებიუტების სისტემაშია, ისევე როგორც 2...b6 3. ♖ f3 ♙ b7 4. ♖ c3 – B00.

3. 12. ♖ e5 ♙ c8 13.c4 ± ლასკერი-გუნსბერგი, ლონდონი 1982.

4. 12. ♖ e8 ♚ e8 13. ♚ b3 ♚ d7 14. ♚ b7 ♖ b8 15. ♚ a6 ლასკერი-ბლექბერნი, ლონდონი, 1892.

15... ♙ f3! 16. ♖ f3 ♖ b2 (Δ17. ♙ b5 ♖ b8!) = C01(5;30)

5. 12.0-0-0 ♖ f4 13. ♚ f1 ♖ e8= მესტელი-პეტროსიანი, ჰასტინგსი, 1977/78. C01(7;40)

6. გროზი-უნციკერი, ბედპერმონტი, 1951. C01 (7;32).

§6. კარო-კანის დაცვა, პანოვის შეტევა

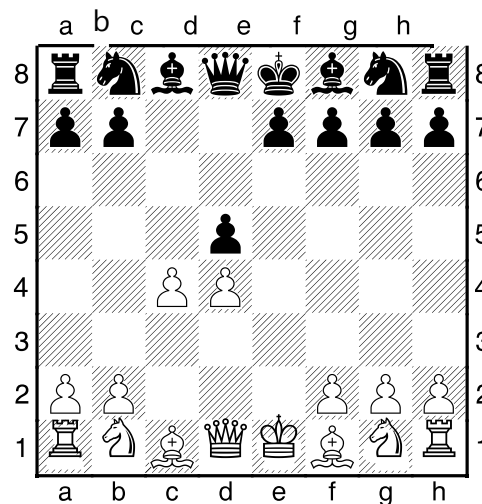
1.e4 c6 2.d4 d5

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ed cd ⁽¹⁾	c4 ♖ f6	♖ c3 e6	♖ f3 ♙ e7	c5 ⁽²⁾					
2	♖ ge2 dc	♖ f4 ♙ c8	♙ c4 e6	d5 e5	0-0 ♙ d6	♖ h5 ♖ h5	♚ h5 0-0 ⁽³⁾
3	f3 ♙ d7	♙ c4 e6	d5 e5	♖ d3 ♙ d6	♙ g5 ♙ f5 ⁽⁴⁾
4	♚ b3 ♙ g7	cd 0-0	♙ e2 ⁽⁵⁾				
5	cd ♙ g7	♙ b5 ♖ bd7	d6 ed	♙ f4 ♚ b6	♚ e2 ♙ d8 ⁽⁶⁾		
6	♙ c4 ♙ d7	♚ b3 0-0	♚ b7 ♖ bd7	♙ f4 ♖ e8	♖ f3 ♖ b6 ⁽⁷⁾
7	♚ b3 ♖ d5	♙ c4! ♖ c3	bc e6	♖ f3 ♙ c6	♙ a3 ♙ f8	♙ f8 ♚ f8 ⁽⁸⁾

8	d5 ♙g7	♚c3 0-0	♜d1 ♜a6	♞f3 ♞d6	♛e2 ♞c5 ⁽⁹⁾
9	♞b3 ♞c6	cd ♞a5	♞a4 ♛d7	♛b5 a6	♛d7 ♞d7	♞ge2 b5	♞d1 ♞f6 ⁽¹⁰⁾
10	de d4	♞f3 ♞c6	♛d3 ♞a5	♛d2 ♞c5	0-0 ♛g4	♜e1 ⁽¹¹⁾		
11	cd! ♞d5	♞f3 ♛g4	♛e2 e6	0-0 ♞f6	♞c3 ♞a5	h3 ♛h5	a3 ♜d8	g4 ♛g6 ⁽¹²⁾
12	...	c4 ♞f6	♞c3 ♞c6	♞f3 ♛g4 ⁽¹⁴⁾	c5 e6	♛b5 ♛e7	♞a4 0-0	♛c6 ♛f3	♛b7 ♛g2	♜g1 ♜b8 ⁽¹³⁾
13	♞c3 g6	♛f4 ♞f6	e5 ♞h5	♛e3 ♞g7	♛h6! f6	f4 fe	fe ♞f5	♛f8 ♜f8	♞d2 ♞b6 ⁽¹⁵⁾	
14	♞f3 ♛g7	ed! ♛g4?!	♞b5 ♞a6	♛d3 ♞f6	h3! ♛f3	♞f3 0-0	c3 ⁽¹⁶⁾	
15	...	♛c4! de ♞f6	f3 ef	♞f3 ♛f5	♞e5 e6	0-0 ♛c2 ⁽¹⁸⁾	♞f7! (17)			
16	♞f3 e6	♞d5 cd	♛b5 ♞e7 ⁽¹⁹⁾		
17	♞e5! (20)					
18	ed cd	c4 dc	♛c4 ♞f6	♞f3 e6	0-0 ♞c6 ⁽²²⁾	♞e2 ⁽²¹⁾				
19	ed cd	c4 e6	♞c3 dc	♛c4 ♛e7	♞f3 a6	0-0 ♞f6	♞e2 b5	♛b3 ♛b7	♜d1 0-0 ⁽²³⁾	
20	♞c3 de	f3 e3	♛e3 ♞f6	♛d3 e6	♞d2 ♞bd7	♞ge2 ♛e7	0-0 0-0	♞h1 b6	♞e1 c5 ⁽²⁴⁾	

1.

ტაბოა 8

3... ♖d5 4. ♗c3 გადავედით სკანდინავიურ დაცვაში, B01.

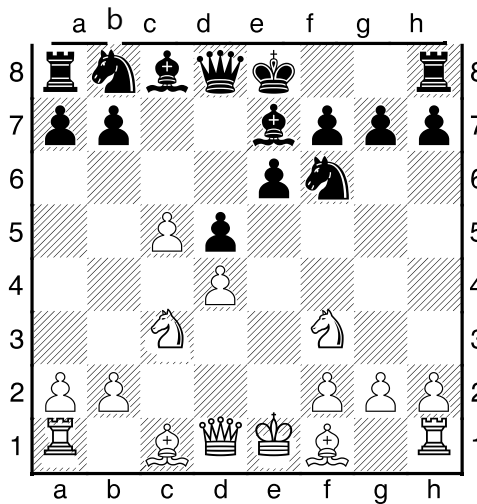
ა) 4... ♖a5 5. h3!? ლარსენი

ბ) 4... ♖d6 5. ♕c4!? a6 6. ♗ge2 ♖g6 7. ♕b3 ♖g2 8. ♜g1 ♖h3 9. ♕f4
 ♕f5 10. ♕c7 ♕g6 11. d5 ♖c8 12. ♕f4 ♗bd7 13. ♖d4 ± არდელიანი-
 ს.ჰეიმი, რუმინეთი, 1961-54/(101)

გ) 4... ♖d8 5. ♕c4 g6 6. ♕f4 ♕g7 7. ♖d2! ♗f6 8. 0-0-0 ფიშერი-
 როზაჩი, ვარმა, 1962. 8... ♗d5 9. ♕e5 0-0 10. h4 h5 11. ♗ge2 ± ფიშერი

გ¹) 5... ♗f6 6. ♕g5!? ♗bd7 7. ♗f3 h6?! 8. ♕h4 a6 9. ♕d3 e6 10. ♖e2
 ♕e7 11. 0-0-0 ± ლაუტიერი-ი. სოკოლოვი, 1992/93-56 / (144).

2. ტაბია 9

ა) 7... 0-0 8. ♕d3 b6 9. b4 ♕b7 10. ♕f4 a5 11. ♗b5 ♗a6 12. ♗d6 ♕d6
 13. ♕d6 ♗b4 14. ♕f8 ♖f8 15. ♕b1 bc 16. 0-0 ♕a6 17. ♜e1 ♜c8 = ბლატნი-
 ლობრონი, დებრენი, 1992-56/(151). B14 (11;56).

ა¹) 9... a5 10. ♗a4 ♗bd7 11. a3 ab 12. ab bc 13. bc e5! = კრისტინსენი-
 კ.ბერგი, ლუნგბი, 1991.

14. ♗e5 ♕c5! 15. 0-0 ♗e5 16. de ♗e4 (16... ♗g4-f2-ზე მუქართ), ან
 10... ♗fd7 11. h4 h6 (11... ab 12. ♗b6 ♗b6 13. ♕h7± ბოტვინიკი), 12. ♜h3∞
 B14(11;54).

ა²) 9...bc 10.bc ♖a6 11.0-0! ♗a5 12. ♙a6! ♗a6 13. ♜e1 ♖c6 14. ♙f4
♜d7 15.a4 ♗a5 16. ♜b5 ♜fc8 17. ♜b1 ♗d8 18. ♗d3± ლუტიკოვი-
ნავაროვსკი, ჰამბურგი 1965.

ა³) 9... ♙d7 10. ♙e3! ♜g4 11.0-0 bc 12.bc ♜e3 13.fe ♖c6∞
ბოტვინიკი-გოლომბევი, 1956. 11...a5 12. ♜a4! ±

ბ) 7...b6 8.b4 a5 9. ♜a4! ♜fd7 10. ♙b5 0-0 11. ♙f4 ±(ლაზიერის
ფლანგისა და e5 პუნქტის ბლოკადის გამო). ეივე-კრამერი, 1941,
(მატჩი).

გ) 7... ♜e4 8. ♙b5 ♙d7 9. ♙d3 ♜c3 10.bc 0-0 11.0-0 ♜c6 12. ♙f4 b6
13.cb ab 14. ♗c2 g6 15. ♜fb1 ♜e8 შიანოვსკი-ლიპნიცკი, კიევი. 1954
(რთული ბრძოლით) ∞

გ¹) 8. ♙d3 f5 9. ♙b5 ♙d7 10. ♜e5 0-0 11. ♜d7 ♜d7 12. ♜e4 fe 13.0-0
♜f6 14. ♙f4 ♗c8 15.a3 ♜f7 16. ♜c1 ♜d7 17.c6! ♜f4 18.cb! ♗b7 19. ♙c6
♗b8 20. ♙a8 ♗a8 21. ♜c7± მ.თხელიძე-ალექსანდრე ბლაგიძე, თბილისის
ვაჟთა ჩემპიონატის ფინალი, 1959.

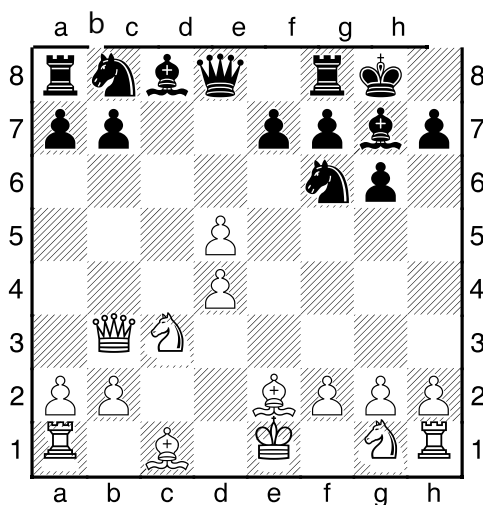
3. 13. ♜e4 ♗e7 14. ♙d2± ჰებლენი-მარტინი, ბრიტანეთის ჩემპიონატი. 1985-40/(155).

4. 12... ♗b6 13. ♗e2 0-0 14. ♜f2 ♜e8 15. ♙e3 ♗d8 16. ♜fe4 ♙g6
17.0-0 ♜d7 18. ♜ac1± სვეშნიკოვი-კოტრონიასი, მოსკოვი. 1987-43/(158).

12... ♙f5 13. ♜f2 ♜bd7 14. ♙d3 ♙d3 15. ♗d3 ჯანჯღავა-კომაროვი,
1989-48 / (204). 15... ♗b6! = ჯანჯღავა.

5.

ტაბია 10

ა) 8... ♖a6 9. ♙g5 ♜b6 10. ♜b6 ab 11.a3 ♜d8 12. ♙f6 ♙f6 13. ♜d1 ♙f5 14. ♙c4 ♜ac8 15. ♙b3 b5 16. ♖f3 b4 17.ab ♖b4 18. ♗e2 ♙c2 =
ფიშერი-იანოვსკი, მონტანა 1968-6 / (232).

ა¹) ბოტვინიკი: 11. ♙f4 ♖b4 12. ♗d2 ♙f5 ∞ B14 (5;27).

ბ) 8... ♖bd7 9. ♙f3 ♖b6 10. ♙f4 ♙f5 11. ♜d1 ♜d7 12.h3 h5 13. ♖ge2 ♜fd8 14.d6 ed 15.0-0 d5 16. ♖g3 ♜ac8 17. ♙g5 ♙e6= ბოტვინიკი. B14 (6;30)

ბ¹)15... ♜ac8 16. ♖g3 ♜c4?! 17. ♙g5 ♜dc8 18. ♙e2 ♙e6? 19.d5±
ელვესტი-ტიმანი, რიგა, 1995-63 / (109). B14 (6;30).

გ) 8...b6 9. ♙f3 ♙b7 10. ♖ge2 ♜d7 11. ♙f4 ♜d8 12. ♜c1 ♖a6 13. ♜a3 ♙f8 14.b4± ბოლესლავსკი

დ) 8... ♖e8 (ნ.კობილოვის სვლა) 9. ♖f3 ♖d6 10. ♙f4 ♙g4 11. ♜d1 ♙f3 12. ♙f3 ♖d7 13.0-0 ♖b6 14. ♜fe1± ვასიუკოვი-დოგა, 1961.

ე) 8...a5 9. ♙f3 ♖a6 ბელინი-ბრონშტეინი, დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი, 1975/76.
10.a3! ბოტვინიკი.

6. ± შიროვი B14 (2;9)

7. 13. ♖ b3 ± ნანი-ჰიკი, დორტმუნტი, 1987-43 / (159).

8. 13.0-0 ♖ g7 14. ♖ b5 ♖ d7 15. ♗ b2 ♜ a5 კორიევი-აგაპოვი, სსრკ, 1987-44 / (158). 16. ♖ e2 ♗ c8

17. ♗ ac1 ± აგაპოვი.

9. 13. ♗ b5 ♜ ca4 14. ♜ e4 ♗ d7 15. ♗ b3! შულცი-მილესი, 1983-36/(172). 15... ♜ b2 16. ♜ c5 ♗ f5 17. ♗ d2 ♗ b1 18. ♗ d1 ♗ f5 19. ♗ d2= მილესი.

10... ♖ d7 11. ♜ f3 ♜ a6 პალასი-კემრიჯი; 1980-47/(187) 12. ♖ a6 (იდეით ♖ d4) ±

10. 13. ♜ f4 ♖ g7 14.0-0± ნოსკოვი-კატალიმოვი, ალმატა, 1973. ან 6...dc 7. ♖ c4 e6 8. ♜ f3 ან 8.d5!

6...e6 7. ♜ f3 ♖ g7 8.cd ed 9. ♖ b5 ♜ c6 10. ♜ e5 ♖ d7 11. ♖ g5 0-0 12. ♗ d1± ესტრინი-შაცისი, მოსკოვი 1966.

11. ± ბოგდანოვიჩი-პუცი, იუგოსლავია 1962. 7... ♜ e5 8. ♗ e2

12. 13.b4! ♖ b4 14.ab ♗ a1 15. ♗ b3 ♗ d4 16. ♖ a3 ♖ c2 17. ♗ c2 ♗ a3 18. ♜ b5! ±

6. ♜ f3 e5 7. ♜ c3 ♖ b4 8. ♖ d2 ♖ c3 9. ♖ c3±

13. 13. ♗ g2 ♗ b7 14. ♖ h6 ♜ e8 15.0-0-0 ♗ h8 16. ♗ e8!! ♗ e8 17. ♖ g7 ♗ g8 18. ♗ dg1! f6 19. ♖ f8 ♗ f8 20. ♗ g8 ♗ f7 21. ♗ eg7# ჩერებენი-ნედოლაი, ბუდაპეშტი 1965.

14. 6... ♖ e6 7.c5! g6 8. ♖ b5! ♖ g7 9. ♜ e5 ♗ c8 10. ♗ a4 ♖ d7 11.0-0 0-0 12. ♖ f4 a6 13. ♖ c6 ♖ c6 14. ♗ d1 ♜ h5 15. ♖ d2 ♗ e8 ბოტვინიკი.

13...bc? 14. ♗ fe1 ♜ h5 15. ♖ d2 ♗ a7 16. ♗ e2 ♖ e8 17. ♗ ae1 f5 18. ♜ f3+-

9... ♖ d7 10. ♗ c6 bc 11.0-0 0-0 12. ♜ e1 ♗ e8!? 13.h3 ♘ h8 14. ♗ f4 ♖ g8
15.b4± ანანდი-მილესი, ვეიკანზე, 1989-47/(184). ♗ 13 (7;42).

6...dc 7.d5 ♖ a5 8.b4! cb 9.e5 e6 10. ♗ b5 ♗ d7 11.de fe 12.0-0 ♗ b4
13. ♜ d4± კლეველი-ნიჩეპეროვიჩი, მოსკოვი 1946.

15. 12. ♖ f3 ♜ b2 13. ♜ b1 ♜ a3 14. ♜ b3 ♜ a5 15. ♗ e2 ♖ a6 16.g4!±
ულიბინი-ლოპუჩინი. 1991/93-58/(167). ♗ 15(1;1).

16.±, სოლტისი-ბრასკეტი, ნიუ იორკი 1977-25/(199). 5...de
6. ♖ e4± ლილიბი.

17.9... ♘ f7 10. ♜ g4 ♜ d7 11. ♗ g5 ♖ a6 12. ♗ f6 gf 13.d5! ♖ c7 14.de
♖ e6 15. ♜ ae1 ♜ e8 16. ♖ e4 ♗ e4 17. ♜ e4 ♗ c5 18. ♘ h1 ♜ e7 19. ♜ h5
შავები დანებდნენ. ველინგი-მარზიკი, ბიელი, 1981.

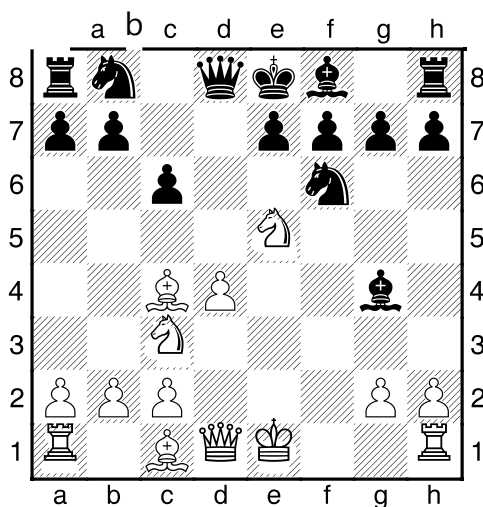
9... ♗ d1 10. ♖ d8 ♘ d8 11. ♜ d1 ♖ d5 12. ♜ e1 ♗ b4 13. ♜ e6 ♖ c3 14.bc
♗ c3 15. ♗ g5 ♘ d7 16. ♜ e7 ♘ d6 17. ♜ d1 h6 18. ♜ e6 ♘ d7 19. ♗ f4 ♜ e8
20. ♜ d6 ♘ e7 21. ♜ d3 ♗ b4 22. ♜ e3 ♘ f8 23. ♜ f3 შავები დანებდნენ.
ველინგი-ვრობელი, ლუქსემბურგი, 1982.

18.8... ♗ g6 9. ♗ g5 ♗ e7 10.h4 0-0 (10... ♖ bd7!?) 11.g4 b5 12. ♗ b3 b4
13.h5 bc 14.hg hg 15.bc ♖ d5 16. ♗ e7 ♜ e7 17. ♜ d2 ♜ h4 18. ♘ g2 ♜ h6
19.g5 ♜ h4 20. ♜ ae1 f6 21. ♗ d5 cd 22. ♜ h1 ♜ g5 23. ♜ g5 fg 24. ♖ g6 ♜ f6
25. ♜ h8 ♘ f7 26. ♖ e5 ♘ e7 27. ♜ b1 ♘ d6 28. ♜ b7 შავები დანებდნენ.
დიმერი-ზენჰლე, ბადენ-ბადენი, 1953.

19. 8... ♗ e6 9. ♖ d5 ♗ d5 10. ♜ f7! ± 7... ♗ g6 8.d5!±

20.

ტაბის 11

ა) 7... ♘h5? 8. ♙h5+-

ბ) 7... ♚c8 8. ♘f7 ♜d8 9. ♙d3 ♙f5 10. ♙e3 ♙c2 11.0-0 ♜d5 12. ♘d5 cd 13. ♜f2+- დიმერი-რიგერი, ვანგერი, 1950.

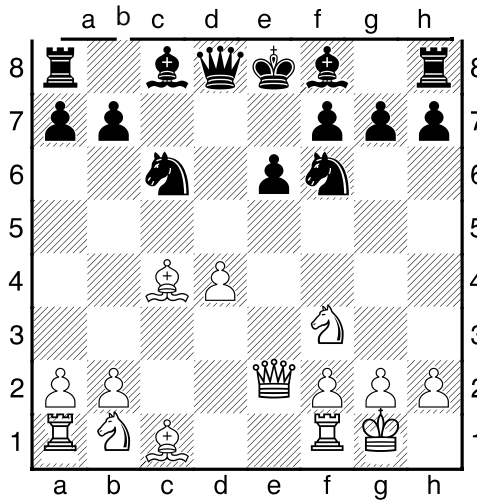
გ) 7... ♘e6 8. ♘e6 fe 9.0-0 ♜bd7 10. ♘f4 ♜e5 11. ♘e5 g6 12. ♜e4 ♘g7 13. ♜g5 ♙d5 14. ♙d3 0-0 15.c4 ♙d7 16. ♙h3 ♘h8 17. ♜e6 ♜f7 18. ♜f3 h6 19. ♜af1 g5 20. ♙f5 ♘g7 21. ♜g7 ♜g7 22. ♙d7 ♜d7 23. ♘g7 შავები დანებდნენ. დიებერტი-ტ. ფიშერი, ოპაიო, 1990.

დ) აქვე ვნახოთ 6...b5 7. ♘b3 b4 8. ♜e5 e6 9. ♜e2 ♘a6 10.c4 bc 11.bc ♙a5 12.0-0 ♘e2 13. ♙e2 ♘e7 14. ♜f7! ♜f7 15. ♙e6 ♜e8 16. ♘a3! შავები დანებდნენ. შმიტდტო-კნოროსი, 1988.

ე) 6...g6 7. ♜e5 e6 8.0-0 ♘e7 9. ♘h6 ♜bd7 10. ♙e2 ± ოსასკოე-ბაუკოიჩი, ბერკელი, 1985.

21.

ტაბია 12

ა) 8... ♖d4 9. ♖d4 ♙d4 10. ♜d1 ♙b6 11. ♘b5 ♘d7 12. ♘d7 ♖d7 13. ♖c3 ♖f6 14. ♘e3 ♙c6 15. ♜ac1 a6 16. ♖d5 ♙d5 17. ♜d5± მალიჩი-ულმანი, ზინოვიტსი, 1966.

ბ) 8... ♘e7 9. ♙e2 0-0 10. ♖c3± ნეიშტატის ანალიზი: 10... ♖bd7 11. d5 ed 12. ♖d5 ♖d5 13. ♘d5 ♘f6 14. ♘f4±

22. 7... ♘e7 8. 0-0 0-0 9. ♙e2 a6 10. ♘g5 b5 11. ♘b3 ♘b7 12. ♜fd1± ულმანი-სპასკი, ამსტერდამი, 1970-10/(568).

23. 12. ♘g5 ♖bd7 13. ♖e5 ♖d5 14. ♘d5! ♘d5 (14...ed 15. ♖d7) 15. ♖d5 ♘g5 16. ♖d7 ♙d7 17. ♖b6 ♙b7 18. ♖a8 ♜a8 19. d5! ed 20. ♙h5 h6 21. h4 ♘f6 22. ♜d5 ♘b2 23. ♜ad1 ♙e7 24. ♜d7 ♙e6 25. ♜7d6 ♙a2 26. ♙e2 ♙b3 27. ♜6d3 ♘c3 28. ♙f3 ♜c8 29. ♜c3 ♜c3 30. ♜d8 ♙h7 31. ♙f5 g6 32. ♙f6 შავები დანებდნენ. მერაბ თხელიძე-ბუხუტი გორგაძე. ნსს „ბურევესტნიკის“ საქართველოს ჩემპიონატის ფინალი, 1963/64.

24. 12. ♜ad1 ♘b7 13. dc bc 14. ♘g5 ♘c6 15. ♖f4 ♜e8 16. ♙g3 ♙b3 17. ♙h3 h6± მერაბ თხელიძე-ნატა ეგვერაძე, საქართველოს ვაჟთა 59-ე ჩემპიონატი, უმაღლესი ლიგა. 12.06.1999. თხელიძე: ახლა საჭირო იყო 18. ♘h6! gh 19. ♙h6

§7 სიცილიური დაცვა, ალაპინის ვარიანტი

1.e4 c5 2.c3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	... ♗f6	e5 ♗d5	d4 d6	ed ♖d6	♗f3 cd	cd ⁽²⁾ g6!?	♗c3 ♙g7	♙c4 ♗c3	bc 0-0	0-0 ♖c7 ⁽¹⁾
2 e6	♗f3 d6	dc de!?	♗e5 ♙c5	♙d3 ♖c7	♗f3 0-0	0-0 ♗f4	♙e4 ♗d7 ⁽³⁾
3 ♗c6	c4!? ♗c7	d5! ♗e5	f4 ♗g6	h4! e6	d6 ♗a6	g3 ♖f6	♗c3 h5 ⁽⁴⁾
4 cd	cd d6	♙c4 ⁽⁵⁾					
5	... d5	ed ♗f6	♖a4 ♗bd7	c4 e6	de fe	♗c3 ♙d6	♗f3 0-0	d3 ♗e5	♙e2 ♙d7	♖c2 ♙c6 ⁽⁶⁾
6 g6	♗f3 ♙g7	♙e2 0-0	d3 ♗b6	♖c2 ♗h5	0-0 ♖c7	♗c3 ♗f4 ⁽⁷⁾
7 ♖d5	d4 e5	♗f3 ed	cd ♗f6	♗c3 ♖d8	♙b5 ♙d7	♙c4 ♙e7	d5 ♙d6	♖e2 ♖e7 ⁽⁸⁾
8 g6	dc ♖c5	♙e3 ♖c7	♗a3 ♗c6	♗b5 ♖b8	♗f3 ♙g7?	♖d2 ♗f6	♙f4 e5 ⁽⁹⁾
9 cd	cd e5	♗f3 ed	♖d4 ♖e6 ⁽¹⁰⁾	♙e3 ♗c6	♙b5 ♙d7	♖a4 ♙b4	♗bd2 ♗ge7 ⁽¹¹⁾
10	cd e6	♗c3 ♖a5	♗f3 ♗f6	♙d3 ♙e7	0-0 ♗c6	a3 0-0	♙e3 ♙d8 ⁽¹²⁾
11 e6	♙e3 cd	cd ♗f6	♗c3 ♖a5	♗f3 ♙d7	♙d3 ♙c6	0-0 ♗bd7	a3 ♙d6 ⁽¹³⁾
12	... d5	ed ♖d5	d4 cd	cd (14)						

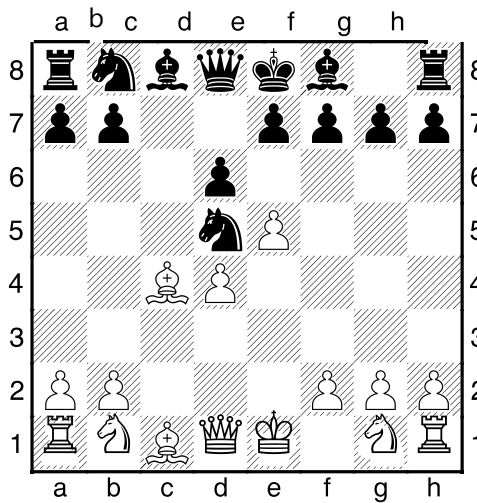
1. 12. ♖ b3 ♗ c3 13. ♕ g5= მაკროპოულოსი-ვერა, რუმინეთი 1987.
B22 (84;570)

2. 7. ♜ d4 g6? (7...e6±) 8. ♜ b5 ♗ e5 9. ♕ e2 ♕ g7 10.0-0 ♜ c6 11. ♜ e1 a6
12. ♕ c4 ♗ b8 13. ♗ d5 ♕ e6 14. ♗ e4 ab 15. ♕ b5± ობერსტი-ზუდერსიე,
გერმანია, 1992.

3. 12. ♗ d2 e5 13. ♗ c2 ♜ g6 14. ♕ g5± ზაიცევი-კოზორინი, სსრკ. 1972.

4. 12. ♜ f3 b6 13. ♜ e4 ♗ f5 14. ♜ fg5 ♕ b7 15. ♕ h3+- ანდრეი-ზაიდი,
სსრკ. 1978-25/(362). 8...h5 9. ♕ d3 (იდეით ♕ g6, ♗ c2)± გუფელიძე.

5. ტაბია 13

ა) 6... ♜ b6 7. ♕ b5 ♕ d7 8.e6!? (გროსის იდეა) fe9. ♕ d3 g6 10.h4
(Δh5) ♕ c6 11. ♜ f3 (Δh5; ♜ g5)± როზენტალისი.

ა¹) 8... ♕ b5 9. ♗ h5 ♗ c8 10. ♗ b5 ♗ c6 11.ef ♖ f7 12. ♗ b3 ♖ c8
13. ♜ e2!? ♗ g2 14. ♜ g1 ♗ d5 15. ♗ h3 ♜ c6 16. ♜ bc3 ♗ f7 (16... ♗ a5 17. ♜ g5
და 18. ♗ h5) 17. ♕ e2 ♜ b4 ∞ 14... ♗ h2 15. ♜ c3 (Δ ♜ b5 და ♕ f4).

ა¹¹) 11... ♖ d8 12. ♜ c3 ♗ b5 13. ♜ b5 ♖ d7 14. ♜ f3 ♜ c6 15.0-0 ♜ d5
16. ♜ c3 ♜ cb4 17. ♜ d5 ♜ d5 18. ♜ e1!?±

ა¹²) 10... ♖d8 11. ♙e3 ♗c4 12. ♗c4 ♖c4 13. ef და არ შეიძლება
13... ♖d2 14. ♖c3 ♖c4 15. ♖f3 (Δd5 და ♖d4, ხოლო 11...fe-ზე
12. ♖c3(Δ ♖g1-f3-g5) როზენტალისი-ა.შნეიდერი, უფგოროდი, 1987.

ა¹³) 11... ♗e6 12. d5 ♗d7 (12... ♖d5? 13. ♗b7 ♖e3 14. fe ♗e3
15. ♖e2±) 13. ♙b6 ab 14. ♗b6 ♗c7 15. ♗e3 ♗c5 16. ♗d2 g6 17. ♖e2 ♙g7
18. 0-0 ♖a6 (ა5 18... ♖d7) 13. ♖bc3 h5!? (19... ♖d7!?!; 19... ♗c8!?) 20. a3 ♖c7
21. ♗d3 h4 22. b4 ♗b6

23. ♗c4 h3 24. g3 ♗a6 25. ♗f4 ♖e8 26. a4 ♗h5 27. ♗ad1 ორმხრივი
თამაშით.

23. a4!? h3 24. g3 ♗a6!? 25. b5 ♗a5∞

ბ) 7... ♖c6! 8. ♖f3 de 9. ♖e5 ♙d7 10. ♙c6 ♙c6 11. ♖c6 bc 12. ♗g4
h5!=

ბ¹) 8. ♖c3 de!? 9. d5 a6 10. ♙a4 ♖a4 11. ♗a4 b5 12. ♖b5 ♙d7! 13. ♖a3
♖d4 14. ♗d1 e6 15. ♖ge2 ♖e2 16. ♗e2 ♙d6 ∞ა5 8...e6 9. ♖f3 ♙d7=

გ) 6... ♖c7 7. ed ♗d6 8. ♖f3

6. 12. ♖e4 ♖g6 13. ♙g5 ♙e7 14. 0-0± მასევი-ორსაგი, პრაღა 1992.
♙22 (17;111).

7. 12. ♖b5 ♖e2 13. ♗e2 ♗d7 14. ♖c3± ვანდერი-ოუდევენთინგი,
ა. შვარცი, დიერენი 1988.

8. 12. ♗e7 ♖e7 13. 0-0 ♗e8 14. ♙g5 ♖f8 15. ♗fe1 ♙e7 16. ♖e5±
კრაზოვნიციკი-ფაიმანი, პრაღა, 1992.

9. 12. ♖d6 ♖e7 13. ♖e5 ♖e5 14. ♙e5 ♖e4 15. ♗f4 ♙e5 16. ♗f7! ♖d8
17. ♖e4± ფ.გუიდო-ჰულაკი, ბალატონბერგი 1993. B22 (18;112).

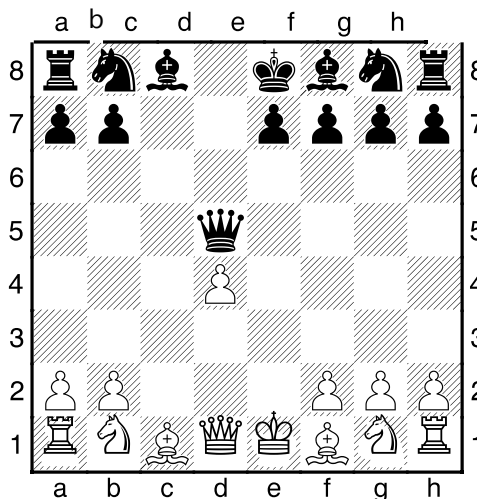
10. 7... ♗d4 8. ♖d4 a6 9. ♖c3 ♖f6 10. ♙g5±

11. 12. 0-0± ა.მაციოვსკი-ვ.კარტიკი, ბიტომი 1988.

12. 12. b4 ♗c7 13. ♗c2 a6 14. ♗ac1 ♙d7 15. ♗fd1 ♙e8 16. ♖e4 g6
17. ♖f6 ♙f6 18. ♙e4 ♗ac8 19. d5 ed 20. ♙d5± სზიტარი-ჯოგე, ზაკაროსი
1901. B22 (68; 469).

13. 12.h3 ♖c8 13.b4 ♗d8 ლაუტიერი-რომანიშინი, ბარსელონა 1992. 54/(150). 14. ♜c1 0-0 15. ♜e2 (△ ♜fd1; ♜e5) ± ლოტიერი, B22 (48; 330).

14. ტაბია 14

ა) 5...e5 6. ♜c3!? ♗d4 7. ♜e3 ♗d1 8. ♜d1=

ბ) 5... ♜c6 6. ♜f3 ♗e4?! 7. ♜e2 e5 8. ♜c3 ♜b4 9.0-0 ♜c3 10.bc ed 11. ♜c4 ♜e6 12. ♜g5 ♗g6 13. ♜e6 fe 14. ♜e5+- მერაბ თხელიძე (საქართველო) - გეორგი მიტიევი (ბულგარეთი), საერთაშორისო ფესტივალი „ბონსისტ-89“, ბულგარეთი, სოფია 1989.

ბ¹) 6... ♜g4 7. ♜c3 ♗e6 8. ♜e3 ♗f5 9. ♜d3 ♜f3 10.gf ♗a5 11. ♗b3 ♗b4 12. ♗b4 ♜b4 13. ♜b5 ♗d8

14.0-0-0 ♜c8 15.d5! ♜a2 16. ♗c2 ♜c3 17.bc ♜f6 17. ♜a7± მერაბ თხელიძე (ოსუ)-მიშა ზვიადაძე (სპუ), მატჩი 10 დაფაზე. ოსუ-სპუ მიძღვნილი ნონა გაფრინდაშვილის დაბადების 60 წლისადმი, 09.05.2001. I დაფა, შედეგი 6-4 ოსუ-ს სასარგებლოდ.

გ) 5... ♜f5 6. ♜c3 ♗d8 7. ♗f3! ♗c8 8. ♜b5 ♜d7 9. ♜f4 e6 10. ♜c1 ♜b4 11. ♜d7! ♜d7 12. ♜ge2 ♜gf6 13.0-0 ♗d8 14. ♗b7 ♜c3 15. ♜c3! 0-0 16. ♜d6 ♜e8 17. ♜b5 ♜b6 18. ♜c7 ♜b8 19. ♗a7 ♜bd5 20. ♜f7!+- მერაბ

თხელიძე-სოფიკო ტერელაძე. საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“.

დ) 5...e6 6. ♖c3 ♗b4 7. ♗d3 ♖f6 8. ♖f3 ♗d7 9.0-0 ♖a5 10. ♗d2 ♗c6?! 11. ♖e5 ♗c3 12. bc ♖d5 13. ♖c6 ♖c6 14. ♖b1 0-0 15. ♖b5 ♖d7 16. ♖b1 b6 17. ♖g5 ♖ad8 18. ♖g3 ♖e7 19. ♗g5 ♖g6 20. ♗f6 gf 21. h4! ♖d5 22. ♗e2 ♖h8 23. ♖c1 ♖e4 24. h5 ♖e2 25. hg fg 26. ♖e1 ♖c4 27. ♖g6! +-
მერაბ თხელიძე-რამაზ სიჭინავა, სენიორთა საქართველოს ჩემპიონატი 2006.

დ¹) 6... ♖a5 7. ♖f3 ♖f6 8. ♗d3 ♗e7 9.0-0 ♖c6 10. ♖e1 0-0 11. ♖e5! ♖d8 12. ♖c6 bc 13. ♗f4 ♖b6 14. ♗e5 ♖b2 15. ♖e3! ♖g4! 16. ♖g4!! ♖a1 17. ♖b1 f6 18. ♖g3 ♗f8 19. ♖h5 h6 20. ♗f6 ♖b8 21. ♖g6 ♖b2 22. ♖h7 ♖f7 23. ♖g7 შავები დანებდნენ. მერაბ თხელიძე (საქართველო) - ვანიკ მეჭმედი (თურქეთი), მოყვარულ მოჭადრაკეთა მსოფლიო მეორე ჩემპიონატი. დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი. 30.12.1996.

თავი V. შეამოწმე თავი შენი

1. დაცვის განადგურება

1△

2△

3△

4△

5▲

6△

2. გატყუება

7△

8△

9△

10△

11▲

12▲

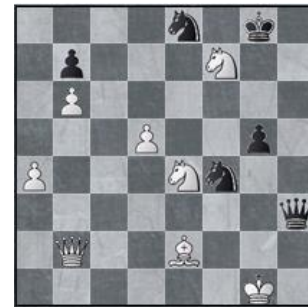
3. შეტყუება

13△

14△

15△

16△

17△

18△

4. ღია თავდასხმა

19△

20 △

21△

22△

23▲

24▲

5. ხაზების გახსნა

25△

26△

27△

28▲

29▲

30▲

6. გადაკეტვა

31▲

32▲

33▲

34▲

35▲

36▲

7. პაიკთა საფარის განადგურება

37△

38△

39△

40△

41△

42△

8. უჯრის გათავისუფლება

43△

44△

45△

46 ▲

47 ▲

48 ▲

9. რამდენიმე ტაქტიკური ხერხის გაერთიანება

49 ▲

50 ▲

51 ▲

52 ▲

53 ▲

54 ▲

55Δ

56Δ

57Δ

58Δ

59Δ

60Δ

61Δ

62Δ

63Δ

პასუხები:

1. დაცვის განადგურება

1. 1. ♖d4 cd 2. ♗e5 f6 3. ♗e6 ♘h8 4. ♗f7 ♗g8 5. ♖e1! (5. ♗e7 ♗d8)
5... ♖ae8 . ♖e7 ♖e7 7. ♗e7 ♗b6 (7... ♗d8 8. ♙g7!) 8.d6 1:0 სიკი-გრაბიცი,
ბრაუნშვეიგი, 1964.

2. 1. ♗e5! ♙e5 (1... ♗e5 2. ♗f6! ♙f6 3. ♙f6 ♗e6 4. ♖f5 gf (4... ♗f5?
5. ♖f1) 5. ♗h6!) 2. ♗f6! ♙f6 3. ♙f6 ♗e6 (3... ♗d4 4. ♗h6! ♗e6 5. ♖f5!
(5. ♖f4!? მუქართით 6. ♗h7!) 5...gf 6. ♙d3!) 4. ♖f5! ♗d4 (4..gf 5. ♗g5;
4... ♗f5 5. ♖f1 ♗e6 6. ♗h6!) 5. ♖f2 ♗d6 6. ♗h6 ♗e6 7. ♙g4 ♗c7 8. ♖f3!
1:0 ბლოხი-ივანენკო. მოსკოვი, 1978.

3. 1. ♖d6! (1. ♗c4?? ♙e3!; 1. ♖c5? ♗e5) 1... ♙d6 2. ♖d6 ♗c5 3. ♖d5!
(3... ♗c6 4. ♗b5!; 3... ♗b6 4. ♗c4 ♗c6 5. ♗b5! ♗c4 6. ♗a7) 1:0 სპასკო-
ლარსენი, ბუგონო, 1978.

4. 1. ♖d8! ♗d8 (1... ♖cd8 2. ♖f6!) 2. ♗h4! ♙c4 3.f6 ♙e2 4. ♖h6! f6 5. ♙f6
gf 6. ♖h7 ♘g8 7. ♗h6 ♖c7 8. ♗g6 ♘f8 9. ♖h8 ♘e7 10. ♗d5 1:0 ლუკინი-
ტიმოშენკო, მოსკოვი, 1979.

5. 1... ♖e3! 2.fe ♗e3 3. ♗b3 ♙d4 4. ♘h1 (4. ♗f2 ♗d1 5. ♖d1 ♙f2 6. ♘f2
♙b1 7. ♖b1 ♗h4 8.g3 ♗a4) 4... ♗h4! 5. ♗dc5 (5. ♗e1 ♗f2 6. ♙d3 ♗g4
7. ♗f3 ♗g1 8. ♖g1 ♗f2) 5... ♗f2! 6. ♖g1 ♙h3! 7. ♗e3 ♙e3 8. ♗d3 ♗h4 0:1
ი. ივანოვი-ცემკოვსკი, სსრკ, 1977.

6. 1. ♖h6! ♙h6 2. ♗h6! ♘h6 3. ♚g6 ♜g6 4. ♛g6 ♙h5 (4... ♗h7 5. ♖g5 ♘h8 6. ♖f7 ♘h7 7. ♖d8) 5. ♖e5! ♖g4 (5... ♗h4 6. ♚h6 ♘g5 7. ♖f7 ♘f5 8. ♖d8 ♚d8 9. ♙c2 ♘e5 10.f4) 6. ♙g4 ♘h4 7. ♚h6 ♘g5 8. ♖f7 ♘g4 9. ♖d3 1:0, ავერბახი-ზონდარეცკი. სსრკ. 1951.

2. გატყუება

7. 1. ♖c1+ ♔b8 2. ♗b4+ ♔a8 3. ♙f3+ ♖xf3 4. ♗e4+ ♗xe4 (4... ♔b8?? 5. ♗xe8+ ♚d8 6. ♗xd8#) 5. ♖c8# 1:0 ხაჩიანი-ასლანოვი, სსრკ. 1986.

8. 1. ♖eg5!! fxg5 2. ♖xd7 ♗xd7 3. ♖xe5 ♗e8 (3... ♗c7?? 4. ♖f7+ ♔g8 5. ♖h6+ ♔h8 6. ♗g8+ ♖xg8 7. ♖f7#) 4. ♖f7+ ♔g8 5. ♖d6+-- ფირინტოში-აბატინო, ამანტეა, 1991.

9. 1. ♖xc5!! dxc5 2. ♖e5! (2.d6?! ♙e6) 2... ♗e8 (2... ♗f6 3.d6+ ♖e6 4.d7+--) 3.d6+ ♙e6 4.d7! ♗e7 5. ♖c6!+--

10. 1. ♖e7+! ♔h8 2. ♖d8!! ♖xd8?? (2... ♖d6 3. ♖5xg6+ hxg6 4. ♖xd6+--) 3. ♖xf7#

11. 1... ♗h4!! 2. ♗xe5 (2. ♖xc8?? ♗xh2#) 2... ♗f2! 3. ♖g1 ♙xg2+ 4. ♖xg2 ♖c1+ 5. ♗e1 ♖xe1+ 6. ♖g1 ♖xg1# ლარსენი-ლუბოვეიჩი, მილანი, 1975.

12. 1... ♖xf5! 2. gx5 ♖xb2!! 3. ♗xb2 (3. ♖xb2 ♗f1+ 4. ♙g1 ♗f3+ 5. ♔h2 ♗xh3#) 3... ♗d3! 4. ♙xc5 ♗f3+! 5. ♔h2 (5. ♔g1 ♖xh3+ 6. ♔h2 ♙e5#) 5... ♙e5!! 6. ♖a4 ♙xb2 7. ♖xb2 ♖e2! ნაუმკინი-ბლოხი, მოსკოვი, 1982.

3. შეტყუება

13. 1. ♖gf7+! ♖xf7 2. ♙d8!! ♖f8 (2... ♗xd8 3. ♖xf7+) 3. ♙xc7 ♙xc7 4. ♖f7+ ♔g8 5. ♖xh6+

14. 1. ♗b5! ♗xb5 2. c8♗+ ♔f7 3. ♗xe6+ ♔xe6 4. ♖c7+- ცუკერტორტი-ენგლიში, ლონდონი 1883.

15. 1.♔f3!! (1.♚fxg5?? ♖g2#) 1...g4 (1...♗xf3 2.♖h8+! ♚xf7 3.♚xg5+ ♚e7 4.♚xf3) 2.♗e5 gx3 3.♗xe8+ ♚g7 4.♗e5+! ♚f8 5.♗d6+ ♚g8 6.♚h6+ 1:0 მალანიუკი-გელვანდი, სსრკ-ს ჩემპიონატი, 1989.

16. 1.♖xc6! ♔xc6 2.♗c4+ ♚b7 3.♗xc6+! ♚xc6 4.♚e5+! ♚c5 5.♚d3+ ♚d4 6.♚d2! კასპარიანი-მანველიანი, ერევანი, 1939.

17. 1.♗c1 ♚xd4+ (1...♚e7 2.♗c5) 2.♚d3 ♗xe5 3.♗c8+ ♚g7 4.♗h8+!! ♚xh8 5.♚xf7+ ♚g7 6.♚xe5 1:0, მატულოვიჩი-ცვეტკოვი, ვარნა, 1965.

18. 1.♖xc6!! ♚xc6 2.♗xb5+!! ♚xb5 (2...♚b7 3.♗xe8 ♖xf2+ (3...♗f8+ 4.♗g6!) 4.♗g6! ♗xg6+ 5.hxg6 ♖xf1 6.g7+-) 3.♔a4+!! ♚c4 (3...♚xa4 4.♚c3+ ♚b3 5.♚d2#) 4.b3+ ♚d3 5.♔b5#

4. ღია თავდასხმა

19. 1.♗xg7+! ♚xg7 2.♔d8+ ♚h8 (2...♚h6 3.♖h3#) 3.♖g8+! ♖xg8 4.♔f6+ ♖g7 5.♔xg7+ ♚g8 6.♔xd4+ ♚f7 7.♔xb2 1:0 ვესტერინენი-სიგურიონსონი, ნიუ-იორკი, 1978.

20. 1.♖d4!! ♖xf4 (1...♔xd4 2.♔xd4+ ♗xd4 3.♚xg6+! hxg6 4.♗xd4+) 2.♖d8+! ♖f8 (2...♔f8 3.♖xf8+! ♖xf8 4.♔d4+!) 3.♖xf8+ ♔xf8 4.♗xe4 (♔xe4 5.♔d4+ ♖g7 6.♖c8) 1:0, გელერი.

21. 1.♖h8!! ♗a3 (1...♔xb7 2.♖xe8+ ♚xe8 3.♗h8+! ♚d7 4.e6+! ♚xe6 5.♗xc3) 2.e6! ♗d6 (2...♔xb7 3.♖xe8+ ♚xe8 4.♗g8#) 3.♖xe8+ ♔xe8 4.♗g8! ♖c8 5.♖d7+! 1:0, მურშედი-ნოგეირასი, კუბა 1991.

22. 1.♖xg7+!! ♚xg7 [1...♚h8 2.♗f3! ♚d7 (2...♗d8 3.e6 f6 4.e7; 2...♚xg7 3.♗g3+; 2...b3 3.♗f6 ♚e4 4.♗h6) 3.♖xh7+ ♚xh7 4.♔d3+ f5 5.exf6+ ♚g8 6.♗g4+ ♚f7 7.♗g6#) 2.♗g3+ ♚h8 3.e6+ (f6 4.♗xc7 b3 5.♔xf6+ ♖xf6 6.♗xb8+ ♚g7 7.e7 a2 8.♗e5 ♚d7 9.e8♗ ♚xe5 10.♗xe5) 1:0, სერებრიანიკი-ანასიადისი, ბელგრადი, 1991.

23. 1...♔xf2+! 2.♚xf2 (2.♖xf2 ♖xe1+) 2...♗b6 3.♖xe6 (3.♔e3 ♖d2+) 3...♖xf4+! (4.♚g3 fxe6 5.♖xf4 g5+-) 0:1, სერებრიისკი-მანისი, სსრკ. 1946.

24. 1...♖xe4! 2.♗xd8 (2.♗xe4 ♗xg5 3.♗xf5 ♗d4+ 4.♗h1 ♗e3! 5.♗c2 ♗xg3 6.♗xg3 ♗h5#; 2.♗xe4 ♗xg5 3.♗xg5 ♗xd3) **2...♗xg3!** (2...♗d4+? 3.♗xd4!) **3.♗d2** (3.♗d1 ♗d4+! 4.♗f2 ♗e2) **3...♗e2! 4.♗xe2 ♗xe2+ 5.♗f2 ♗xd8 6.♗xe2 ♗e8+-+** ვიშერატინი-ლიაბოდა, 1968.

5. ხაზების გახსნა

25. 1.♗xd6! (1.♗xb7? ♗xb7 2.♗xd6? ♗xd6 3.e5 ♗xe5!) **1...♗xd6 2.e5! ♗xe5** (2...♗xe5 3.♗xb7! ♗xb7 4.♗c8 ♗d7 5.♗h7+ ♗f6 6.♗h8+ ♗e7 7.♗xe5+-; 2...♗xc7 3.♗h7+ ♗f8 4.♗xh6+ ♗e7 5.♗f6+ ♗f8 6.e6! ♗d6 7.♗e1+-) **3.♗xd7 ♗xd7 4.♗xd7+-** პერენი-პინტერი, უნგრეთი, 1988.

26. 1.♗xg6!! (1.♗d5? ♗c5!) **1...♗xg6** (1...♗xg6 2.♗h4 f6 3.♗xf6 ♗f7 4.♗xg6+! ♗xg6 5.♗d5+) **2.♗d5 ♗xd5+** (2...♗d7 3.♗f8+!) **3.♗xd5+ ♗g7** (3...♗h8 4.d7) **4.♗f7+ ♗h8 5.♗h4 h5 6.d7 ♗e1 7.♗xe1 ♗xe1 8.♗xg6** 1:0 პერეს გარსია - მ. კუიფი, ნიდერლანდები, 1988.

27. 1.♗d5!! exd5 (1...♗xd5 2.exd5 ♗xe3 3.♗xg7+! ♗e8 (3...♗xg7 4.♗h7+ ♗f6 5.♗xe3+) 4.♗xe3) **2.exd5 ♗f6!** (2...♗xe3 3.♗xg7+ ♗e8 4.♗xe3 ♗b7 5.♗xf7!! ♗xf7 6.♗g6+] **3.♗h7! ♗e5** (3...♗xe3 4.♗xf6 gxf6 5.♗xh6+! ♗e8 (5...♗e7 6.♗xe3+ ♗f8 7.♗h6+) 6.♗e1! ♗d7 7.♗h3+! f5 8.♗xf5+ ♗xf5 9.♗xf5#) **4.♗xe5! ♗xe5** (4...♗xe5 5.♗a3+ ♗e8 6.♗g8+ ♗d7 7.♗f5#) **5.f4!** (♗xd5! 6.cxd5 ♗c5+ 7.♗f2! ♗d7 8.♗xg7+! ♗e7 9.♗e4+) 1:0, მაკარიჩევი-ტონგ იანმინგი, პეკინი, 1988.

28. 1...♗xe4! 2.♗xe4 ♗d4+ 3.♗h1 ♗xe4! 4.♗xe4 ♗e8 5.♗f4 ♗xe4+ 6.♗xe4 ♗b7! 7.♗e1 gxf5 8.♗g2 ♗xe4 9.♗f1 (9.♗f6+ ♗f8 10.♗g7+ ♗e8 11.♗g8+ ♗d7 12.♗d8+ ♗e6; 9.♗g1 ♗g4!! (9...♗xg1?? 10.♗h6+!) 10.♗xb7 ♗xg1#) **9...♗xb2** 0:1, ბრაჟუკო-კოტკოვი, 1988.

6. გადაკეტვა

29. 1...e4! 2.♗d4 (2.♗xe4 ♗c3! 3.♗a1 ♗xd2 4.♗xd2 4.♗xd2 ♗xe4! (4...♗e2+!))) **2...♗xe3! 3.♗xe6** (3.♗xe3 ♗xd4) **3...♗xf1! 4.♗xf8 ♗xd2! 5.♗xd7 ♗d4+ 6.♗h1 ♗xb1 7.♗xb6 ♗xb6 8.♗c4** (8.♗xb1? ♗a1) **8...exd3!** (9.♗xb6 ♗e8!) იუროჟევი-კრასენკოვი, პოლონეთი 1991.

30. 1... f8xd5! 2. exd5 e4 3. f2d2 (3. f5f5 f4c4! 4. c1c1 (4. c3 bxc3! 5. bxc4 f6b6+ 6. c1c1 f2b2+ 7. c1d1 c2+) 4... exd3 5. bxc4 f1a1+ 6. c2d2 f3c3+ 7. c3e3 dxc2+ 8. c2f2 f4xc4) 3... e3! 4. f3xe3 f4f4!! 0:1 გოლბერგი ა. - კოვალიოვი, ბერლინი, 1987.

31. 1... f3e3!! 2. f7f7 (2. f3e3 f1f1 3. g2g2 f1g1) 2... f4e4 3. g2g2 f2g2 (4. g2g2 c1c1 5. f1c1 f7f7) 0:1, ოსნოსი-იუხმატმანი, სსრკ. 1968.

32. 1... f3hg3! 2. h2h2 f1f1! 3. h1h1 f3e3!! 4. f3e3 f2h2! 5. f2hf2 f3fg3 პილარჟი-კვიჩალა, პრაღა, 1899.

33. 1... f4e4!! 2. fe f4c4! 3. c3e3 (3. c4c4 b5b5) 3... f3c3 4. f3d3 f2c2 -+ და შემდეგ b5b5 , პარტიის მიხედვით, ჩისტოვი-კროვატკინი, 1974.

34. 1... f5f5! 2. f2e2 f3e3!! (2... f1b1? 3. g2g2 d1f1 4. $\text{f7e7!}=$) (3. fe f1b1! ; 3. f2d2 f4g4! 4. h2h2 f2g2) 0:1, სულიმი-იოფფე, სსრკ. 1976.

35. 1... f4d4!! 2. cd (2. h1h1 f8e8!) 2... f8e8 3. f8e8 f8e8 4. c4c4 f2e2! 5. f2d2 f2d2 6. f2d2 f2d2 0:1, იურტსევენი-ეინეი, თურქეთი, 1978.

36. 1... f5g5!! (1... f4e4? 2. f5d5! ; 1... f8e8? 2. c2f2 ; 1... f5f5? 2. f4g4 d5d5 3. f6d6!) 2. f6d6 (2. f5g5 f3h3) 2... f2d2!! 0:1, ვეილერი-ფრიდრიხი, 1989.

7. პაიკთა საფარის განადგურება

37. 1. h7h7! f7h7 2. g6g6 fg (2... f5g5 3. h4h4) 3. f6g6 f8f8 4. f7f7 h8h8 5. f8g8 f6f6 6. f7g7! f7g7 7. f8g8 f6e6 8. f6g6! (8... f8g8 9. f6e6 f7c7 10. f6h6! f6h6 11. f6h6 f7h7 12. f7f7 ; 8... f7c7 9. f6h6! f6h6 10. f6g6 ; 8... c7h7 9. f6h6! c7h7 10. f6g6) 1:0, რუბანი-ზილა, პრაღა, 1988.

38. 1. f6e6! f2e2 (1... fe 2. f7e7! f2b2 3. f6e6 h8h8 4. f7g7! f2e2 5. f8g8! f8g8 6. f6e5) 2. f8f8!! (2. f7e7? f1b1! 3. f6c6 f3d3! 4. f7f7 h8h8 -+) 2... f8f8 (2... f8f8 3. f7f7 h8h8 (3... c7g7 4. f8e8!) 4. f6e5 f7g7 5. f8c8) 3. f6d6 f8g8 (3... c8e8 4. f8c8) 4. f7f7 h8h8 5. f8c8 f8f8 6. f6e5 ვოკაჩი-ვანდერვილი, დორტ-მუნდი 1989.

39. 1. ♖h6! gh (1... ♗e5 2.de gh 3.ef ♙f6 4. ♗e4) 2. ♙e6! ♗e5 (2...fe 3. ♖g6; 2... ♗g7 3.f4 ♗e5 4.fe fe 5.ef ♙f6 6. ♚f6! ♗f6 7. ♖h7!) 3.de ♗d5 (3...fe 4. ♖g6 ♗h8 5.ef ♙f8 6.f7 ♙g7 7. ♗e4 ♚d5 8. ♗f6!) 4. ♖g6 ♗h8 5. ♖h6 1:0 შამკოვიჩი-ანგუიანო, მექსიკა, 1978.

40. 1. ♚d5! ed 2. ♙b4 ♗e6 (2... ♗d7 3. ♖h3 ♗c7 4. ♙a5 ♗d6 5. ♖f5) 3. ♖h3! f5 4. ♚e1! d4 (4... ♚g5 5. ♚e5! ♗e5 6.f4! ♗f4 7. ♙d6 ♗e4 8. ♖f3 ♗d4 9. ♖c3 ♗e4 10. ♙f3) 5. ♖b3 ♗d7 6.g3! ♚e8 (6... ♚g5 7. ♚e5 ♚gh5 8. ♖f7 ♗c6 9. ♖d5) 7. ♙e8 ♚e8 8. ♚e5 ♚e5 9. ♖f7 1:0, გრიუნბერგი-კაიდანოვი, მოსკოვი, 1989.

41. 1.e5! de (1... ♗e5 2. ♗e5 de 3. ♖h4!; 1... ♗d3 2. ♙e7! ♖e7 3.ed!) 2. ♙h7! ♗h7 (2... ♚f3 3. ♖f3 ♗h7 (3... ♙g5 4. ♙g6!) 4. ♖h5 ♗g8 5. ♖f7 ♗h7 6. ♚f3! ♙g5 7. ♖c7) 3. ♙e7 ♚f3 (3... ♖e7 4. ♗g5!; 3... ♗e7 4. ♗g5 ♗g8 5. ♚f8 ♗f8 6. ♖f3!) 4. ♚f3! ♖e7 (4... ♗e7 5. ♚f7!) 5. ♚af1! ♗g8 (5... ♚a7 6. ♚f8; 5... ♗d8 6. ♚f8 ♗d7 7. ♖h3 ♗g6 8. ♚h8 ♗f6 9. ♗e4!) 6. ♖g6! (6... ♗d8 7. ♚h3 ♗f7 8. ♖h7 ♗f8 9. ♖h8) 1:0, სვიდლერი-ხოლსტი, კოპენჰაგენი, 1991.

42. 1. ♗h5! f6 (1...gh 2. ♙f4 ♙f6 (2...f6 3.e5! fe 4. ♖d3 ♗f6 5. ♙g5) 3.e5! ♙e5 4. ♚e5 de 5.d6 ♖d6 6. ♖d6 ♗d6 7. ♙e5 f6 8. ♙f6) 2. ♗f4 ♙f8 3.e5! de (3... ♙h6 4. ♗g6!) 4. ♗g6! hg 5. ♙g6 ♙h6 6. ♖h5 1:0 ტიშბირეკი-ბ. ლენდბელი, ბუდაპეშტი, 1987.

8. უჯრის განთავისუფლება

43. 1. ♗e6! fe (1... ♙e6 2. ♙h6! ♙h6 3.de!) 2.de ♖e7 3. ♚d8! ♗e8 (3... ♖d8 4.e7!) 4. ♖f7! ♗f7 5.ef ♖f7 6. ♚e8 ♙f8 7. ♙h6 ♙e6 8. ♚b8 ♖f1 9. ♗f1 1:0, ოლსონი-ხოლმსტანდი, სტოკჰოლმი, 1969.

44. 1. ♗e6!! ♚c4 (1...fe 2. ♖c3! ♚c4 3. ♖g7) 2. ♗h6! (2...gh 3. ♖h6; 2... ♗h8 3. ♙g7) 1:0, ლარსენი-მატანოვიჩი, ზაგრები, 1965.

45. 1. ♖d5! (1. ♗b5? ♜e4! 2. ♞a7 ♜e5! 3. ♜ad1 ♙d5!) 1... ♞c5 (1...cd 2.c3! ♜e4 3. ♞a7!; 1... ♗d5 2.ed ♜d5 (2... ♙d5 3.c3!) 3. ♞a7! ♜e5 4. ♞a8; 1... ♞d2 2. ♞d4!!) 2. ♞d4!! ♞d4 3. ♗e7 ♘d8 4. ♗7c6 bc 5. ♗c6 1:0
 ზოგოლიუბოვი-ბ. მიულერი, ტრიბერგი, 1934.

46. 1.c3!! (1... ♜e8? 2. ♜e1!! ♞e4? 3. ♙c5+-; 1. ♜a4?! 2. ♗c6! ♙c6 3.dc ♜a2 4. ♙d4!+-) 2.b3! (2.bc? ♗c4! 3. ♙c5? dc 4. ♗a2 ♗e3; 2. ♙d4? ♞e4! 3. ♞e4 ♗e4 4. ♙b6 cb) 2... ♜a3! 3. ♗d4 (3. ♜b1?! gf!? 4. ♗h4 fe !? -; 3. ♙d4?! ♞e4 4. ♞e4 (4. ♙g7 ♞b4!) 4... ♗e4 5. ♙b6 ♜b3 6. ♙a5!? ♜b2!? -+; 3.e5!? ♗d5!? 4.f6 ♙f6 5. ♗d5 ♙d5 6. ♙c5 dc 7.ef ♞f6 8. ♗e1 ♞d4 9. ♙d5 ♞d5 10. ♞c3 ♜b3 -+; 3. ♗g5? h6!; 3.fg hg) ლეპიშინი-ბლოხი, 1987/1989.

47. 1... ♜d3! 2. ♙d3 c4! 3. ♞d6 (3. ♙c4 ♞c5! 4. ♗h1 ♞a3) 3... ♗e8! (3.cd 4. ♞c6! ♜c6 5. ♜b8!) 4. ♞b4 ♞b4 5.cb cd 0:1 მიკენასი-პოლუგაევსკი, სსრკ. 1996.

48. 1... ♙b5!! 2.ab ♗hg3! 3. ♗g3 ♗g3 4.hg hg 5. ♗g1 ♜h1!! 6. ♗h1 ♜h8 7. ♗g1 ♙c5! 8. ♗c5 ♜h1 9. ♗h1 ♞h8 10. ♗g1 ♞h2 ნნ-მეზონი, აშშ. 1848.

9. რამდენიმე ტაქტიკური ხერხის ერთობა

49. 1... ♜e5!! 2.fe ♗e5 3. ♞d1 (3. ♞e2 ♞c5!) 3... ♜h4!! 4.gh ♗g4 5. ♗e1 (5. ♗g2 ♗e3; 5. ♗g1 ♞f4 6. ♞e2 ♙b5 7. ♞g2 ♞e3) 5... ♞f4 6. ♞e2 ♙b5! 0:1, კობო-ივკოვი, ჰავანა, 1963.

50. 1... ♗d5!! 2. ♗d5 (2. ♗bc6 ♙c6 3. ♗c6 ♗e3!! 4. ♗e7 ♗f8 -+) 2... ♙d5 3.f6 ♙f6 4. ♜f6 ♙e4! 5. ♙e4 (5. ♜e6!? fe 6. ♙e4 ♗e4 7. ♞e4 ♜a2 8. ♗g1 d5 9. ♞e5 c2! -+) 5... ♞f6! 6. ♙g2 (6. ♗b5? ♜b3! 7. ♙d4! ♞e6! 8. ♗c3 ♜c3! 9. ♞c3 ♗e4 -+) 6...b4! ლეშინი-ბლოხი, 1987/89.

51. 1... ♜d3!! 2. ♜d3 (2. ♞f6 ♜c3! 3.bc ♗b3; 2. ♗c2 ♜c3! 3. ♗c3 ♞b3 4. ♗d2 ♞d3 5. ♗c1 ♗b3) 2... ♗d3 3. ♗d2 ♞b2 4. ♗d2 (4. ♗e3 ♞f2 5. ♗d3 ♜d8 6. ♗c3 ♞d2 7. ♗b3 d3 8. ♗a4 ♞a2 9. ♗b4 ♞a3) 4... ♜d8 5. ♙d7 (5... ♗e3 ♞d2 6. ♗f3 ♜d3) 5... ♜d7-+ იანოვსკი-გურევიჩი.

52. 1... ♖b4!! 2.fg (2.a3 ♖c2 3.♖c2 ♗b3 4.fg ♖e4 5.♗d3 ♜c3 6.♗e2 ♜c4 7.♗d3 ♖c3 8.♗c1 ♜ec8! 9.♙d4 ♜d4; 2.♖c1 ♜c2! 3.♖c2 ♙f5 4.b3 ♗c6! (4... ♗a3 5.♙c5) 5.♗b2 ♖c2 6.♙d4 ♗a6 7.a4 ♗d6) 2.. ♗a2 3.♗c1 a5!
4. ♜hf1 ♖e4 5.♗e1 ♜c4 6. ♜f4 a4 7. ♜e4 ♜e4 8. ♗g3 h6 0:1, ფაურე-როზენტალისი, ჟენევა, 1987.

53. 1... ♜g3 2. ♙a6 (2. ♙g3 ♖e2; 2. ♗h2 ♜b3!! 3. ♜b3 (3. ♙a6 ♜b1 4. ♗b1 ♗a5! +-) 3... ♖b3 4. ♗a3 ♖d4! 5. ♙a6 ♗a5! -+) 2... ♖ef3! 3. ♗h1 ♜h3! 4.gh ♗h4 5. ♗g2 ♙e5!! 6. ♙e5 (6. ♙g3 ♗e4) 6... ♜e5 7. ♜b8 ♗g7 (8. ♜h1 ♜g5 9. ♗f1 ♗h3 10. ♜h3 ♜g1; 8. ♙c8 ♜g5 9. ♗h1 f5) 0:1, ნიტცე-ბლოხი, 1987-89.

54. 1... ♜h2!! 2. ♜h2 ♗a3!! 3.ba (3. ♗b1 ♖c3! 4.bc ♗a8!; 3.c3 ♗a1! 4. ♗c2 ♗a4! 5. ♗c1 ♙c5! 6. ♗f3 g4 7. ♗e2 ♖f2!) 3... ♙a3 4. ♗b1 ♖c3 5. ♗a1 ♙b2! 6. ♗b2 ♖d1 7. ♗c1 ♖e3 0:1, ანდრეევი-დოლუხანოვი, სსრკ. 1935.

55. 1. ♖g6!! ♖f4 (1... ♗b6 2. ♖f8 ♖f4 3. ♖fe6! ♖g2 4. ♖g5 ♖e1 5. ♗h5) 2. ♖f5! ♖e2 (2... ♗d1 3. ♖fe7; 2...ef 3. ♖e7 ♗h8 4. ♗d6) 3. ♜e2 ♗d1 4. ♜d1 hg 5. ♖e7 ♗h7 6. ♜d3 ♗h6 7.f4 ♗h5 8.c3! ♜a7 9. ♙d1 ♙f3 10. ♜f3 ♗g4 11. ♜e5 ♜d7 12. ♜g5 ♗h4 13. ♜h3 ვალდიმანი-დალასი, ბერლინი, 1987.

56. 1.d6! ♜ad8 (1... ♙e2 2. ♙d5! ♗g7 (2... ♗f8 3. ♖d7) 3. ♖g4 ♗f8 4. ♖f6! ♙d6 5. ♖h7! ♗e7 6. ♜e1!; 1... ♖e5 2. ♜e5 ♜e5 3. ♙e5 ♜d8 4.d7 ♙b5 5. ♙h3!) 2. ♖d7! ♙c4 (2... ♙e2 3. ♙d5; 2.. ♜d7 3. ♜e8 ♗f7 4. ♜h8!) 3. ♜e8 ♜e8 4. ♖c5 bc 5.d7 ♜d8 6. ♙h3 ♙e6 (6...h5 7. ♙g4 hg 8. ♙f6) 7.f3+- ტაიმახოვი-ვაგანიანი, ლენინგრადი, 1977.

57. 1.c7! ♜e4 2. ♙b6! ♜c4 (2... ♙e6 3. ♖g5!!) 3. ♖g5!! ♜c6 (3... ♙e6 4. ♖e6 ab (4... ♗e6 5. ♗d8! ♗e8 6. ♗d5!) 5. ♗d5! ♗c6 6. ♗d8! ♗e8 7. ♜ac1! +-)
4. ♗b3! (4. ♗d5? ♙e6 5. ♖e6 ♜e6) 4... ♙e6 5. ♖e6 ab (5... ♗e6 6. ♜ad1! +-; 5... ♜e6 6. ♜ad1! ab 7. ♜d8! ♜d8 8. ♗e6! ♗h8 9. ♜c1! +-) 6. ♖d8 ♗h8 7. ♖f7 ♗g8 8. ♖d6! 1:0; ბლოხი-კალუგინი, მოსკოვი, 1978.

58. 1. ♖ff7! ♜f7 (1...c3 2. ♜e4!! ♜f7 3. ♜f3!!) 2. ♜h5! ♜e5 3. ♜h3!!
 (3. ♜h6??? ♜b1! 4. ♜f1 ♜f1! 5. ♜f1 ♜b1! 6. ♜f2 ♜g4! 7. ♜g3 ♜h6)
 3... ♜f8! (3... ♜a8 4. ♜e6! ♜h7 5. g8 ♜) 4. gf♜ ♜f8 5. ♜e6! ♜f7 (5... ♜d2
 6. ♜h6) 6. ♜c4 ♜b1 7. ♜h2 ♜b4 8. ♜d6 ♜e1 9. ♜e8 ♜g7 10. ♜g4 ♜g5
 11. ♜d7 ♜g6 12. ♜g8 ♜h5 13. ♜h3!! ♜h3 (13... ♜h4 15. ♜f5) 1:0,
 ნოვიკოვი ა. -გორლევი, მოსკოვი, 1980.

59. 1. ♙d6! ♜d6 2. de! ♜b4 3. ♜e4! ♜c3 4. ♜f7! ♜h8 5. e7! ♜f7 (5... ♙f5
 6. ef♜ ♜f8 7. ♜e8!) 6. ♜d8! ♙f8 7. ♜f8 ♜g7 8. ♜f7 ♜h6 9. g3! ♜c1
 (9... ♙g4 10. ♜g4 ♜c1 11. ♜g2+) 10. ♜g2 ♜c6 11. e8! ♙h3 12. ♜h3 ♜e8
 13. ♜h4 ♜g5 14. f4 გლეკი-ჩერნიკოვი, სსრკ. 1990.

60. 1. e7! ♜a3! 2. ♜b4 ♜a7 3. ♜c4! ♜e7 4. ♜g6! fg 5. ♙f6! ♜f6 6. ♜d5! ♜g5
 7. h4 ♜f5 8. g4! hg 9. ♜f4! ♙f4 10. e4 კაზანცევის ეტიუდი.

10. სხვადასხვა ტაქტიკური ხერხები

61. 1. ♜f7! ♜f7 2. de ♜g8 3. ed ♜d7 4. ♜d5 ♜h8 5. ♜d1 ♜b6 6. ♙e3 ♙c5
 7. ♙d7 ♙e3 8. fe ♜e3 9. ♜h1 ♜d8 10. ♜f7 ♙d7 11. ♜d7 მერაბ თხელიძე-
 ნინო ღლონტი, თბილისი 1987.

62. 1. ♜a7 ♜a7 2. ♜d7 ♙e8 3. ♜b6#

63. 1. ♜d4 ed 2. ♜f7 ♜g7 (2... ♙e8 3. ♜e6△ ♜f6 +-) 3. ♜f6 ♜g8 4. ♜g6 hg
 5. ♜h6#

64. 1... ♜g3 2. hg (2. ♜g1 ed 3. hg hg 4. ♜e2 ♜d6 5. ♜g3 ♜g3 6. ♜e1 ♜h2
 7. ♜f2 g4 8. ♜g1 ♜h3 -+) 2...hg 3. ♜g1 ♜d6 4. ♙e5 ♜h1 თეთრები
 დანებდნენ. რ.ჩიქოვანი-მ.თხელიძე, თბილისი 1995.

65. 1... ♜g2 2. ♜g2 (2. ♜g2 ♜h3 3. ♜g1 ♙f3 4. ♜f1 ♜g6-) 2... ♜g8 3. ♜f1
 ♜h3 4. ♜e1 ♙f3 5. ♜f3 ♜g1 6. ♜e2 ♜f3 7. ♜f3 ♜a1 0:1 ვარლენგო-
 თხელიძე, თბილისი 1954.

66. 1. ♖f5 g6 2. ♖h3 h5 3. ♜h5 gh (3... ♗g7 4. ♙h6 ♗f6 5. ♜d6# ან 4... ♗h7 5. ♙f8#) 4. ♖h5 ♗g7 5. ♖h5# თხელიძე-სიმონიანი, თბილისი 1958.

67. 1. b6 g4 2. bc ♗c7 3. ♙d6 ♗c8 4. hg ♙g4 5. a6 b6 6. c4 ♜dc6 7. ♙e7 ♙f8 8. cd შავები დანებდნენ. თხელიძე-მიქაბერიძე, თბილისი 1974.

68. 1. ♜f7 ♖a4 2. b4 ♖c2 3. ♜g7 შავები დანებდნენ. თხელიძე-ტყეზურავა. თბილისი, 1981.

69. 1. ♙g6 hg 2. ♖g6 ♗h8 3. ♙g7 ♗g8 4. ♙f6 შავები დანებდნენ. თხელიძე-ვეტოხინი, თბილისი, 1959.

70. 1... ♜g8 2. ♙c6 ♗c7 3. ♙d5 ♙f4 4. ♜c1 ♗b8 5. ♜c2 ♖f3 თეთრები დანებდნენ. ცარიოვი (მოსკოვი)-თხელიძე (თბილისი), მინსკი 1956.

71. 1. ♜f7 ♗e8 2. d7 შავები დანებდნენ, ბრონშტეინი-თხელიძე, იურმალა 1982.

72. 1. e7 ♙f7 2. ♙c6 ♜b8 3. ♜d1 ♜b4 4. ♜d8 ♗f7 5. ♜f8 შავები დანებდნენ, თხელიძე-ლომაია. თბილისი, 1963.

73. 1. ♜f5 ♗g8 2. ♖h6 ♜df6 3. ♜g1 e6 4. ♜f6 ♖b6 5. ♙e2 ♜g7 6. e5 ♜e8 7. ♜ce4 ♜f5 8. ♜f5 ef 9. ♜g5 შავები დანებდნენ. თხელიძე (თბილისი) - რაზოვსკი (ქუთაისი), ბათუმი 1953.

74. 1...d3 2. ♖b3 (2. ♙a8 ♜f3 +-) ♙f3 3. gf ♜a7 4. ♖d1 ♜f3 5. f4 ♜fg4 6. ♜g3 ♜f3 7. ♜e3 ♜e3 8. ♙e3 ♖h3# გოგიჩაიშვილი-თხელიძე, თბილისი 1982.

75. 1. ♙h6 ♜e1 2. ♙f1 ♖c5 3. ♙e3 ♖e3 4. ♜e3 ♜e3 5. ♙c4 ♜d8 6. ♖g5 ♜e8 7. f6 შავები დანებდნენ. თხელიძე-ი.ცქიტიშვილი, თბილისი 1984.

76. 1.hg ♖a1 2.gf ♜f7 3.♙c4 h6 4.0-0 ♜e7 5. ♚fg5 hg 6. ♜f7 ♜f7 7. ♚f6 ♙f6 8. ♜e8 ♜h7 9. ♙f7 ♙d4 10. ♜h2 შავები დანებდნენ. თხელიძე (თბილისი) - ისკანდაროვი (ბაქო). ქობულეთი, 2000.

77. 1. ♜f6 gf 2. ♚e5 fe 3. ♜g4 ♜h8 4. ♜f3 ♜d8 5. ♜e3 ♜b8 6. ♜h6 ♙e4 (6... ♜d8 7. ♜b6 ♜b8 8. ♜f6+-) 7. ♜f6 ♜g8 8. ♜e5 ♙g6 9. ♜c5 ♜d8 10. ♚d5 ♜e8 11. ♚f6 ♜f6 12. ♜e8 ♜g7 13. ♜c8 ♜e7 14. ♜h8 ♜h6 15. ♜c5 ♜g5 16.h4 ♜f4 17.g3 ♜d6 18. ♜e3 შავები დანებდნენ. თხელიძე (საქართველო) - სილვიკი (პოლონეთი), პოლონეთი, როვი 2000.

78. 1...c4 2. ♙c4 f4 3. ♙c5 e3 4. ♜f1 f3 5. ♙d6 ef 6. ♜d1 ♜d4 თეთრები დანებდნენ. კუზმინი-თხელიძე. თბილისი, 1982.

79. 1... ♜d7 2. ♜a8 ♚8e7 3. ♜b8 0-0 4. ♙e3 d4 5. ♜b3 ♜h8 6.cd ♚h4 7. ♜d3 ♜g4 თეთრები დანებდნენ. კლიჩკო (ლენინგრადი) - თხელიძე (თბილისი), კაუნასი, 1988.

პირობითი ნიშნები

- ± თეთრების მცირე უპირატესობა
- ± თეთრების აშკარა უპირატესობა
- +– თეთრების გადამწყვეტი უპირატესობა
- + შავების გადამწყვეტი უპირატესობა
- = თანაბარი პოზიცია
- ≠ შავების მცირე უპირატესობა
- ≠ შავების აშკარა უპირატესობა
- ♠ რთული, მწვავე პოზიცია
- ♣ საკმარისი კომენსაციით მასალაში
- იერიშით
- ↑ ინიციატივით
- ↔ კონტრთამაშით
- ⊙ ცუგცვანგი
- # შამათი
- ! ძლიერი სვლა
- !! ძალიან ძლიერი სვლა
- ? სუსტი სვლა (შეცდომა)
- ?? უხეში შეცდომა
- ?! საეჭვო სვლა
- !/? სვლა იმსახურებს ყურადღებას
- Δ იდებით
- △ უკეთესია
- ⊕ სიახლე

პარტიები

1. ვინტერი-ალიოხინი, 13
2. ლასკერი-სპასკი, 14
3. გილმაო-ალიოხინი, 15
4. ლარსენი-ფიშერი, 17
5. კარპოვი - ულმანი, 18
6. თხელიძე-ბოტვინიკი, 19
7. ტალი-თხელიძე, 21
8. თხელიძე-ჩისტიაკოვა, 22
9. არიელი-სიბაშვილი, 24
10. სიბაშვილი-ფორესტი, 26
11. ბრონშტეინი-თხელიძე, 28
12. პლანცი-ველიმროვიჩი, 29
13. კარპოვი-გლიგორიჩი, 31
14. ალიოხინი-მარშალი, 32
15. რეტი-ალიოხინი, 33
16. ბოტვინიკი-კერესი, 35
17. ალიოხინი-ბოტვინიკი, 37
18. ალიოხინი-რუბინშტეინი, 38
19. ალიოხინი-როზანოვი, 39
20. თხელიძე-ბედნარი, 40
21. თხელიძე-ნეიჩი, 42
22. მიკულოვი-თხელიძე, 43
23. ჩაგელიშვილი-თხელიძე, 44
24. ბაკალაჩუკი-თხელიძე, 45
25. სიბაშვილი-მორჩიაშვილი, 46
26. არტემიევი-სიბაშვილი, 47
27. სვეტუშკინი-სიბაშვილი, 48
28. თხელიძე-სპასკი, 49
29. თხელიძე-ჯინჯიხაშვილი, 51
30. თხელიძე-ბერაძე, 52
31. ლეპიოშკინი-თხელიძე, 55
32. თხელიძე-მაკაროვი, 55
33. თხელიძე-სოკოლოვი, 56
34. თხელიძე-კოროლიოვი, 58
35. ოხოტნიკი-თხელიძე, 59
36. თხელიძე-გუტკინი, 60
37. თხელიძე-ჩიქოვანი, 61
38. ორდიანი-თხელიძე, 62
39. მიკულოვი-თხელიძე, 63
40. კერძაია-თხელიძე, 64
41. კაჯანი-თხელიძე, 64
42. თხელიძე-პაქსაშვილი, 65
43. თხელიძე-მატა, 66
44. თხელიძე-კალვერტი, 67
45. ბუსლაევი-თხელიძე, 68
46. თხელიძე-მიტიევი, 69

ლიტერატურა:

- 1) **მერაბ თხელიძე** - შვეიცარიული ჟურნალი. თბილისი 2018.
- 2) **მერაბ თხელიძე, ციცილო მიშელაძე** - ჟურნალი როგორც აღზრდის საშუალება // საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტი“ № 22 (37) 2010.
- 3) **ლიმიტრი უზნაძე** - სასკოლო ასაკის ფსიქოლოგია. თბილისი 1998.
- 4) **Шахматы - школе** Б.С. Гершунский, А.Н. Костьев. Москва Педагогика, 1991.
- 5) **თენგიზ გიორგაძე** - ჟურნალი. ჟურნალის თეორიის სწავლების მეთოდები და საჭადრაკო აზრის განვითარების ისტორია. თბილისი 1999.
- 6) **О.В. Чеботарев** – Уроки шахматной стратегии. Москва 1981.
- 7) **М.В. Блох** - Комбинаторное Искусство, Москва, “из-воинженер”, 1993.
- 8) **Я.И. Нейштадт** - Шахматный практикум. Москва, “физкультура и спорт”, 1980.
- 9) **Я.И. Нейштадт** - Последствия дебютных катастроф. М, “фис”, 1979.
- 10) **Р. Шпильман** - Теория жертвы. 1001 комбинация. Харьков, “фолио”, 1995.
- 11) **А.Я. Ройзман** - Шахматные миниатюры, 400 комбинационных партии. Минск, из-во “полымя”, 1978.
- 12) **В.Н. Панов**- Атака в шахматной партии. Москва, “физкультура и спорт”, 1953.
- 13) **П. Романовский** – Миттельшпиль. Москва, “фис”, 1960.
- 14) **მერაბ თხელიძე** - შვეიცარიული ჟურნალი დაფასთან // ჟურნალი „მეცნიერება და ტექნიკა“. თებერვალი 1978 წელი, (68-70 გვ).
- 15) **თენგიზ გიორგაძე** - ბოტვინიკის პირველი სტუმრობა თბილისში // გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“. №212, 30 აგვისტო, 1997 წელი, (გვ.7).
- 16) **А. А. Котов** - Шахматное наследие Алехина. Том 1. Москва, 1981.
- 17) Энциклопедия шахматных дебютов “А”, II издание, белград, 1996.
- 18) Энциклопедия шахматных дебютов “В”, III издание, белград, 1997.
- 19) Энциклопедия шахматных дебютов “С”, II издание, белград, 1981.

- 20) Энциклопедия шахматных дебютов “D”, белград, 1976.
- 21) Энциклопедия шахматных дебютов “E”, II издание, белград, 1991.
- 22) **ედუარდ გუფელი** - ჭადრაკში დახელოვნების სკოლა, თბილისი 1986.
- 23) **В.Н.Панов** - 300 избранных партий Алехина, “физкультура и спорт”, Москва 1954.
- 24) **მერაბ თხელიძე** - 64 წელი ჭადრაკის სამყაროში. თბილისი 2019.
- 25) **А.М. Константинопольский**, В. ф. венская партия. “фис”, Москва 1989.
- 26) **Л. М. Слуцкий** и **М. И. Шерешевский** – Контуры эндшпиля, “фис”, Москва 1989.
- 27) **Е. П. Геллер** - *Староиндийская защита*. “фис”, Москва 1980.
- 28) **A. Suetin** – Spanisch Sportverlag. Berlin 1988.
- 29) **И. Романов** - Творческое наследие М. И. Чигорина, “фис”, Москва 1960.
- 30) **М.М. Ботвинник** - Полвека в шахматах. “фис”, Москва 1978.
- 31) **В. Н. багиров** - Защита Алехина. “фис”, Москва 1987.
- 32) **Я. И. Нейштадт** - Принятый ферзевый гамбит, “фис”, Москва 1965.
- 33) **A. Suetin** – Pirc – Ufimzewverteidigung bis Skandinavisch. Sportverlag, Berlin 1988.
- 34) **А.М. Константинопольский**, **А.П. Вейц** Защита Каро Канн. “фис”, Москва 1983.
- 35) **Lew Polugajwski** – Sizilianisch. Sportzverlag, Berlin 1986.
- 36) **Tidskift fuzjchack**, №10, 1970 (შვედური ჟურნალი)
- 37) Журнал “Шахматный бюллетень” 1967 (2).
- 38) **Р. Чепукайтис** - Спринт на шахматной доске, Санкт-петербург 1997.
- 39) **Anatoly Karpov** – A57. Вольский гамбит, 1996.
- 40) **Jozsef Palkovi** – MorraGabit. Keschemkemet 1998.
- 41) **Garry Lane** – Blakmar – Diemer Gambit. Henry Holt and Company. New York 1995.

სარჩევი

გავიცნოთ წიგნის ავტორები.....	4
შესავალი.....	9
თავი I. პოზიციის შეფასების მეთოდოლოგია.....	11
§1. პოზიციის შეფასება დებიუტში.....	11
§2. უკეთეს პოზიციებში თამაშის ძირითადი ხერხები სადებიუტო ტაბიდან.....	12
§3. უარეს პოზიციებში თამაშის ძირითადი ხერხები სადებიუტო ტაბიდან.....	15
§4. თანაბარ პოზიციებში თამაშის ძირითადი ხერხები მიტელშპილში გადასვლის დროს.....	16
§5. ენდშპილში პოზიციის შეფასების მეთოდოლოგია.....	28
თავი II თამაშის მეთოდები მიტელშპილის ტიპურ პოზიციებში.....	31
§1. თამაშის გეგმები ჩაკეტილი ცენტრის შემთხვევაში.....	31
§2. თამაშის გეგმები მოძრავი ცენტრის შემთხვევაში.....	32
§3. თამაშის გეგმები ღია ცენტრის შემთხვევაში.....	33
§4. თამაშის გეგმები სტატკური ცენტრის შემთხვევაში.....	35
§5. თამაშის გეგმები დინამიკური ცენტრის შემთხვევაში.....	38
§6. ალექსანდრე ალიოხინის თამაშის მეთოდები კონკრეტულ ტაქტიკურ დებიუტში და დებიუტში წონასწორობის უკანონოდ დარღვევის შემთხვევაში.....	38
თავი III არამძირითადი დებიუტები თეთრებით.....	70
§1. დებიუტები თეთრებით 1.e4-ის შემდეგ.....	70
§2. დებიუტები თეთრებით 1.e4 e5 2. ♖f3-ის შემდეგ.....	72
თავი IV ძირითადი დებიუტები თეთრებით 1.e4-ის შემდეგ.....	76
§1. ფილიდორის დაცვა.....	76

§2. პონციანის დებიუტი.....	78
§3. ალიოხინის დაცვა.....	87
§4. პირც-უფიმცევის დაცვა.....	92
§5. ფრანგული დაცვა.....	96
§6. კარო-კანის დაცვა. პანოვის შეტევა.....	99
§7. სიცილიური დაცვა, ალაპინის ვარიანტი.....	108
თავი V შემოწმე თავი შენი.....	113
პასუხები.....	122
პირობითი ნიშნები.....	133
პარტიები.....	134
ლიტერატურა.....	135

ჭადრაკი ოსტატებისათვის

თამაში ტაბიებიდან

წიგნი მეორე

ვთამაშობთ შავებით

1. მეფის გამბიტი
2. ფილიდორის დაცვა
3. ესპანური პარტია
4. ძველინდური დაცვა
5. ჰოლანდიური დაცვა
6. უიტელკის დაცვა
7. სიცილიური დაცვა
8. ბერდის დებიუტი
9. ლარსენის დებიუტი
10. სოკოლსკის დებიუტი
11. ბუდაპეშტური გამბიტი
12. შოტლანდიური პარტია